

T.C.
Mersin Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü
Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı
Eğitimde Ölçme Değerlendirme Bilim Dalı

ÇOKTAN SEÇMELİ TESTLERDE MADDE SIRALAMANIN MADDE VE TEST
İSTATİSTİKLERİ ÜZERİNE ETKİSİ

Fahriye YERGIN

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Mersin, 2007

T.C.
Mersin Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü
Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı
Eğitimde Ölçme Değerlendirme Bilim Dalı

ÇOKTAN SEÇMELİ TESTLERDE MADDE SIRALAMANIN MADDE VE TEST
İSTATİSTİKLERİ ÜZERİNE ETKİSİ

Fahriye YERGİN

Tez Danışmanı: Yrd.Doç.Dr.Devrim ALICI

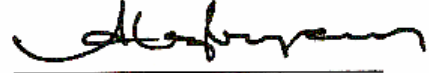
YÜKSEK LİSANS TEZİ

Mersin, 2007

Mersin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğüne,

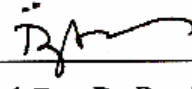
Bu çalışma, jürimiz tarafından Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı Eğitimde Ölçme Değerlendirme Bilim Dalında YÜKSEK LİSANS TEZİ olarak kabul edilmiştir.

Başkan

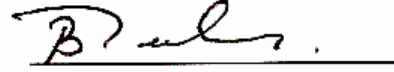
Prof. Dr. A. Ata Tezbaşaran

Üye

Yrd. Doç. Dr. Devrim Alıcı
(Danışman)

Üye

Yrd. Doç. Dr. Bahar Taşdelen

Onay

Yukarıdaki imzaların, adı geçen öğretim üyelerine ait olduklarını onaylarım.

28/06/2007

Prof. Dr. Mehmet ADILYERKE

ÖNSÖZ

Bu araştırma sürecinin her aşamasında bana yol gösteren, destek olan ve benimle birlikte emek sarf eden tez danışmanım Sayın Yrd. Doç. Dr. Devrim Alıcı'ya sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Bu alanda öğrendiklerimi borçlu olduğum Sayın Doç. Dr. Adnan Erkuş'a ve Sayın Prof. Dr. A. Ata Tezbaşaran'a çok teşekkür ederim.

Test maddelerinin incelenmesi ve geliştirilmesi sırasında desteğini esirgemeyen Sayın Arş. Gör. Haydar Yıldırım'a ve bütün aşamalarda bildiklerini benimle paylaşan ve bana yardımcı olan Sayın Arş. Gör. Önder Sünbül'e çok teşekkür ederim. Bilgisayar programının yazılımında, uygulamalar sırasında ve her ihtiyacım olduğunda bana yardım eden sevgili kardeşim Mevlüt Yergin'e, çalışma sürecinde bana sonsuz manevi destek olan sevgili annem ve kardeşlerime teşekkürlerimi sunarım.

ÇOKTAN SEÇMELİ TESTLERDE MADDE SIRALAMANIN MADDE VE TEST İSTATİSTİKLERİ ÜZERİNE ETKİSİ

ÖZET

Eğitimde kullanılan testlerde zaman zaman maddelerin yerlerini değiştirme yoluyla, testin farklı formları oluşturulmaktadır. Bu tür uygulamalarda amaç genellikle, öğrencilerin kopya çekmelerini engellemektir. Bu durumdaki bir uygulamada madde içeriği değiştirilmeden testteki maddelerin sırasının değiştirilmesinin öğrencilerin performansını etkilemeyeceği kabul edilmektedir. Ancak test maddelerinin farklı sırada alınması, öğrencilerin testi olduğundan daha zor ya da daha kolay algılamasına ve sınava ilişkin kaygı düzeylerinin artmasına, bu nedenlerle de test güvenilirliğinin düşmesine neden olabilir (Leary ve Dorans 1985; Brennan, 1992).

Bu araştırmanın amacı, çoktan seçmeli testlerde maddeleri madde güçlük düzeylerine göre (1) kolaydan zora, (2) zordan kolay ve (3) seçkisiz olarak sıralamanın bazı madde ve test istatistiklerine etkisi olup olmadığını incelemektir. Bu amaçla, çoktan seçmeli 25 maddeden oluşan bir okuduğunu anlama testi geliştirilmiş ve test içindeki maddeler madde güçlük düzeylerine göre kolaydan zora, zordan kolay ve seçkisiz sıralanarak 3 form oluşturulmuştur. Testin bu üç formu ile test içindeki maddeleri madde güçlük düzeylerine göre kolaydan zora, zordan kolay ve seçkisiz olarak sıralamanın test puanlarına, maddelerin güçlük ve ayıricılık düzeyi indekslerine ve testin güvenilirliğine etkisi olup olmadığı incelenmiştir.

Çalışma Mersin ili merkez ilköğretim okullarının 7. sınıflarından 513 öğrenciyle yürütülmüştür. Öğrenciler okuduğunu anlama testinin 1, 2. ve 3. formlarına seçkisiz olarak atanmışlardır. Testin uygulanması bilgisayar aracılığı ile yapılmıştır. Uygulama sonucu edilen verilere yapılan analizler sonucunda, testin maddeleri kolaydan

zora, zordan kolay ve seçkisiz sıralandığında, maddelerin bazı madde güçlük indeksleri ve madde ayıricılık gücü indekslerinin farklılaştığı gözlemlenmiştir.

Testin maddelerinin kolaydan zora, zordan kolay ve seçkisiz düzenlenen formları için hesaplanan KR-20 katsayısının kolaydan zora, zordan kolay düzenlenen formda 0,70'in üzerinde seçkisiz formda ise 0,65 olduğu görülmüştür.

Testin üç formundan alınan puanların ortalamaları arasında fark gözlenmemiştir. Öğrencilerin test maddelerinin güçlüğüne ilişkin algı puanlarının üç test formunda farklılaşmadığı görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Çoktan seçmeli testler, test geliştirme, madde sıralama, madde istatistikleri, test istatistikleri.

THE EFFECT OF ITEM ORDER ON STATISTICS OF ITEM AND TEST OF MULTIPLE-CHOICE TESTS

ABSTRACT

Sometimes different forms of tests are created with the method of changing order of items in tests used in education. The purpose in applications like that is to prevent student trying to crib. In this application, it is accepted that changing order of items without changing content of test items doesn't affect performance of students. The accepted opinion that test item content are not changed that are changed of item order are not affected students's performance in this applications. However because of take test items different order can have affected students's perception of test difficulty as harder or easier and increased anxiety level. In this situation can have reduced test reliability (Leary ve Dorans 1985; Brennan, 1992).

The purpose of this study, investigated that explain whether or not ordering items in multiple-choice tests affect statistics of some test and items and items in the test were arranged from (1) easy to hard, (2) hard to easy and (3) randomly according to level of item difficulty. With this purpose has been developed reading comprehension test within 25 multiple-choice item and in this test items has been arranged 3 tests conditions according to item difficulty level easy to hard, hard to easy and random. Effects of these three forms and arranging items from easy to hard, from hard to easy and randomly according to level of item difficulty on scores of test, index of item difficulty and discrimination levels and reliability of test were analyzed.

Study is executed 513 elementary school student grade of 7. in Mersin province. Students were random assigned. Reading comprehension test has been arranged

1, 2. and 3. tests condition. This application was conducted via computers. According to results of analysis which was applied to data provided by this research, it was observed that some index of item difficulty and discrimination level differentiated when items of test were arranged from easy to hard, from hard to easy and randomly. It was observed that the reliability coefficient KR-20, which was calculated for forms of each test item which were arranged from easy to hard, from hard to easy , was upper than 0,70 and 0,65 in randomly forms. It was concluded that the average of scores and perception of item difficulty level obtained from there forms of test didn't differentiated.

Key words: Multiple-choice tests, development of test, item order, item statistics, test statistics.

İÇİNDEKİLER

Önsöz.....	i
Özet.....	ii
Abstract.....	iv
İçindekiler.....	vi
Tablolar.....	viii
Şekiller.....	x
GİRİŞ	1
I.1. Problem Durumu	1
I.2. İlgili Araştırmalar	12
I.3. Araştırmanın Amacı ve Önemi	30
I.4. Araştırma Soruları	31
I.5. Sayıtlar	32
I.6.. Sınırlılıklar	32
I.7. Tanımlar	32
BÖLÜM II YÖNTEM	34
II.1. Araştırmanın Türü.....	34
II. 2. Verilerin Toplandığı Grup	34
II. 3. Veri Toplama Araçları	35
II.3.1. Okuduğunu Anlama Testinin Geliştirilmesi	36
II.3.2. Okuduğunu Anlama Testine İlişkin Bilgisayar Yazılımının Hazırlanması.....	57
II. 4. Uygulama.....	64
II.5. Verilerin Analizi	66

BÖLÜM III BULGULAR	71
III.1. Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular	72
III.2. İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular	77
III.3. Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular	81
III.4. Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular	81
III.5. Beşinci Alt Probleme İlişkin Bulgular	82
SONUÇLAR ve ÖNERİLER	84
KAYNAKÇA	90
EKLER	
EK I. Madde İnceleme Formu	
EK II. Deneme Uygulamasına Ait Form ve Yanıt Anahtarı	
EKIII. Nihai Testin Özdeğer Bileşen Grafiği	
EK VI. Okuduğunu Anlama Testinin Üç Formu ve Yanıt Anahtarı	

TABLOLAR

		<u>Sayfa</u>
Tablo-1	Okullar ve Formlara İlişkin Frekans ve Yüzdeler.....	35
Tablo-2	Uzmanlar Arası Uyuma İlişkin Analiz Sonuçları.....	47
Tablo-3	Uzmanlar Arasında Uyum Gözlenen Maddelerin Konulara ve Güçlük Düzeylerine Göre Dağılımı.....	48
Tablo-4	Deneme Uygulaması İçin Seçilen Maddelerin Konulara ve Güçlük Düzeylerine Göre Dağılımı.....	49
Tablo-5	Deneme Uygulamasının Yapıldığı Öğrencilerin Okullara Göre Dağılımı.....	49
Tablo-6	Deneme Uygulamasına İlişkin Bazı Betimsel İstatistikler.....	50
Tablo-7	Nihai Teste İlişkin Bazı Betimsel İstatistikler.....	55
Tablo-8	Alt ve Üst Gruplara İlişkin Betimsel İstatistikler.....	55
Tablo-9	Nihai Testin Özdeğer ve Varyans Açıklama Oranları.....	56
Tablo-10	Test Puanları Dağılımına İlişkin Betimsel İstatistikler.....	66
Tablo-11	Test Puanları Dağılımına İlişkin Normallik Testi.....	67
Tablo-12	Uç Puanlar Çıkarılarak Hesaplanan Betimsel İstatistikler.....	67
Tablo-13	Uç Puanlar Çıkarılarak Yapılan Normallik Testi.....	68
Tablo-14	Testin 3 Formuna İlişkin Betimsel İstatistikler.....	71
Tablo-15	Üç Forma İlişkin Puan Dağılımlarının Normallik Testi.....	72
Tablo-16	Testin Üç Formundan Hesaplanan Madde Güçlük İndeksleri.....	73
Tablo-17	Testin Üç Formuna İlişkin Madde Güçlük İndeksleri Karşılaştırması.....	75

Sayfa

Tablo-18	Testin Üç Formundan Hesaplanan Madde Ayırıcılık Gücü İndeksleri.....	77
Tablo-19	Form 1, Form2 ve Form 3 için Madde Ayırıcılık Gücü İndeksleri (r _{jx}) Karşılaştırması.....	79
Tablo-20	Testin Üç Formunun Ortalamalarının Karşılaştırılması	81
Tablo-21	Testin Üç Formunun Güçlüğüne İlişkin Algı Puanlarının Betimsel İstatistikleri.....	82
Tablo-22	Testin Üç Formunun Güçlüğüne İlişkin Algı Puanlarının Normallik Testi.....	82
Tablo-23	Testin Üç Formunun Güçlüğüne İlişkin Algı Puanı Ortalamalarının Karşılaştırılması.....	83

ŞEKİLLER**Sayfa**

Şekil 1:	Madde güçlük ve madde ayırıcılık gücü indekslerinin alt boyutlara göre dağılımı.....	52
Şekil 2:	Yönerge sayfasının ekran görüntüsü.....	58
Şekil 3:	Giriş sayfasının ekran görüntüsü.....	59
Şekil 4:	Örnek maddenin ekran görüntüsü.....	60
Şekil 5:	Form 1’de yer alan 15. maddenin ekran görüntüsü.....	62
Şekil 6:	Form 2’de yer alan 19. maddenin ekran görüntüsü	63
Şekil 7:	Üç test formuna ilişkin (p_j) dağılım grafiği.....	74
Şekil 8:	Madde ayırıcılık gücü indekslerinin testin üç formuna dağılımına ilişkin grafik.....	78

GİRİŞ

Bu bölümde problem durumu, ilgili araştırmalar, araştırmanın amacı ve önemi, araştırma soruları, sayılılar ve sınırlılıklar yer almaktadır.

I.1. Problem Durumu

Öğretim sürecinde, öğrencilerin öğrenme düzeylerini ve güçlüklerini belirleme; öğretim programlarının ve öğretim yöntemlerinin etkililiğini ortaya koyma, öğrenciler ve sistemin diğer öğeleri hakkında kararlar alma ve bu çalışmalar aracılığıyla öğretim hizmetlerini geliştirme, iyileştirme gibi amaçlarla ölçme ve değerlendirme çalışmaları yapılır.

Eğitimde ölçme ve değerlendirme çalışmalarının çoğu, öğrencilerin psikolojik bazı özelliklerinin ortaya konmasına ilişkindir. Bireylerin psikolojik özelliklerinin belirlenmesi, bu özelliklerin gözlenebilmesini gerektirir. Ancak zeka, başarı, yetenek, ilgi, tutum gibi psikolojik özelliklerin ve yapıların doğrudan gözlenebilmesi mümkün değildir. Bu tür psikolojik özellikler ancak bir ölçme aracı yardımıyla dolaylı olarak gözlenebilmektedir. Bu durum, psikolojik özelliklerin ölçümünde nitelikli ölçme araçlarının geliştirilmesi ihtiyacını ortaya çıkarır.

Ölçme aracının nitelikli olması, güvenilir, geçerli ve kullanışlı olmasını ifade eder. Bir ölçme aracından elde edilen ölçme sonuçları, aracın güvenilirliği, geçerliği ve kullanışlılığı ölçüsünde nitelikli olacaktır. Nitelikli ölçme araçları yardımıyla elde edilen ölçme sonuçlarına dayalı olarak yapılan değerlendirmeler de aynı oranda nitelikli olacaktır.

Güvenirlik, bir nitelikle ilgili olarak aynı bireyler üzerinden yapılan ölçmelerin benzer şartlar oluşturulduğunda tekrarlanabilir olmasıdır (Crocker ve Algina, 1986). Ölçme yaparken ölçülen özelliğe ilişkin mümkün olduğunca hatasız ölçme elde edilmek istenir;

ancak her zaman ölçme sonuçlarına bir miktar hata karışır. Hata, ölçülmek istenen özelliğin değeri ile o özelliğin gerçek değeri arasındaki farktır. Ölçmelere karışan hatalar, kaynağı, yönü ve miktarına göre sabit, sistematik ve seçkisiz (random) hatalar olarak sınıflanmaktadır. Sabit hatalar, bir ölçmeden diğerine miktarı değişmeyen hatalardır. Sistematik hatalar, ölçülen büyüklüğe, ölçmeciye veya ölçme koşullarına ve belli bir duruma bağlı olarak ölçmeden ölçmeye miktarı değişen hatalardır. Sistematik ve sabit hatalarda ölçme sonuçlarına karışan hataların miktarı, yönü ve kaynağı bellidir. Seçkisiz (random) hatalar ise, ölçme sonuçlarına rastgele karışan, kaynağı, miktarı ve yönü kesin olarak bilinmeyen hatalardır (Baykul, 2000). Ölçme sonuçlarına karışan seçkisiz (random) hatalar, ölçmeyi yapan kişilerden, ölçmenin yapıldığı araçtan, ölçme ortamından ve ölçmenin yapıldığı gruptan kaynaklanabilir. Ölçmeyi yapan kişinin ölçme yaparken dikkatsizliği, yorgunluğu, öznel puanlama eğiliminde olması vb. nedeniyle ölçme sonuçlarına hata karışabilir. Ölçme aracından kaynaklanan hatalar, maddelerin yanıtlayıcılar tarafından anlaşılabilmesi veya farklı biçimlerde anlaşılması, maddelerin test formuna yerleştirilmesinde yapılabilecek hatalar vb. nedenlerle ortaya çıkabilir. Testin uygulanışı sırasında, testi alan bireyin test sırasındaki motivasyonunu etkileyebilecek olan ısı, ışık, gürültü gibi etkenler hata kaynağı olarak ölçme sonuçlarına karışabilir. Ölçmenin yapıldığı gruptan kaynaklanan hatalar arasında ise, ölçmenin yapıldığı bireylerin ölçme işlemi sırasında içinde buldukları motivasyon, stres, heyecan, dikkat dağınıklığı vb. sayılabilir. Özetle bir testin güvenilirliği, testin uygulandığı ortam, yönerge, zaman gibi değişkenler yanında, puanlayıcının ve testi yanıtlayanların güvenilirliği gibi etkenlerden de etkilenmektedir (Anastasi, 1976; Erkuş, 2003).

Geçerlik, bir ölçme aracının ölçmek istediği değişkene ait özellikleri ne derecede ölçtüğünü ifade eder (Anastasi, 1976). Seçkisiz (random) hata kaynakları

güvenirlilik sorunu olarak kabul edilirken, sistematik hata kaynakları geçerlik sorunu olarak karşımıza çıkmaktadır. Güvenirliği etkileyen tüm faktörler aynı zamanda geçerliği de etkilemektedir. Bir ölçme aracının geçerli olabilmesi için güvenilir olması da gerekir ancak testin güvenilir olması geçerli olduğu anlamına gelmez. Geçerlik, güvenilirlik için gereklidir fakat yeterli koşul değildir (Aiken, 2000). Bir ölçme aracının geçerliğini belirlemek için aracın kullanılış amacına uygun yollar izlenir. Bu yollar kapsam geçerliği, ölçüt bağıntılı geçerlik, yapı geçerliği, sınıflama ve sıralama geçerliği şeklindedir (Erkuş, 2003). Kapsam geçerliği, bir testin bu testle ölçülmek istenen davranışları ne derece kapsadığıyla ilgilidir. Test, ölçülecek özellik kapsamında olan davranışları yeterince temsil etmelidir. Bir başka geçerlik sağlama yolu, ölçüt bağıntılı geçerliktir. Bireylerin ölçülecek test özelliği açısından o testle ölçülemeyen diğer performanslarına ilişkin ölçüt ile test puanları arasındaki ilişkidir. Test sırasında ölçütün hazır bulunması zamandaş geçerlik, daha sonraki bir zamanda elde edilmesi ise yordama geçerliği olarak adlandırılır. Ölçüt bağıntılı geçerliği, ölçütün durumu, yordayıcı ve ölçütün güvenirlilikleri, örneklemin büyüklüğu, yordayıcı ve ölçütün birbirini etkilemesi, ranj daralması gibi faktörler etkileyebilir. Yapı geçerliğinde testin, öngördüğu yapıyı ölçüp ölçmediği belirlenmeye çalışılır. Bunun için önce, testle ölçülmek istenen yapı tanımlanır sonra testin bu yapıya hizmet edip etmediği belirlenir. Yapı geçerliğine, bu kapsamda yapılacak tüm çalışmaları kanıt teşkil eder (Baykul, 2000). Sınıflama ve sıralama geçerliği ise değerlendirme geçerliği olarak sınıflanmaktadır. Bireyler hakkında verilen kararlarda sınıflama ve bireyleri sıralama söz konusudur. Ölçme aracının sınıflama ve sıralama gererliği için bir çok yöntem kullanılabilir (Erkuş, 2003).

Ölçme aracının kullanılılığı, ekonomiklik, uygulanabilirlik ve puanlanabilirlik başlıkları altında toplanmaktadır. Ekonomiklik, ölçme aracının zaman, para ve emek

açısından ekonomik olması demektir. Uygulanabilirlik, testin, testi alan birey ve uygulayan kişi açısından uygulama kolaylığına sahip olması olmasıdır. Test yönergesinin açık olması, örneklerin açık olması, testin sayfa düzeni, yazı düzeni, satır aralıkları, yazı biçimi ve puntosu gibi biçimsel özelliklerine dikkat edilmesi, uygulanabilirliği sağlama açısından önemlidir. Puanlanabilirlik ise, yanıt kağıdının kolay algılanabilir olması, yanıtlayan için kolay, güvenilir, anlaşılır ve doğru hazırlanmış olmasını ifade etmektedir (Kan, 2006).

Eğitimde ve psikolojide çeşitli ölçme araçlarından yararlanılmakla birlikte, en sık kullanılan ölçme araçları arasında çoktan seçmeli testler gelmektedir (Baykul, 2000). Çoktan seçmeli bir testte, yanıtlayıcıların her soruyu okuduktan sonra, sorunun yanıtı üzerinde düşünmesi ve zihinlerinde kararlaştırdıkları yanıtı, sorunun seçenekleri arasından bularak işaretlemesi beklenir. Çoktan seçmeli testlerde verilecek yanıtlar seçeneklerle sınırlıdır (Özçelik 1989, Özçelik 1998). Bu testler, madde kökü ve seçeneklerden oluşmaktadır. Madde kökü, madde ile sorulanı ifade eden ve sorunun çözümü için gerekli bilgileri veren kısımdır. Seçenekler ise, madde kökündeki sorunun cevabı ve çeldiricilerden oluşmaktadır. Çeldiriciler, doğru yanıt olmayan ancak sorunun yanıtını bilmeyen yanıtlayıcılar tarafından doğru olarak algılanabilecek/kabul edilebilecek nitelikte yazılan seçeneklerdir (Baykul, 2000).

Çoktan seçmeli testlerin sıklıkla kullanılmasının nedenleri arasında, maddelerin puanlanmasındaki nesnellik ve kolaylık, bir sınav süresi içinde çok sayıda madde sorulabilmesi, puanlamada nesnelliğin sağlanması vb. sayılabilir (Özçelik, 1998).

Birbirini izleyen çeşitli aşamalardan oluşan ve bazı psikometrik özellikleri önceden kestirilebilen bir ölçme aracını hazırlama çalışmalarına, test geliştirme adı verilmektedir (Baykul, 2000; Özçelik, 1998). Çoktan seçmeli test geliştirmek zaman ve emek harcamayı ve aynı zamanda çoktan seçmeli testler ile ilgili teknik bilgi sahibi olmayı

gerektirir. Çoktan seçmeli testlerde testin planlanması, hazırlanması ve uygulaması aşamalarında dikkat edilmesi gereken bazı noktalar bulunmaktadır. Nitelikli bir test geliştirebilmek için, belirli aşamaları izlemek gerekmektedir. Bu aşamalar, geliştirilmesi hedeflenen testin geçerliği ve güvenilirliğini sağlamada önemlidir.

Crocker ve Algina (1986) test geliştirme sürecinde izlenecek aşamaları şu şekilde özetlemiştir:

1. Test puanlarının kullanılacağı amacın belirlenmesi,
2. Davranışın temsil ettiği yapının tanımlanması,
3. Teste uygun madde türünün seçilmesi,
4. Özelliğe uygun maddelerin yazılması,
5. Test formunun hazırlanması,
6. Testin uygulanması,
7. Madde analizi yapılarak madde seçilmesi,
8. Seçilen maddelerden oluşturulan nihai testin psikometrik bazı özelliklerinin incelenmesi.

Test geliştirmenin ilk adımı, test puanlarının hangi amaçla kullanılacağını belirlemektir. Testin puanlarının tanı koyma, bir işe ya da okula yerleştirme gibi amaçlardan hangisi için kullanılacağı belirlenmelidir. Bir tanı için kullanılacak test ile bir eğitim programına başvuran kişileri seçmek amacıyla kullanılacak test, aynı davranışı ölçen maddeler olsa da, birbirinden farklı olacaktır. Çünkü testin içeriği, testin kullanılış amacına uygun şekilde hazırlanmaktadır (Crocker ve Algina, 1986).

Bir iş yerine personel alımı amacıyla kullanılacak bir testin amacı, o işi tanımlayan aktiviteleri en iyi performansla yapacak kişi ya da kişileri belirlemektir (Aiken, 2000). Okullarda kullanılan testlerin amaçlarından biri ise, verilen eğitim programına ilişkin öğrenme eksiklerini ve dersin bir dönem içindeki düzeyini belirlemektir. Derslerle ilgili öğrenme ve öğretme süreçlerinin etkili bir şekilde izlenmesi ve denetlenmesi, bu

süreçten beklenen ürünlerin eksiksiz olarak alınmasına bağlıdır. Özetle, eğitimde kullanılan testlerin programın sağlamlığını ve öğretim hizmetinin niteliğini değerlendirme amaçlarının yanında, öğrencilerin öğrenme eksiklerini ve güçlüklerini saptama, öğrenme düzeyini belirleme ve onları yetenekleri doğrultusunda yönlendirme gibi amaçları da bulunmaktadır (Baykul, 2000; Özçelik, 1989).

Test geliştirmenin ikinci aşaması, davranışın ve davranışın temsil ettiği yapının tanımlanmasıdır. Bu aşamada testin kapsamı belirlenmektedir. Testin özelliğine göre içerik analizi, konu ile ilgili çalışmaların gözden geçirilmesi, gözlem yapma, uzman görüşü alma, öğrenim hedeflerinin belirlenmesi gibi iç içe geçmiş birçok aşama izlenmelidir (Crocker ve Algina, 1986). Eğer testin amacı tanı koymak ise, ilgili literatürün incelenmesi, varsa davranışın dayandığı kuramların belirlenmesi, davranışı tanımlamak için izlenilecek yollar olabilir. Eğer testin amacı başarıyı ölçmek ise, öğrenme ürünleri öğrencilerin kazanacağı beceriler açısından listelenir ve belirtke tablosu oluşturulur. Amaç bir envanter geliştirmek ise, içerik analizi ile uzmanlardan görüş alma yolu kullanılabilir. Beceri testlerinde ise, içerik belirlemede; ölçülmek istenen becerinin belirlenmesi, boyutlarının tanımlanması, hitap ettiği yaş grubuna uygun davranışların becerinin boyutlarına göre belirlenmesi aşamaları izlenir (Kline 1986; Baykul, 2000; Atılgan, 2006).

Test geliştirmenin üçüncü aşamasında, teste uygun madde türünün seçimi yapılır. Bir testte kullanılacak madde türleri o testin özelliği ile ilgilidir. Kompozisyon yazımı ile ilgili bir özelliği ölçmek için yapılan bir sınavda çoktan seçmeli maddeler kullanılmazken, okuduğunu anlama becerisini ölçmek için bu tür maddelerden yararlanılabilir. Madde türünün testin amacına uygunluğu önemlidir. Başarı ve beceri gibi en iyi performansı ölçmeye yönelik testlerde genellikle doğru-yanlış, çoktan seçmeli ve eşleştirmeli madde türleri kullanılmaktadır (Crocker ve Algina, 1986).

Test maddelerinin türleri belirlendikten sonra, test geliştirmenin dördüncü aşaması olan testin ölçeceği özelliği temsil eden çok sayıda maddenin hazırlanması aşamasına geçilir. Bu aşamada hazırlanan maddelerin davranışı ölçek nitelikte olup olmadığı, bilimsel yönden doğruluğu, dil bakımından anlaşılabilirliği ve yazım hatalarının olup olmadığı, teknik yönden uygunluğu ve katılımcıların gelişim özelliklerine uygunluğu gözden geçirilir (Baykul, 2000).

Test geliştirmenin beşinci aşaması test formunun hazırlanmasıdır. Bu aşamada, maddelerin test formuna yerleştirilmesi, testin yönergesinin yazılması ve yazılan maddeler için katılımcı grubuna uygun yazı büyüklüğünün, satır aralığının ve yazı karakterinin belirlenmesi yer almaktadır. Test formunun düzenlenmesi çalışmaları sırasında, testte değişik yollarla yanıtlanacak maddeler bulunacaksa, kısa yanıtlı, çoktan seçmeli gibi aynı türden maddeler aynı gruba alınmalıdır. Testte farklı konulardan maddeler bulunacaksa, bu maddeler bir araya getirilmelidir. Böyle bir gruplama, yanıtlayana yanıtlama kolaylığı sağlayacaktır. Bazı durumlarda aynı özel hedefin belirtileri olan değişik davranışları yoklayan maddelerin bir araya getirilmesi faydalı olmaktadır. Bazı durumlarda ise, maddelerin konulara göre gruplanması, özel hedefe göre gruplanmasını olanaksız hale getirebilir; bu durumda hangi gruplama daha uygun ve ihtiyaca yönelik ise o seçilir. Testteki maddeler madde türleri, konu ve hedef birliği yönünden oluşturulan gruplar bozulmadan, kolaydan zora doğru sıralanmalıdır (Özçelik, 1989; Atılğan, 2006).

Altıncı aşama, testin denemelik olarak uygulanması aşamasıdır. Düzenlenmesi biten formun uygulaması, yeterince büyük bir gruba yapılır. Uygulama sonucunda elde edilen veriler yardımıyla madde ve test istatistikleri hesaplanır. Madde analizi çalışmaları da yapılarak teste alınacak maddeler belirlenir. Hesaplanan madde istatistikleri iki grupta toplanabilir. Bu istatistiklerin bazıları maddenin herhangi bir özelliğini diğer maddelerin

özelliklerine bağlı olmadan ifade ederken; bazıları ise maddenin herhangi bir özelliğini diğer maddelerin veya testin bütününe göre belirtir. Madde güçlük indeksi, madde varyansı, madde standart kayması, madde çarpıklık katsayısı ve madde basıklık katsayısı birinci grupta yer alıp, sadece o maddeye verilen yanıtlardan elde edilen puanların dağılımından; iki madde arasındaki kovaryans, iki madde arasındaki korelasyon, madde güvenilirlik indeksi ve madde ayırıcılık gücü indeksi ise ikinci grupta yer alıp, iki maddeye veya madde ve test puanlarına ait dağılımlardan hesaplanabilir (Baykul, 2000).

Test geliştirmenin son aşamasında ise nihai forma seçilen maddeler yardımıyla testin özellikleri ortaya konur. Bu aşamada, testin ortalaması, standart sapması, ortalama güçlüğü ve güvenilirliğinin yanında geçerliği de incelenir (Baykul, 2000).

Test geliştirmenin beşinci aşaması olarak ifade edilen test formlarının düzenlenmesi aşaması ölçme araçlarının güvenilirliği ve geçerliği bakımından önemli basamaklardan biridir. Test formunun düzenlenmesinde genellikle konu ve madde türüne göre maddelerin sıralanması önerilmektedir. Bu düzenlemelerin hem yanıtlamada hem de puanlamada kolaylık sağlayacağı ifade edilmektedir (Kline, 1986; Özçelik, 1989; Aiken, 2000). Literatürde, testin maddelerinin kolaydan zora sıralanması konusunda test türlerine göre yapılmış çalışmalar bulunmakla birlikte, henüz konu ile ilgili kesin bir bilgi olmadığı gözlenmektedir. Bu konudaki mantıksal açıklama, maddelerin güçlük düzeylerinin kolaydan zora sıralanması yönündedir. Çünkü bu durumda, testi alan bireylerin motivasyonlarının artacağı, süreyi iyi kullanma becerilerinin de desteklenmiş olacağı ve bunun da testin güvenilirliğini arttıran önlemlerden biri olduğu düşünülmektedir (Aiken, 2000; Atılğan, 2006).

Test formunun düzenlenmesi sırasında, maddelerin test içindeki yeri ve sırası belirlenir. Madde sırası, maddenin test içindeki yerinin değiştirilmesi anlamına gelmekte

ve maddelerin, madde güçlük düzeyine, bilişsel güçlük düzeyine, içeriğe ve dersin işleniş sırasına göre sıralanabilmesi gibi birçok uygulamayı içermektedir.

Test maddelerinin belirli bir sırada düzenlenmesi ile ilgili uygulamalarda, maddelerin sıralanmasına bağlı içerik etkileri (context effect) görülmektedir. Bu tür uygulamalarda maddelerin sırası, içeriğin özelliği ve sırası, maddelerin test içindeki yeri gibi özelliklerin neden olabileceği olası durumlar, içerik etkisi olarak adlandırılmaktadır. İçerik etkisi, bir katılımcının bir maddeye verdiği tepkiyi, aynı test içindeki bir başka maddeden edindiği bilginin etkilemesi olarak tanımlanmaktadır (Brennan, 1992).

Madde sıralamaya ilişkin ilk çalışmalar, madde sırasının toplam test puanı üzerine etkisini araştırmaya yöneliktir. Bu konu ile ilgili bazı çalışmalar madde sıralama etkisinin varlığından söz ederken (Hambleton ve Traub, 1974; Barcikovski ve Olsen, 1975; Armand ve Milhomme, 1997); bazı çalışmalar ise böyle bir etkinin olmadığını ortaya koymaktadır (Monk ve Stallings, 1970; Klosner ve Gellman, 1973; Gerow, 1980; Plake, 1980; Nevman, Kundert, Lane ve Bull, 1988; Tippetts ve Benson, 1989; Carlson ve Ostrosky, 1992; Zumbo, Perlini ve Lind, 1998).

Bu konu ile ilgili daha sonra yapılan çalışmalarda madde sırası ve denek değişkenleri arasındaki ilişkiler üzerinde yoğunlaşıldığı gözlenmiştir. Bu çalışmalarda, ilgilenilen denek değişkenleri daha çok sınav kaygısı, cinsiyet, okul, yaş gibi değişkenlerdir. Bu çalışmalarla birlikte test türü de dikkate alınmaya başlanmıştır (Gerow, 1980; Plake, 1980; Nevman, vd.1988; Tippetts ve Benson, 1989; Aamondt ve Teige, 1992; Carlson ve Ostrosky, 1992; Armand ve Milhomme, 1997; Zumbo, Perlini ve Lind, 1998).

Günümüzde eğitimde kullanılan testlerde zaman zaman maddelerin yerlerini değiştirme yoluyla, testin farklı formları oluşturulmaktadır. Bu tür uygulamalarda amaç genellikle, öğrencilerin kopya çekmelerini engellemektir. Bu durumdaki bir uygulamada

test maddelerinin farklı sırada olmasının yani madde içeriği değiştirilmeden madde sırasının değiştirilmesinin öğrencilerin performansını etkilemeyeceği kabul edilmektedir. Ancak test maddelerinin farklı sırada alınması, öğrencilerin testi olduğundan daha zor ya da daha kolay algılamasına ve sınava ilişkin kaygı düzeylerinin artmasına, bu nedenlerle de test güvenilirliğinin düşmesine neden olabilir (Leary ve Dorans 1985; Brennan, 1992).

Leary ve Dorans (1985), yaptıkları literatür taramasında, madde sıralamaya ilişkin 21 çalışmayı incelemiş ve bu inceleme sonucunda maddelerin test içindeki sıralanmasını dört ana başlık altında sınıflamıştır. Bunlar, (1) Madde sıralamada tek faktörün incelendiği çalışmalar, (2) Madde sıralamada etkileşim etkilerinin incelendiği çalışmalar, (3) Madde sıralamada kullanılan test türlerine bağlı çalışmalar ve (4) Örtük Özellikler Kuramı (IRT) kapsamında yapılan çalışmalar olarak adlandırılabilir.

Leary ve Dorans'ın (1985) maddelerin test içinde sıralanması ile ilgili yaptıkları sınıflandırmanın dışında daha sonra, konu ile ilgili yeni bazı çalışmalar yapıldığı (Nevman, vd. 1988; Carlson ve Ostrosky, 1992; Armand ve Milhomme, 1997) gözlenmiş ve test içindeki maddeleri sıralamaya ilişkin çalışmaları sınıflandırmada, konu ile ilgili daha açık bir sınıflama yapılabileceği düşünülmüştür. Buna göre, maddelerin test içinde sıralanması beş başlık altında incelenebilir.

1. Test maddelerinin konuya göre sıralandığı çalışmalar

Bu çalışmalar, test maddelerini konuların sınıf içinde işleniş sırasına göre sıralayan çalışmalardır. Bu çalışmalar da kendi içinde,

1. Konuların işleniş sırasına göre gruplandığı ve bu gruplar içindeki maddelerin madde güçlük düzeyine göre kolaydan zora zordan kolay ve seçkisiz olarak sıralandığı çalışmalar,
2. Konuların işleniş sırasına göre gruplandığı ve gruplar içindeki maddelerin

yeri değişmeden grupların işlenişe göre ya da karışık olarak sıralandığı çalışmalar,

olarak sınıflanabilir.

II. Test maddelerinin kolaydan zora, zordan kolay ve seçkisiz olarak sıralandığı çalışmalar

Bu çalışmalar,

1. Tüm maddeleri kolaydan zora, zordan kolay veya seçkisiz sıralayan,
2. Aynı türden maddeleri gruplandırarak, her grup içinde yer alan maddeleri güçlük düzeylerine göre kolaydan zora, zordan kolay ve seçkisiz sıralayan

çalışmalar olarak sınıflanabilir.

III. Test maddelerinin belirli bir sistematığe göre sıralanmadığı çalışmalar

Bu çalışmalar, test içindeki maddelerin ya da test bölümlerinin kendi içinde madde güçlüklerine göre ve belirli bir sistematığe göre sıralanmadığı çalışmalardır. Bu çalışmalar da,

1. Test maddelerini tamamen seçkisiz sıralayan çalışmalar,
2. Bölümler içindeki maddeleri seçkisiz sıralayan çalışmalar,
3. Test maddelerini düzenli olmayan aralıklarla sıralayarak kolay ve zor maddeleri rastgele sıralayan çalışmalar,

olarak ayrılabilir.

IV. Testteki Maddelerin Madde Güçlük İndeksleri ve Bilişsel Düzeye Göre Sıralandığı Çalışmalar

Bu sınıflamada, maddeler test içinde hem madde güçlük indeksleri hem de maddenin bilişsel düzeyi dikkate alınarak sıralanmaktadır.

V. Madde sıralama ile ilgili literatür taramaları, meta-analitik çalışmalar vb. diğer çalışmalar.

Maddelerin test içinde sıralanması ile ilgili bazı meta analitik çalışmalar bu sınıfta incelenebilir.

I.2. İlgili Araştırmalar

Testte yer alan maddelerin sıralanması ile ilgili olarak, Türkiye’de bir çalışma yapıp yapılmadığını belirlemek amacıyla, YÖK tez tarama merkezinde bir tarama gerçekleştirilmiş ve konu ile doğrudan ilgili çalışmaya rastlanamamıştır (Yüksek Öğretim Kurulu [YÖK], 2007) ancak konu ile dolaylı olarak ilgili olabileceği düşünülen bir araştırma bulunmuştur. Sayın (1994) tarafından yapılan bu araştırmanın amacı, envanter maddelerinin seçkisiz ya da bir grup halinde düzenlenmesinin, maddede anahtar cevabı işaretleyenlerin yüzdelerini, envanterden elde edilen alt ölçek puanlarının ve toplam uyum puanlarının aritmetik ortalamasını, standart sapmasını ve güvenilirliğini etkileyip etkilemediğini araştırmaktır. Araştırmada ölçme aracı olarak “Hacettepe Kişilik Envanteri” kullanılmıştır. Araştırmaya Hacettepe Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesinde öğrenim gören 600 öğrenci katılmıştır. Envanterin grup olarak düzenlenmesinde, anahtar cevabı işaretleyenlerin yüzdesinin seçkisiz düzenlemeden daha yüksek olduğu gözlenmiştir. Ayrıca envanterin grup olarak düzenlenmesinde, toplam uyum puanlarına ilişkin standart sapmaların seçkisiz düzenlemeden daha yüksek olduğu görülmüştür. Ek olarak maddeleri grup olarak düzenlenmiş envanterin güvenilirlik katsayısının seçkisiz olarak düzenlenmiş formdan sadece envanterin bir alt ölçeğinde manidar şekilde daha yüksek olduğu diğer alt ölçeklerde farklılaşma olmadığı bulunmuştur.

Testte yer alan maddelerin sıralanması ile ilgili yurtdışında yapılan çalışmalar incelendiğinde çok sayıda çalışma olduğu gözlenmiştir. Bu çalışmalar, aşağıda ayrıntılı

olarak verilmiştir.

I. Test Maddelerinin Konuya Göre Sıralandığı Çalışmalar:

Klosner ve Gellman (1973), test maddelerini derste işlenen konuya göre ve madde güçlüğüne göre sıralamanın başarılı ve başarısız öğrencilerin performansını nasıl etkilediğini araştırmak amacıyla, Hofstra Üniversitesi'nde Basic Measurement dersi alan 54 öğrenciye final sınavı kapsamında 75 maddelik bir çoktan seçmeli test uygulanmıştır. Maddelerin güçlük düzeyleri daha önceki dönemlerde yapılan sınavlardan elde edilmiş olup, maddelerin sırası değiştirilerek üç tür form hazırlanmıştır. Bu formların birincisinde, maddeler konuların derste işleniş sırasına göre sıralanmış; ikincisinde her bir konu başlığı içindeki maddeler kolaydan zora doğru sıralanmış; üçüncüsünde ise maddeler konulara bakılmaksızın kolaydan zora doğru sıralanmıştır. Katılımcıların test formlarına atanması, ara sınavdan aldıkları puana göre yapılmıştır. Öğrenciler ara sınavdan aldıkları puanlara göre 3 gruba ayrılmış ve seçkisiz olarak üç forma atanmıştır. Yapılan analizler sonucunda, formlar arasında test puanı açısından farklılaşma olmadığı gözlenmiştir. Katılımcılar, düşük ve yüksek başarı düzeyine göre iki gruba ayrıldığında, maddelerin konulara bakılmaksızın kolaydan zora sıralandığı formda yüksek başarı grubunun performansının düşük başarı grubunun performansından manidar şekilde daha yüksek olduğu gözlenmiş; diğer iki form için düşük ve yüksek başarı düzeyine sahip gruplar arasında bir farklılaşma olmadığı belirlenmiştir. Araştırmacılar ayrıca uygulanan formların (KR-21) güvenilirliğini de incelemiş; konulara bakılmadan sıralanan formun güvenilirliğini 0,68; konulara göre sıralanan formun güvenilirliğini 0,68; her bir konu başlığı içindeki maddelerin kolaydan zora sıralandığı formun güvenilirliğini 0,59 olarak elde etmişlerdir.

Carlson ve Ostrosky'nin (1992), test maddelerini derste işlenen konuya göre ya da karışık olarak sıralamanın test performansını etkileyip etkilemediğini araştırmak amacı

ile yaptıkları çalışmaya, Illinois State Üniversitesi'nden Microeconomics Principles dersi alan 400 öğrenci katılmıştır. Araştırmacılar öğrencilere dönem boyunca dört sınav yapmıştır. Her bir sınav iki test formu halinde düzenlenmiştir. Sınavlarda kullanılan test formlarından birincisinde maddeler derste işlenen konulara göre; ikincisinde ise karışık şekilde sıralanmıştır. Öğrenciler 4 ayrı sınavdaki iki test formuna seçkisiz olarak atanmışlardır. Yapılan analizler sonucunda dört ayrı sınav için iki formun ortalamaları arasındaki farkın manidar olmadığı, varyansların ise eşit olduğu; dersin işleniş sırasına göre sıralanmış dört testin birinde, karışık sıralanmış dört testin ise hepsinde verilerin normal dağılmadığı görülmüştür. Basıklık ve çarpıklık katsayılarının kestiriminde ise karışık sıralanmış testin dersin işleniş sırasına göre sıralanmış testlere göre (dört sınavın üçünde) daha çok sola çarpık olduğu ve daha yüksek basıklık katsayısına sahip olduğu bulunmuştur. Dört testin ortalamasının alındığı puan dağılımında da aynı sonuç elde edilmiş olup, dersin işleniş sırasına göre sıralanmış formun normal dağıldığı ancak karışık sıralanmış formun ise sola çarpık olduğu ve basıklık katsayısının yüksek olduğu gözlenmiştir. Testlerin KR-20 katsayıları arasında manidar bir fark olmadığı bulunmuştur. Test türü ve madde ayıricılığı arasında manidar bir ilişki olup olmadığını belirlemek için karışık sıralanmış formdaki maddeler ile dersin işleniş sırasına göre sıralanmış maddelerin ayıricılıkları karşılaştırılarak ayıricılığı artan ya da azalan maddelerdeki değişimin yüzdesi alınmıştır. Madde ayıricılıklarında, ikinci ve üçüncü sınavlardaki testlerde dersin işleniş sırasına göre sıralanmış formun lehine % 17,5 ve %5 oranında artış gözlenirken; birinci ve dördüncü sınavlardaki testlerde ise %27,5 ve %17,5 oranında azalma olduğu belirlenmiştir.

Armand ve Milhomme'nin (1997), test maddelerinin konuların derste işleniş sırasına göre ya da seçkisiz olarak sıralanmasının bazı öğrenciler için dezavantaj olup olmadığını araştırmak amacıyla yaptığı çalışmaya, Southwest Texas State Üniversitesi'nde

Principles of Marketing dersi alan 243 öğrenci katılmıştır. Araştırmada, katılımcıların yaş, cinsiyet gibi demografik bilgilerinin yanında, akademik ortalamaları (Grade Point Average) alınmıştır. Araştırmacılar, üçü ara sınavı biri final sınavı olmak üzere 4 sınav hazırlamış ve uygulamışlardır. Bu sınavlarda kullanılan testler iki form halinde düzenlenmiştir. Her bir sınavda kullanılan test için, birinci form içindeki maddeler konuların işleniş sırasına göre sıralanmış, ikinci formdaki maddeler ise seçkisiz olarak sıralanmıştır. Sınavlarda kullanılan testlerde, her biri beş seçenekli çoktan seçmeli 50 madde bulunmaktadır. Katılımcılar, dört sınavdaki iki test formuna seçkisiz olarak atanmışlardır. Tüm katılımcılar testi bitirene kadar beklenmiş ve her katılımcının testi bitirme süresi kaydedilmiştir. Yapılan analizler sonucunda, maddelerin seçkisiz sıralandığı test formu puanlarının, maddelerin konulara göre sıralandığı test formu puanlarından yaklaşık 1,5 puan daha düşük olduğu; test puanı yüksek olan katılımcıların akademik ortalamalarının da yüksek olduğu; yaş ve cinsiyet değişkenleri bakımından ise manidar bir ilişki olmadığı belirlenmiştir. Yine, maddeleri seçkisiz sırada alanların testi bitirme süresinin, maddeleri derste işlenişine göre sıralı alanlarınkinden yaklaşık 1 dakika daha uzun sürdüğü; yaşı büyük olan öğrencilerin yaşı küçük olan öğrencilere göre testi tamamlamak için daha uzun zaman harcadıkları; test puanı düşük olan öğrencilerin test puanı yüksek olan öğrencilere göre sınavı daha uzun sürede tamamladıkları gözlenmiş; cinsiyet ve GPA puanlarında ise manidar bir ilişki olmadığı ortaya konmuştur.

II. Test Maddelerinin Kolaydan Zora, Zordan Kolaya ve Seçkisiz Olarak Sıralandığı Çalışmalar:

Brenner'in (1964), test içindeki maddeleri madde güçlük düzeyine göre sıralamanın, madde ayıricılığı ve güçlüğüne ve testin güvenilirliğine etkisini araştırmak amacıyla yaptığı çalışmaya, Ohio State Üniversitesi'nde Educational Psychology dersi alan

407 öğrenci katılmıştır. Araştırmacı, dersin konuları ile ilgili dört ara sınav yapmıştır. Her bir sınav için 4 seçenekli ve çoktan seçmeli 40 maddelik bir test hazırlanmıştır. Testlerdeki maddelerin madde güçlüğü ve ayırıcılıkları önceki dönemlerde belirlenmiştir. Maddelerin güçlük düzeyleri 0,17 ile 0,94 arasında değişmektedir. Birinci sınavda kullanılan test içindeki maddeler madde güçlük düzeylerine göre kolaydan zora, zordan kolay ve seçkisiz olarak düzenlenerek üç test formu oluşturulmuştur. İkinci sınav için hazırlanan test, 80 madde içinden 10 en kolay, 10 en zor ve 20'si diğer güçlük düzeylerini temsil edecek şekilde seçilen 40 maddeden oluşmuştur. Bu seçilen maddelerden iki test formu oluşturulmuştur. Birinci form, seçilen en kolay maddeler olan 10 madde en kolaydan en zora sıralanacak biçimde testin başına yerleştirilerek ve diğer 30 madde seçkisiz olarak sıralanarak hazırlanmıştır. İkinci form ise, seçilen en zor maddeler olan 10 madde en zordan en kolay sıralanacak biçimde testin başına yerleştirilerek ve geriye kalan 30 madde seçkisiz sıralanarak oluşturulmuştur. Üçüncü sınavda kullanılan testteki 40 madde, artan güçlük düzeyine ve azalan güçlük düzeyine göre sıralanarak iki form haline getirilmiştir. Dördüncü sınavda ise, ikinci sınavdaki gibi seçilen maddeler test içine artan güçlük düzeyine ya da azalan güçlük düzeyine göre sıralanarak iki form oluşturulmuştur. Dört sınav için de, madde güçlükleri arasındaki farkların manidar olmadığı; testlerin güvenilirlikleri arasında fark olmadığı ve sadece ikinci sınavda madde ayırıcılıklarının farklılaştığı gözlenmiştir.

Smouse ve Munz (1968) tarafından yapılan çalışmanın amacı, test içindeki maddeleri kolaydan zora, zordan kolay ve seçkisiz olarak sıralamanın ve sınav kaygısı test başarısı üzerindeki etkisini araştırmaktır. Araştırmaya Oklahoma Üniversitesi'nde Psychology dersi alan 113 öğrenci katılmıştır. Katılımcılar, yılsonu sınavı için iki gruba ayrılmışlar; bu gruplardan birinin sınav kaygı düzeyleri yönerge ile arttırılırken diğerine

böyle bir yönerge verilmemiştir. Sınavda kullanılan test formu, madde güçlük düzeyleri daha önceki dönemlerden belirlenmiş olan maddeler arasından seçilen, 100 çoktan seçmeli maddeden oluşmaktadır. Testteki maddelerin güçlük düzeyi 0,17 ile 0,96 arasında değişmektedir ve testin ortalama güçlüğü 0,66'dır. Bu test içindeki maddeler, madde güçlük indekslerine göre kolaydan zora, zordan kolay ve seçkisiz sıralanarak üç test formu oluşturulmuştur. Öğrenciler test içindeki maddelerin kolaydan zora, zordan kolay ve seçkisiz olarak sıralandığı test formlarına seçkisiz olarak atanmışlardır. Sınav kaygı düzeyi ölçümü için, sınavın sonuna eklenen Çoklu Etki Belirleme Kontrol Listesi (Multiple Affect Adjective Check List) kullanılmıştır. Elde edilen verilere yapılan varyans analizi sonucunda, iki grupta yer alan ve farklı test formlarını yanıtlayan öğrencilerin test puanı ortalamaları arasında farklılaşma olmadığı gözlenmiştir.

Hambleton ve Traub (1974), test maddelerini kolaydan zora ve zordan kolay sıralamanın, sınav stresi, sınav kaygısı ve test performansına etkisini incelemiştir. Bu amaçla, Toronto ve Ontario'daki iki okulda, matematik başarısı düşük olduğu için yaz okuluna giden 11. sınıf öğrencilerinden 106 öğrenciye bir uygulama yapılmıştır. Araştırmacılar, sınav kaygısını ölçmek için Başarı Kaygı Testi (The Achievement Anxiety Test); stresi ölçmek için kalp atım hızını kaydeden bir cihaz (pulsemeter; 30-200 arasındaki kalp atım hızını parmağa takılan bir alet yardımı ile ölçmektedir); matematik başarısını ölçmek için de Educational Testing Service (ETS) tarafından hazırlanan Yardımcı Matematik Testi Cebir II (Cooperative Mathematics Test Algebra II) bölümünü kullanmışlardır. Matematik testinin maddeleri madde güçlük indeksine göre kolaydan zora ve zordan kolay sıralanarak iki form elde edilmiştir. Başarı kaygı testi sınavdan iki hafta önce uygulanmıştır. Matematik testi uygulamasında katılımcıların maddelerin sırasını bozmamaları için her madde tek bir sayfaya basılmış ve her sayfanın altında "*Bu sorudan*

sonra arkadaki soruya geçiniz” uyarısı eklenmiştir. Katılımcılar iki gruptan birine seçkisiz olarak atanmışlardır. Stres ölçümü için, katılımcılara testin başında, ortasında ve sonunda ölçüm alınacağı söylenmiş ve test başlamadan önce, test başladıktan sonra 10, 20, 30 ve 40. dakikalarda ve test bittikten sonra ölçüm yapılmıştır. Her katılımcının ikinci, üçüncü, dördüncü stres ölçüm puanlarının ortalaması o katılımcının stres puanı olarak kabul edilmiştir. Yapılan analizler sonucunda, kolaydan zora sıralanan testin ortalamasının zordan kolaya sıralanan testin ortalamasından daha yüksek olduğu; ancak cinsiyete ilişkin bir farklılaşma olmadığı belirlenmiştir. Ayrıca yapılan analiz sonucunda, test sırasındaki stres puanlarının farklı formları alan öğrenciler arasında değişmediği gözlenmiştir. Stres puanları için yapılan analizde iki form arasında test sırasındaki stres puanı ortalamaları arasında fark olmadığı gözlenmiştir. Test öncesi stres puanları kontrol (covariate) değişkeni olarak kabul edilerek yapılan ANCOVA sonucunda da anlamlı bir farklılaşma bulunmamıştır. Araştırmacılar, kaygısı düşük ve yüksek olarak tanımlanan %25’lik alt ve üst grupta, kolaydan zora ve zordan kolaya sıralanan testleri alan katılımcıların test puanları arasında farklılık olup olmadığını iki yönlü varyans analizi ile incelemiş ve analiz sonucunda yüksek ve düşük başarı kaygısı olan katılımcıların puanının madde sırası açısından farklılaşmadığı gözlenmiştir.

Barcikovski ve Olsen (1975), aynı testin maddelerinin kolaydan zora ve zordan kolaya sıralanması durumunda test puanının etkilenip etkilenmediğini, katılımcıların testlerin güçlük düzeyini algılamasında fark olup olmadığını ve test puanının madde türlerine (doğru-yanlış ya da çoktan seçmeli) göre değişip değişmediğini araştırmıştır. Bu amaçla yapılan çalışmaya, Ohio Üniversitesi’nde Education dersi alan 85 öğrenci katılmıştır. Araştırmacılar ölçme aracı olarak ilkokullarda okuma öğretimin temel ilkeleri ile ilgili bir test düzenlemiştir. Test maddeleri, madde güçlüğü ve ayırıcılığı daha önceki

dönemlerde elde edilmiş olan madde havuzundan seçilmiştir. Maddeler, çoktan seçmeli ve doğru-yanlış türündedir. Maddeler madde güçlüğüne göre kolay, orta ve zor şeklinde ayrılmıştır. 60 maddeli testte çoktan seçmeli ve doğru-yanlış türündeki maddelerde 10'ar tane kolay, orta ve zor madde bulunmaktadır. Test maddeleri, 10 çoktan seçmeli zor madde, 10 doğru-yanlış zor madde; 10 çoktan seçmeli orta güçlükte madde, 10 doğru-yanlış orta güçlükte madde madde; 10 çoktan seçmeli kolay madde, 10 doğru-yanlış kolay madde şeklinde sıralanarak zordan kolaya form oluşturulmuştur. Kolaydan zora form ise bu düzenlemenin tersi şeklindedir. Katılımcılardan, her maddeyi yanıtladıktan sonra o maddeyi nasıl algıladıklarını “1 çok kolay, 2 kolay, 3 orta, 4 zor, 5 çok zor” şeklinde değerlendirmeleri ve testi yanıtlarken maddelerin sırasını bozmamaları istenmiştir. Uygulama sırasında katılımcılar, kolaydan zora ve zordan kolaya şeklindeki iki forma seçkisiz atanmış olup, araştırmacılar, katılımcıların sınav sırasında maddelerin sırasını bozmadıklarını gözlemlemiştir. Yapılan analiz sonucunda, çoktan seçmeli kolay, orta ve zor maddelerin zordan kolaya düzenlenmiş formda kolaydan zora düzenlenmiş forma göre daha kolay algılandığı gözlenmiştir. Doğru yanlış türündeki maddelerde, sadece zor maddelerin zordan kolaya düzenlenmiş formda, kolaydan zora düzenlenmiş forma göre daha kolay algılandığı; kolay ve orta maddelerde anlamlı bir farklılaşma olmadığı gözlenmiştir. Ayrıca çoktan seçmeli, kolay, orta ve zor maddelerin ortalamalarının iki form arasında sadece çoktan seçmeli-kolay maddelerde manidar şekilde farklılaştığı belirtilmiştir. Bu farklılaşma, çoktan seçmeli-kolay maddelerin puanının zordan kolaya düzenlenmiş form içinde kolaydan zora forma göre daha yüksek olması şeklindedir. Doğru yanlış türündeki maddelerde ise kolay, orta ve zor maddelerden alınan puanlar açısından iki form arasında manidar bir farklılaşma olmadığı gözlenmiştir. Test puanları açısından çoktan seçmeli ve doğru-yanlış türündeki maddelerde iki form arasında farklılaşma

olmadığı gözlenmiştir.

Tippets ve Benson'ın (1989) yaptıkları çalışmanın amacı, maddelerin madde güçlüğüne göre kolaydan zora, zordan kolay ve seçkisiz sıralanmasının sınav kaygısı üzerindeki etkisini araştırmaktır. Araştırmaya Maryland Üniversitesi'nde 1. ve 2. düzey (first ve second level graduate courses) Educational Measurement and Statistics dersi alan 136 kişi katılmıştır. Araştırmada hazırlanan test, 1. düzey dersinden 78, ikinci düzey dersinden 48 katılımcıya uygulanmıştır. Araştırmacılar, ara sınav için güçlük düzeyleri önceden belirlenmiş çoktan seçmeli maddelerden oluşan iki test hazırlamışlardır. 1. düzey için hazırlanan testte, madde güçlükleri 0,39 ve 0,97 arasında değişen 44 çoktan seçmeli madde bulunmaktadır. Test, maddelerin kolaydan zora, zordan kolay ve seçkisiz olarak sıralandığı 3 form biçiminde düzenlenmiş ve 1. düzey öğrencilerine uygulanmıştır. Bu uygulamadan elde edilen madde güçlük indeksleri ile maddelerin daha önce uygulanmasından elde edilen madde güçlük indeksleri arasındaki korelasyon 0,88 olarak bulunmuştur. 2. düzey öğrencileri için hazırlanan testte, madde güçlükleri 0,20 ile 1,00 arasında değişen 40 çoktan seçmeli madde bulunmaktadır. Bu test de, maddelerin kolaydan zora, zordan kolay ve seçkisiz olarak sıralandığı 3 form biçiminde düzenlenmiş ve 2. düzey öğrencilerine uygulanmıştır. Bu uygulamadan elde edilen madde güçlük indeksleri ile maddelerin daha önce uygulanmasından elde edilen madde güçlük indeksleri arasındaki korelasyon ise 0,83 olarak bulunmuştur. Araştırmacılar sınav kaygısını ölçmek için, Sınav Kaygısı Envanteri'ni (Test Anxiety Inventory) test formlarının sonuna ekleyerek uygulamışlardır. İki ayrı düzey için, madde sırasına göre sınav kaygısı puanları arasındaki farklılaşma ANOVA ile incelenmiştir. Analiz sonucunda birinci düzey derste seçkisiz sıralanmış formu alan grubun sınav kaygısı puanlarının kolaydan zora sıralanmış formu alan grubun puanlarından daha yüksek olduğu; ancak zordan kolay sıralama arasında bir

fark olmadığı gözlenmiştir. İkinci düzey derste ise; zordan kolayca sıralanmış formu alan grubun sınav kaygısı puanlarının kolaydan zora sıralanmış formu alan grubun puanlarından daha yüksek olduğu; ancak seçkisiz sıralamada bir fark olmadığı belirlenmiştir.

Zumbo, Perlini ve Lind (1998) yaptıkları araştırmada, test maddelerinin konuya göre ve karışık olarak sıralanması ve maddelerin güçlük düzeylerine göre kolaydan zora, zordan kolayca ya da seçkisiz sıralanmasının test performansına etkisini incelemişlerdir. Bu amaçla, Algoma Üniversite'sinde Introductory Psychology dersi alan 140 öğrenciye, 75 çoktan seçmeli maddeden oluşan bir test uygulanmıştır. Araştırmada kullanılan test 6 form halinde düzenlenmiş ve katılımcılar test formlarına seçkisiz olarak atanmıştır. 1. ve 2. formda yer alan maddeler, konuların derste işleme sırasına göre; 3. ve 4. formda yer alan maddeler konuların derste işleme sırasının tersine göre; 5. ve 6. formda yer alan maddeler ise konuları karışık olarak sıralanmıştır. Ayrıca 2. 4. ve 6. formlarda konuları hatırlatmak amacıyla, her maddeden önce maddenin ilgili olduğu konu ve bölüm başlığı yazılmıştır. Elde edilen veriler ANOVA ile incelenmiş ve hem madde sıralamaya göre hem de bölümlerle ilgili başlıkları yazıp yazmamaya göre test puanlarında manidar bir farklılaşma olmadığı belirlenmiştir. Araştırmacılar aynı araştırma kapsamında yaptıkları bir başka çalışmada hem derste işlenen konu başlıklarının hem de bu başlıklar ile ilgili hazırlanan test maddelerinin sırasını değiştirmenin etkisini incelemek amacıyla aynı katılımcı grubuna 75 çoktan seçmeli maddeden oluşan bir test uygulamıştır. Test, dört ayrı form şeklinde düzenlenmiştir. Bu test formlarından 1. sinde maddeler, konuların derste işleniş sırasına göre sıralanırken, her konu içindeki maddeler seçkisiz olarak sıralanmıştır. 2. formda maddeler, konuların derste işleniş sırasının tersine göre, her konu içindeki maddeler ise yine seçkisiz olacak biçimde sıralanmıştır. 3. formda maddeler, önce derste işlenen konulara göre seçkisiz olacak biçimde, daha sonra da her konuda da yine seçkisiz

olarak sıralanmıştır. 4. formda ise maddeler, derste işlenen konuların bölümleri dikkate alınmaksızın seçkisiz olarak sıralanmıştır. Elde edilen veriler tek yönlü ANOVA ile incelenmiş, analiz sonucunda dört ayrı form türünde toplam puan ortalamalarında bir farklılaşma olmadığı belirlenmiştir. Araştırmacıların aynı örneklem grubunu kullanarak yaptıkları bir başka çalışmada, maddelerin madde güçlük düzeyine göre kolaydan zora, zordan kolay ve seçkisiz sıralanmasının toplam test puanına etkisi incelenmiş ve katılımcıların gerçek performansları ile algıladıkları performansları arasındaki ilişki ortaya konmaya çalışılmıştır. Bu amaçla hazırlanan teste kullanılan maddelerin madde güçlük indeksi değerleri uzman kanısına göre belirlenmiştir. Test maddeleri 12 bölümlük ders kitabına göre, her bölümden 3 kolay, 3 zor ve 3 orta güçlükte olacak şekilde seçilmiş ve böylece 36 kolay, 36 zor ve 48 orta güçlükte maddeden oluşan 120 maddelik bir test oluşturulmuştur. Katılımcıların algılanan güçlük düzeyini belirlemek için, sınav başlamadan önce kendilerinden maddelerin kaçını doğru yapacakları ile ilgili ölçüm alınmış ve sınav sırasında da her bölümden sonra tekrar ölçüm alınmıştır. Elde edilen verilere yapılan tek yönlü ANOVA sonucunda, maddelerin zordan kolay doğru sıralandığı grubun ortalamasının kolaydan zora sıralandığı ve seçkisiz sıralandığı gruplardan daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Katılımcıların not ortalamaları kontrol (covariate) değişkeni olarak alınarak ANCOVA yapıldığında, gruplar arasında manidar bir farklılaşma olmadığı gözlemlenmiştir. Ayrıca katılımcıların gerçek performansları ile sınav öncesinde performanslarına ilişkin yaptıkları tahminler arasında 0,60; sınav sırasında performanslarına ilişkin yaptıkları tahminler arasında ise 0,54 korelasyon olduğu bulunmuştur.

III. Test Maddelerinin Belirli Bir Sistematiğe Göre Sıralanmadığı Çalışmalar:

Monk ve Stallings (1970), madde türlerine göre gruplanan test maddelerinin bu

gruplar içinde rastgele sıralanmasının test puanına, testin güvenilirliğine ve madde güçlüklerine etkisini araştırmıştır. Araştırmanın verileri 1965 ve 1968 yılları arasında Elements of Geography derslerinde uygulanmış olan 11 çift testten elde edilmiştir. Bu testlerdeki maddeler farklı uzunlukta olup; en kısası 80, en uzununu 200 maddeden oluşmaktadır. Her bir test, en az 63 en fazla 132 öğrenciye uygulanmıştır. Testlerdeki maddelerin çoğu bilgi düzeyindedir. Her testin maddelerinin %20-30'u istatistik, şekil ve harita maddelerinden oluşmaktadır. Maddeler, madde türlerine göre (doğru-yanlış, eşleştirmeli ve çoktan seçmeli) gruplanmıştır. Bu gruplar içindeki maddeler, madde güçlük indekslerine bakılmaksızın sıralanmıştır. Her bir test formunun maddeleri, gruplar içindeki sırası rastgele değiştirilerek iki form halinde düzenlenmiş ve yan yana oturan öğrenciler aynı formu almayacak şekilde uygulanmıştır. Test içindeki maddelerin madde güçlük indekslerine göre sistematik olarak sıralanıp sıralanmadığı incelendiğinde, test çiftlerinin madde güçlük indeksleri arasındaki ilişkilerin manidar olmadığı gözlenmiştir. Test puanı açısından, kullanılan 11 çift testin ortalamaları incelemiş; sadece iki test arasında manidar bir farklılaşma olduğu gözlenmiştir. Ayrıca, 11 test çifti için KR-21 katsayısını hesaplamış ve çiftler arasında görece çok az değişim olduğu belirlenmiştir.

Gerow (1980)'un zor maddeleri takip eden maddelerde, kolay maddeleri takip eden maddelere göre daha sık yanlış yapıp yapılmadığını ortaya koymak için yaptığı çalışmaya, Indiana Üniversitesi'nde Introductory Psychology dersi alan 71 öğrenci katılmıştır. Araştırmacı, 60 çoktan seçmeli maddeden oluşan bir final sınavı uygulamıştır. Testte bulunan maddelerin 5'i zor (bozucu etki yapan), 5'i kolay (motive ediciler) ve 50'si de orta güçlüktedir. Test, maddeleri aynı fakat madde sıraları farklı iki form haline getirilmiştir. Birinci formda test maddeleri 1, 13, 25, 37 ve 49. maddeler zor (bozucu etki yapan) ve 7, 19, 31, 43, 55. maddeler kolay (motive ediciler) olarak yerleştirilmiştir. İkinci

formda ise kolay ve zor maddelerin yerleri değiştirilmiştir. Orta güçlükteki maddelerin yerleri ise her iki formda da aynıdır. Yapılan analiz sonucunda iki form arasında toplam test puanı açısından bir farklılaşma bulunmamıştır. Yine her iki formda da kolay ve zor maddeleri takip eden maddelerde doğru yanıtların ortalaması arasındaki fark manidar bulunmamıştır.

Plake (1980), test maddelerinin (1) kolaydan zora, (2) seçkisiz ve (3) kolay maddelerin periyodik olarak sıralanmasının ve madde sırasına ilişkin bilgi sahibi olup olmamanın, katılımcıların kendi test performansını, testin anlaşılabilirliğini ve güçlüğünü algılayışları ile test puanları üzerindeki etkisini araştırmıştır. Bu amaçla, Nebraska Üniversitesi'nde Psychiatric Nursing dersi alan 104 öğrenciye, çoktan seçmeli 96 maddeden oluşan bir ara sınavı uygulanmıştır. Test maddelerinin güçlük düzeyleri, 0,20 ile 0,96 arasında değişmektedir. Araştırmacı, testin maddelerini kolaydan zora, seçkisiz ve kolaydan zora sıralanan maddeler içinde her beş maddeden sonra bir kolay madde olacak biçimde düzenleyerek üç test formu oluşturmuştur. Ayrıca her test formuna, her maddeden sonra 1-5 arasında oranlanan, testin güçlüğü için "1 çok kolay, 2 kolay, 3 orta, 4 zor, 5 çok zor"; testin anlaşılabilirliği için "oldukça anlaşılır", "anlaşılır", "orta", "anlaşılmıyor" ve "hiç anlaşılmıyor"; kendi performansını değerlendirmeleri için ise "çok iyi", "iyi", "orta", "kötü" ve "çok kötü" şeklinde ifadeler eklenmiştir. Araştırmacı ayrıca üç farklı testi alanların yarısına madde sırasının nasıl olduğu ile ilgili bilgi verirken, diğer yarısına bilgi vermemiştir. Yapılan analiz sonucunda, test formları arasında, madde sıralama hakkında bilgilendirilip bilgilendirilmemeye ilişkin olarak test puanlarında, testin algılanan güçlüğünde ve anlaşılabilirliğinde ve kendini değerlendirmede bir farklılaşma olmadığı gözlenmiştir.

VI. Test Maddelerinin Madde Güçlük İndekslerine ve Bilişsel Düzeye Göre Sıralandığı Çalışmalar:

Nevman, vd. (1988) tarafından yapılan çalışmanın amacı, madde güçlük düzeyi ve Bloom'un taksonomisindeki bilişsel düzeylere göre madde sıralamanın öğrencilerin test puanını etkileyip etkilemediğini araştırmaktır. Araştırmaya Educational Psychology dersi alan ve Bloom'un taksonomisi ve madde güçlüğü hakkında 1 saatlik bilgi verilen 120 öğrenci katılmıştır. Araştırmada, çoktan seçmeli 40 maddelik bir test kullanılmıştır. Test için seçilen maddelerin madde güçlük düzeyleri 0,19 ile 0,95 arasındadır. Hazırlanan testteki 40 çoktan seçmeli madde ayrıca Bloom'un taksonomisine göre de 15'i bilgi, 11'i kavrama, 14'ü uygulama düzeyi olmak üzere 3 gruba ayrılmıştır. Testin iç tutarlılık katsayısı (KR-20) ise 0,83 olarak hesaplanmıştır. Araştırmacılar, maddelerin bilişsel düzeylerine ve madde güçlüklerine göre sıralandığı 4 form oluşturmuştur. Bu formlardan birincisinde, maddeler önce bilişsel düzeylerine göre bilgi, kavrama ve uygulama olarak sıralanmış ve sonra her düzey içinde de madde güçlüğüne göre kolay, orta ve zor olarak sıralanmıştır. İkinci formda maddeler yine önce bilişsel düzeyine göre bilgi, kavrama ve uygulama şeklinde sıralanmış ancak bilişsel düzey içinde ise madde güçlüğüne göre zor, orta ve kolay şeklinde sıralanmıştır. Üçüncü formda, maddeler bilişsel düzeyine göre uygulama, kavrama ve bilgi olarak sıralanmış ve sonra her bilişsel düzeyde de madde güçlüğüne göre kolay, orta ve zor olarak sıralanmıştır. Dördüncü formda ise maddeler yine bilişsel düzeyine göre uygulama, kavrama ve bilgi sıralanırken her düzey içinde de madde güçlüğüne göre zor, orta ve kolay şeklinde sıralanmıştır. Dört formdan elde edilen test puanları ortalamaları arasındaki farkın manidar olmadığı; madde güçlüğüne göre sıralamada, birinci ve dördüncü formda orta güçlükteki maddelerden ikinci ve üçüncü forma göre daha düşük puan alındığı; kolay ve zor maddelerde ise bir farklılaşma olmadığı

gözlenmiştir. Sadece bilişsel düzeye göre sıralamaya bakıldığında, uygulama düzeyindeki maddelerde birinci ve ikinci formu alan katılımcıların, üçüncü ve dördüncü formu alan katılımcılardan daha yüksek puan aldıkları; kavrama ve bilgi düzeyindeki maddelerde ise farklılaşma olmadığı belirlenmiştir. Bilişsel düzey ve madde güçlüğü birlikte alındığında, etkileşim etkisi gözlenmiş; orta güçlükte ve bilgi düzeyindeki maddelerde, birinci ve dördüncü formu alanların ikinci ve üçüncü formu alanlara göre daha düşük puan aldığı görülmüştür. Kavrama düzeyindeki zor maddelerde, birinci ve ikinci formu alanların, üçüncü ve dördüncü formu alanlara göre daha yüksek puan aldıkları belirlenmiştir.

V. Diğer Çalışmalar:

Aamondt ve Teige (1992), çoktan seçmeli maddelerde seçenek sayısının testi yanıtlama zamanına ve test puanlarına etkisi ile, madde güçlüğüne ve konuların derste işleniş sırasına göre madde sıralamanın sınav kaygısına ve test puanlarına etkisini incelemiştir. Bu amaçla, seçenek sayısı ile ilgili daha önce yapılmış 8 çalışmadan elde edilen 14 örneklem, madde güçlük sırası ile ilgili 20 çalışmadan elde edilen 26 örneklem, maddeleri dersin işleniş sırasına göre sıralama ile ilgili 4 çalışmadan elde edilen 16 örneklemden oluşan meta-analitik bir araştırma yapılmıştır. Araştırmacılar, madde güçlüğüne göre kolaydan zora, zordan kolaya ve seçkisiz sıralama için yapılan analiz sonucunda, kolaydan zora sıralanmış 100 maddelik bir testten alınan toplam puanın, seçkisiz sıralanmış testten alınan puana göre 1,49 puan daha fazla olduğunu gözlemiştir. Ayrıca, madde güçlüğüne göre kolaydan zora sıralanmış 100 maddelik bir testten alınan puanın zordan kolaya sıralanmış testten alınan puana göre 2,97 puan daha fazla olduğu belirlenmiştir. Zordan kolaya sıralanmış test formlarının seçkisiz sıralamaya göre 100 maddelik bir testte 1,08 puanlık bir azalmaya neden olduğu ortaya konmuştur. Aynı analiz, maddelerin algılanan güçlük düzeyleri açısından ve sınav kaygısı düzeyine etkisini ortaya

koymak amacıyla yapıldığında, bir farklılaşma olmadığı görülmüştür. Maddelerin derste işlenen konuya göre sıralanması durumunda ise, maddeleri derste işlenen konuya göre sıralanmış formların seçkisiz sıralanmış formlara göre 0,54 puanlık bir artışa yol açtığı gözlenmiştir.

Leary ve Dorans (1985), madde sıralamaya ilişkin yapılan ilk araştırmalarda, madde sırasının genellikle toplam test performansını etkileyip etkilenmediğinin araştırıldığını gözlemiş, bu araştırmaların, maddelerin test formu içindeki yerlerini farklı şekillerde değiştirerek testten alınan puanına etkisi üzerine yapılan çalışmalar olduklarını ifade etmişlerdir. Madde sıralama ile ilgili yapılan daha sonraki araştırmalarda etkileşim etkilerinin incelendiği gözlenmiştir. Bu araştırmalarda, madde sıralamada sınav kaygısı ve ders başarısı gibi değişkenlerin testten alınan puanları etkileyip etkilemediğinin araştırıldığı görülmüştür. Sonraki araştırmaların ise madde sıralamada hız ya da güç, başarı ya da yetenek, standart ya da öğretmen yapımı testleri kullanarak karşılaştırmalar yaptıklarını gözlemişlerdir. Bu araştırmalarda testin süresinin kısıtlanıp kısıtlanmamasına göre de incelemeler yapıldığını ifade etmişlerdir. Son olarak madde sıralama ile ilgili Madde Tepki Kuramı'na göre yapılan çalışmaları da incelemişler ve bu çalışmaların bireyselleştirilmiş test kapsamında yapıldığını gözlemişlerdir.

Maddelerin test içindeki sırası ile ilgili yukarıda verilen çalışmalar gözden geçirildiğinde, bazı çalışmalarda madde güçlüğü olarak maddelerin istatistiksel güçlüğü (Klosner ve Gellman, 1973; Hambleton ve Traub, 1974; Barcikovski ve Olsen, 1975; Gerov, 1980; Tippest ve Benson, 1989; Carlson ve Ostrosky, 1992), bazı çalışmalarda ise uzman kanısına göre madde güçlük düzeylerinin kullanıldığı gözlenmiştir (Zumbo, Perlini ve Lind, 1998). Ayrıca, madde sıralama ile ilgili bazı çalışmalarda maddelerin istatistiksel güçlüklerinin yanında madde ile ilgili diğer bazı değişkenlerin de

kontrol edildiği görülmüştür. Bu konu ile ilgili olarak yapılan bir çalışmada (Nevman, vd. 1988) maddenin istatistiksel güçlüğünün yanında Bloom'un taksonomisine göre maddelerin bilgi, kavrama ve uygulama basamakları şeklinde bilişsel güçlük düzeyi de alınmış; diğer bazı çalışmalarda (Klosner ve Gellman, 1973; Carlson ve Ostrosky,1992) ise, maddeler önce konularına göre gruplanarak bu gruplar içinde istatistiksel güçlüğe göre sıralanmıştır. Bu nedenle maddelerin test içindeki sıralanışlarında ölçüt olarak neyin alınacağına belirlenmesine ihtiyaç duyulmaktadır. Bu çalışmada, madde güçlüğü olarak maddelerin istatistiksel güçlük düzeyleri dikkate alınmıştır.

Madde sıralamaya ilişkin önemli bir sorun, istatistiksel yolla elde edilen madde güçlüğünün kolay, orta ve zor şeklinde adlandırılmasında yaşanmaktadır. Literatürde bu adlandırma ile ilgili farklı uygulamalar bulunmaktadır. Barcikovski ve Olsen (1975), araştırmasında maddeleri madde güçlük indeksleri ortancası zor maddeler için 0,20; orta maddeler için 0,50 ve kolay maddeler için 0,80 olacak şekilde tanımlamıştır. Araştırmada kullanılan maddelerin güçlüğüne göre ortancası kolay orta ve zor maddeler için sırasıyla 0,85; 0,59; 0,19; doğru-yanlış türündeki maddelerin için ise 0,96; 0,59; 0,31'dir. Gerow'un (1980) çalışmasında öğrencilerin %90'ının yanlış yaptığı maddeler zor; öğrencilerin %5'inin yanlış yaptığı maddeler kolay; öğrencilerin %44 ile %71'inin doğru yaptığı maddeler ise orta güçlükteki maddeler olarak adlandırılmıştır. Bir başka çalışmada (Nevman, vd. 1988) ise madde güçlük indeksi 0,95 ve 0,75 arasındaki maddeler kolay; madde güçlük indeksi 0,71 ve 0,54 arasında olan maddeler orta; madde güçlük indeksi 0,50 ve 0,19 arasında olan maddeler ise zor olarak adlandırılmıştır. Zumbo, Perlini ve Lind'in (1998) çalışmasında ise, hem madde güçlük indekslerinin belirlenmesi hem de maddelerin kolay, orta ve zor olarak sınıflandırılmasında uzman görüşüne başvurulmuştur. Bu incelemeler sonucunda, madde güçlük düzeylerine göre maddelerin kolay, orta ve zor

olarak adlandırılmasına ilişkin bir uygulama birliği olmadığı gözlenmektedir.

İncelenen araştırmalarda sonuçların farklı çıkmasının bir nedeni olarak kolay, orta ve zor olarak adlandırılan maddeler için kesin bir ölçütün bulunmaması düşünülebilir. Elde edilen sonuçları karşılaştırabilecek tutarlı bir ölçüt olmadığından, sonuçlar arasındaki farklılaşmanın madde sıralamadan mı, yoksa maddelerin güçlük düzeylerini adlandırmadaki farklılaşmadan mı kaynaklandığı bilinmemektedir. Bu çalışmada, kolaydan zora tüm güçlük düzeylerini kapsayacak ve temsil edebilecek madde güçlük düzeyleri olması istendiğinden madde güçlük düzeyleri 5 eşit aralığa bölünmüştür. Böylece istatistiksel güçlüğü 0,00-0,19 arasındaki maddeler çok zor, 0,20- 0,39 arasındaki maddelere zor, 0,40-0,59 arasındaki maddelere orta, 0,60-0,79 arasındaki maddeler kolay, 0,80-1,00 arasındaki maddeler ise çok zor olarak adlandırılmıştır.

Madde güçlük düzeyine ilişkin bir başka tartışma, algılanan güçlük ile istatistiksel güçlük arasında farklılık olabileceğine ilişkindir. Test, madde güçlüğünün elde edildiği benzer bir gruba uygulandığında, bu gruptaki birçok kişinin madde güçlük düzeylerini kestirildiğinden daha farklı algılama olasılığı bulunabilir. Bu durumda, algılanan madde güçlüğü ile elde edilen güçlük düzeyi arasında fark olduğunda, madde sıralamasına bağlı bir etkinin bulunamayacağı ifade edilmektedir. Madde güçlük düzeyinin adlandırıldığından farklı bir düzey içinde algılanıp algılanmadığını içeren çalışmalar güçlük düzeylerinin farklı algılanabildiğini ancak bu algıya bağlı toplam puanda bir farklılaşma olmadığını göstermektedir (Barcikovski ve Olsen, 1975; Plake, 1980) .

Madde sıralama ile ilgili bir başka sorun ise, maddelerin sıralanışının kontrolü ile ilgilidir. Literatürdeki çalışmalar incelendiğinde, madde sırasının kontrolünün genellikle yönerge ile yapıldığı görülmüştür. Bazı çalışmalarda (Monk ve Stallings, 1970; Klosner ve Gellman, 1973; Barcikovski ve Olsen, 1975; Gerov, 1980; Plake, 1980; Tippetts ve Benson,

1989; Zumbo, Perlini ve Lind, 1998), yönergeye madde sırasının bozulmaması gerektiği eklenirken; Hambleton ve Traub (1974) ise buna ek olarak her bir maddeyi ayrı sayfaya basarak madde sırasını kontrol etmeye çalışmışlardır. Madde sırasının yönerge ile kontrol edilmesi durumunda, bireylerin maddeleri testteki sırasına göre yanıtlayıp yanıtlanmadıklarına ilişkin kesin bir bilginiz olamayacağından, bu durum karıştırıcı değişken olarak karşımıza çıkabilir. Madde sırasının başka şekilde kontrol edildiği çalışmalar ise, Madde Tepki Kuramı kapsamında bilgisayar ile yapılan ve bireye uyarlanmış test (adaptive test) yöntemini kullanan çalışmalardır (Brennan, 1992).

I.3. Araştırmanın Amacı ve Önemi

Bu araştırmanın amacı, çoktan seçmeli testlerde maddeleri madde güçlük düzeylerine göre (1) kolaydan zora, (2) zordan kolay ve (3) seçkisiz olarak sıralamanın bazı madde ve test istatistiklerine etkisi olup olmadığını incelemektir.

Maddelerin test içindeki yerinin değişmesi nedeniyle bireylerin testten aldıkları toplam puanın değişmesi, testi alan bireylerin yanıtlama davranışlarının maddelerin sıralanmış biçiminden etkilendiğini ortaya koymaktadır. Bir testte yer alan maddelerin test içindeki sıralarını değiştirme yoluyla farklı formların oluşturulması, bu farklı formları yanıtlayan bireylerin test puanlarını farklı biçimde etkileyebilir. Bu tür olası bir değişken ise testin güvenilirliğini de etkileyebilir. Bu nedenle, araştırma, madde sırasının bireylerin test puanına etkisi olup olmadığını belirlemek açısından önemlidir.

Yapılan literatür incelemesinde, madde sırasının kontrolünün kağıt kalem testlerinde yönerge ile yapıldığı gözlenmiştir. Bu çalışmaların temel sınırlılığı, katılımcıların testte yer alan maddelerin sırasına uyup uymadığını tam olarak belirlemenin mümkün olmamasıdır. Yapılan incelemede bu kontrolün bilgisayar desteği ile yapılmasına ilişkin herhangi bir çalışmaya rastlanmamıştır. Bu çalışmada ise, katılımcıların maddeleri

test formu içinde düzenlendiği sırada yanıtlamasının kontrolünün, uygulamanın bilgisayarla yapılması sayesinde tamamen sağlanabildiği düşünülmektedir. Bu anlamda araştırmancının, katılımcıların maddeleri testteki sırasına göre yanıtlamalarının sağlanması nedeniyle önemli olduğu düşünülmektedir.

Test maddelerinin sırasının değiştirilmesi, test puanlarının yanında madde ve test özelliklerini de etkileyebilir. Carlson ve Ostrosky (1992) maddeleri konuların işleniş sırasına göre ve karışık sıralamanın puanların ortalamasına, varyansına, puan dağılımına, sınavın güvenilirliğine ve maddelerin geçerliğine etkisini incelemiştir; Klosner ve Gellman (1973) ise maddeleri konuların işleniş sırasına göre ve kolaydan zora sıralayarak test formlarının güvenilirliğini incelemiştir. Ancak bu çalışmalar maddelerin konuların işleniş sırasına göre sıralanmasına ilişkindir. Madde güçlük indeksine göre sıralama ile ilgili çalışmalar incelendiğinde ise maddeleri kolaydan zora, zordan kolay ve seçkisiz sıralamanın madde güçlüklerine madde ayırıcılıklarına ve testlerin güvenilirliğine etkisini inceleyen tek bir çalışmaya rastlanabilmiştir (Brenner, 1964). Türkiye’de ise, bu kapsamda bir çalışma yapılmadığı gözlenmiştir. Bu anlamda testteki maddeleri madde güçlük indeksine göre madde sıralama ile ilgili daha fazla çalışmaya ihtiyaç olduğu düşünülmektedir. Bu nedenle çalışmanın, madde güçlük indeksine göre madde sıralama ile ilgili literatüre de katkıları olacağı düşünülmektedir.

I.4. Araştırma Soruları

Çoktan seçmeli testlerde, maddelerin test formu içindeki sırasının madde ve test istatistiklerine etkisini araştırmak amacıyla aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır:

Okuduğunu anlama testinde yer alan maddeler kolaydan zora, zordan kolay ve seçkisiz olarak sıralandığında,

1. Testin üç formundan elde edilen madde güçlük indeksleri arasında manidar bir fark var mıdır?
2. Testin üç formundan elde edilen madde ayırıcılık gücü indeksleri arasında manidar bir fark var mıdır?
3. Testin üç formuna ilişkin güvenilirlik katsayıları nasıldır?
4. Testin üç formundan elde edilen test puanlarının ortalamaları arasında manidar bir fark var mıdır?
5. Testin üç formundan elde edilen test maddelerinin güçlüğüne ilişkin algı puanlarının ortalamaları arasında manidar bir fark var mıdır?

I.5. Sayıtlar

1. Öğrenciler, tüm maddeleri bilgi düzeylerini yansıtacak ciddiyette ve duyarlılıkta yanıtlamıştır.
2. Öğretmenlerin öğrencilere Türkçe dersinde verdikleri notlar güvenilir ve geçerlidir.

I.6. Sınırlılıklar

1. Araştırmada kullanılan test, Türkçe okuduğunu anlama becerisinin “paragrafın anlam yönü” boyutuyla sınırlıdır.
2. Araştırma, uygulamanın yapıldığı Mersin ili merkez İlköğretim okullarının 7. sınıf öğrencileri ile sınırlıdır.

VII. Tanımlar

Form 1: Maddelerin madde güçlük indekslerine göre kolaydan zora doğru sıralandığı test formu.

Form 2: Maddelerin madde güçlük indekslerine göre zordan kolay doğru sıralandığı test formu.

Form 3: Maddelerin madde güçlük indekslerine göre seçkisiz olarak sıralandığı test formu.

BÖLÜM II

YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın türü, verilerin toplandığı grup, veri toplama aracının geliştirilmesi ve uygulanması ile verilerin analizi konusunda açıklamalar yer almaktadır.

II.1. Araştırmanın Türü

Bu araştırmada çoktan seçmeli test maddelerini madde güçlük düzeylerine göre sıralamanın madde ve test istatistikleri üzerine etkisi incelenmektedir. Farklı madde sıralamasının madde ve test istatistikleri açısından karşılaştırılması yapıldığından, çalışma ilişkisel araştırma niteliğindedir.

II. 2. Verilerin Toplandığı Grup

Araştırmanın verileri, Mersin İli Merkez ilköğretim okullarının 7. sınıflarında okuyan 558 öğrenciye uygulanan okuduğunu anlama testi yardımıyla toplanmıştır. Araştırmaya katılan öğrenciler, maddelerin kolaydan zora, zordan kolayla ve seçkisiz olarak sıralandığı test formlarına seçkisiz olarak atanmıştır. Araştırmaya katılan öğrencilerin okullarına ve aldıkları test formlarına göre dağılımı Tablo-1’de verilmiştir.

Tablo-1’e göre, Barbaros İ.Ö.O’dan 75 öğrenci tüm grubun %13,5’ini, Çankaya İ.Ö.O’dan 150 öğrenci tüm grubun %26,9’unu, İleri İ.Ö.O’dan 63 öğrenci tüm grubun %11,4’ünü, Vali Sabahattin Çakmakoglu İ.Ö.O’dan 150 öğrenci tüm grubun %27’sini, Gazipaşa İ.Ö.O’dan 120 öğrenci ise tüm grubun %21,6’sını oluşturmaktadır. Her okuldaki öğrenciler üç test formuna eşit sayıda atanmıştır.

Tablo-1 Okullar ve Formlara İlişkin Frekans ve Yüzelikler

Okullar	f _{okul}	%f	Form	f _{form}
Barbaros İ.Ö.O	75	13,4	Form 1	25
			Form 2	25
			Form 3	25
Çankaya İ.Ö.O	150	26,9	Form 1	50
			Form 2	49
			Form 3	51
İleri İ.Ö.O	64	11,5	Form 1	21
			Form 2	21
			Form 3	21
Vali S. Çakmakoglu İ.Ö.O	149	26,7	Form 1	50
			Form 2	50
			Form 3	50
Gazipaşa İ.Ö.O	120	21,5	Form 1	40
			Form 2	40
			Form 3	40
Toplam	558	100,0	Toplam	558

Kolaydan zora, zordan kolaya ve seçkisiz formlara atanan katılımcılar arasında birinci dönem Türkçe dersi notları açısından fark olup olmadığını belirlemek için ANOVA yapılmış; gruplar arasında manidar bir fark ($F_{2;451}=0,09$; $p>0,05$) olmadığı gözlenmiştir. Buna göre üç forma atanan katılımcıların Türkçe dersi başarıları açısından aynı düzeyde oldukları söylenebilir.

II.3. Veri Toplama Araçları

Araştırmanın verileri, araştırmacı tarafından 7. sınıf öğrencilerinin Türkçe okuduğunu anlama gücünü ortaya koymaya yönelik olarak hazırlanan her biri 4 seçenekli 25 maddelik çoktan seçmeli test aracılığıyla elde edilmiştir. 25 maddelik testin hazırlanmasında aşağıdaki aşamalar izlenmiştir.

II.3.1. Okuduğunu Anlama Testinin Hazırlanması

1. Okuduğunu Anlama Becerisinin Tanımlanması

Test geliştirme çalışmasının ilk aşamasında, ölçülmek istenilen özelliğin tanımlanması hedeflenmiştir.

Bu çalışmada, bireylerin okuduğunu anlama becerilerini ortaya koymaya yönelik bir test hazırlamaya karar verilmiştir. Okuduğunu anlama becerisi, genellikle okuduğunu anlama ile ilgili fiziksel veya zihinsel bir eylemi yapma becerisi olarak tanımlanmaktadır (Aiken, 2000).

Okuduğunu anlama becerisinin psikolojik yapısını ortaya koyabilmek için, öncelikle ilköğretim okulları 7. sınıf Türkçe dersi öğretim programı incelenmiştir. Program “okuma, dinleme/izleme, konuşma, yazma, dil bilgisi” öğrenme alanlarından oluşmaktadır. Bu öğrenme alanlarına ilişkin kazanımlar ilköğretim 7. sınıf öğrencileri için M.E.B Talim Terbiye Kurulu Başkanlığı tarafından aşağıdaki gibi belirlenmiştir (Milli Eğitim Bakanlığı [MEB], 2006).

“(1) Metnin bağlamından hareketle kelime ve kelime gruplarının anlamlarını çıkarır ve kavramların anlamlarını çıkarır. (2) Metinde ilk kez karşılaştığı kelime ve deyimleri sözlükten bulur. (3) Okuduğu cümledeki örtülü anlamları bulur. (4) Metnindeki anlatımın kimin ağzından yapıldığını tespit eder. (5) Metinde olay, yer, zaman, şahıs, varlık kadrosu ve bunlarla ilgili unsurları belirler. (6) Metni oluşturan unsurlar arasındaki geçiş ve bağlantıları fark eder. (7) Metinde yer alan şahıs ve varlık kadrosunun duygu, düşünce, hayal ve davranışlarını çözümler. (8) Kurgulanmış olanla gerçeği ayırt eder. (9) Okuduğu metnin konusunu, ana fikrini/ana duygusunu ve yardımcı fikir ve duyguları belirler. (10) Metnin planını kavrar. (11) Metnin anlatım biçiminin anlatıma olan etkisini

belirtir. (12) Metindeki olayın veya düşüncenin yönünü değiştiren kelime ve kelime kalıplarını fark eder. (13) Okuduğu metindeki abartılı ifadeleri tespit eder. (14) Yazarın ikna veya inandırıcılık için kullandığı fikir, bilgi ve yöntemleri belirler. (15) Kendisini şahıs ve varlık kadrosunun yerine koyarak olayları, duygu, düşünce ve hayalleri anlamaya çalışır ve yorumlar. (15) Metinde ortaya konan sorunlara farklı çözümler üretir. (16) Okuduğu yazıdaki öznel ve nesnel yargıları ayırt eder. (17) Sebep-sonuç ve amaç-sonuç ilişkilerini fark eder. (18) Metindeki duygu, düşünce, hayal ve olayların sırasını ve birbirleriyle olan ilişkilerini belirler. (19) Metindeki söz sanatlarının anlama olan katkısını fark eder. (20) Metindeki ipuçlarından hareketle metnin başlangıcını, gelişimini ve sonucunu tahmin eder. (21) Metnin öncesi ve sonrasına ait kurgular yapar. (22) Okuduklarını kendi cümleleriyle kronolojik sıra ve mantık akışı içinde özetler. (23) Okuduğu metne farklı başlıklar bulur. Millî ve evrensel kültür değerlerini fark eder. (24) Metne ilişkin maddeler oluşturur. (25) Okuduğu metnin yazarı veya şairi hakkında bilgi edinir. (26) Süreli yayınların okuyucunun ilgi alanına göre değişik konular işlediğini fark eder.”

Okuduğunu anlama becerisinin yapısını ortaya koymak amacıyla, GRE, SAT, CAT, LES, ALES ve OKS gibi bazı testlerin de kapsamı incelenmiştir. Bu testlerin sözel beceriye yönelik kapsamı aşağıda özetlenmiştir.

Graduate Record Examination (GRE), 1966 yılından itibaren ETS (Educational Testing Service) tarafından uygulanan bir yetenek testidir. Amerika’da yükseköğretime öğrenci kabul edilirken kullanılmakta ve bir çok ülkede uygulanmaktadır. Bu testi alan bireylerin, temel dilbilgisi, mantık, matematik, kavrama ve akıl yürütme becerisi, problem çözme becerisi, eleştirel düşünme gibi bir çok beceri göstermesi beklenmekte ve bu becerileri belirli bir zaman diliminde etkin bir şekilde kullanabilmeleri gerekmektedir.

GRE, iki ayrı test şeklindedir. Birincisi Genel Testler, ikincisi ise Konu Testleridir. Genel Test, Sözel Akıl Yürütme (Verbal Reasoning), Sayısal Akıl Yürütme (Quantitative Reasoning) ve Analitik Yazma (Analytical Writing) şeklinde 3 ana alt testten oluşmaktadır. Konu Testleri ise 8 farklı alanla ilgili konuların bulunduğu alt testlerden oluşmaktadır. Sözel Akıl Yürütme alt testleri, anoloji, zıt anlamlılar, cümle tamamlama ve okuduğunu anlama maddelerini içermektedir. Sayısal Akıl Yürütme alt testleri ise sayısal karşılaştırmalar ve veri yorumlama maddelerini içermektedir. Analitik Yazmada 2 madde bulunmaktadır. Bunlardan ilkinde testi alan bireyin bir konu üzerindeki yorumlarını ikincisinde ise bir argüman üzerinde akıl yürüterek maddeleri yanıtlaması gerekmektedir. Sözel Akıl Yürütme (Verbal Reasoning) testini alan bireylerin, yazılı bilgiyi değerlendirme ve analiz etme, kelimeler ve içerikler arası ilişkiyi anlayarak senteze ulaşma becerilerinin ölçülmesi hedeflemektedir. Bu bölümün kapsamında, yazılı materyalleri analiz etme ve değerlendirme; cümleler ve paragraf arasındaki ilişkiyi analiz etme; kelimeler ve konu arasındaki ilişkiyi görme becerileri ile ilgili maddeler bulunmaktadır (Piatrowsky, 2006; Educational Testing Service [ETS], 2007; GRE, 2007).

Scholastic Aptitude Test (SAT), A.B.D.'de üniversitelerin lisans programlarına başvuru yapmak için gerekli olan, The College Board tarafından düzenlenen ve ilk kez 1941 yılında standardize edilerek uygulanmaya başlanan bir yetenek testidir. SAT, 1992 yılına kadar iki farklı puan veren iki bölümden, Sözel (SAT-V) bölüm sözel benzerlik (anoloji), eş anlamlılar, bilgi, okuduğunu anlama, ve cümle tamamlama maddelerinden ve Matematik (SAT-M) kısmı aritmetik, cebir, geometri, tablo ve grafik, mantıksal akıl yürütme ile ilgili maddelerden oluşmaktaydı. 1994 yılından itibaren Sözel ve Matematik bölümleri tek bölüm altında toplanmıştır. Test iki ayrı teste bölünerek SAT I (Akıl Yürütme) ve SAT II (Konu) şekline getirilmiştir. SAT I Sözel akıl yürütme ve Matematik

akıl yürütme kısmından oluşmaktadır. Sözel akıl yürütme 78 çoktan seçmeli maddeden oluşmakta olup bu maddeler, sözel benzerlik, cümle tamamlama ve eleştirel okuma alanlarından oluşmaktadır. 2005 yılında testin 5. revizyonu yapılarak bir konu ile ilgili yazma ve kısa okumalar içeren maddeler eklenmiş, matematik maddelerinde düzenlemeler yapılmış ve analogi ile sözel kavrama maddeleri testten çıkartılmıştır. SAT I (Akıl Yürütme), Eleştirel Okuma, Yazma ve Matematik alt testlerinden oluşmaktadır. Eleştirel Okuma (Critical Reading) alt testi, cümle tamamlama ve paragraf maddelerinden oluşmuştur. Cümle tamamlama maddelerinde, kelimelerin anlamını bilme ve farklı bölümlere ait cümleleri mantıksal olarak çıkarabilme ile ilgili maddeler bulunmaktadır. Paragraf maddelerinde, konu içindeki kelimeleri bilme, paragraftan kelimenin anlamını çıkarabilme ile ilgili maddeler, konu içindeki bilgiyi kavrama ile ilgili maddeler ve yazarın verdiği bilgiyi analiz, sentez etme ve değerlendirme becerilerini, konudan çıkarım yapma, ana düşüncüyü bulma, argümanın mantığını bulma ile ilgili maddeler bulunmaktadır. Çoktan seçmeli maddelerde cümle ve paragrafların yeri ile ilgili maddeler, imla gramer ve cümle yapılarını bilme ve kullanma ile ilgili maddeler bulunmaktadır (Amy, 1996; Aiken, 2000).

California Achievement Test (CAT), ana sınıfından 12. sınıfa kadar öğrencilerin akademik becerilerini karşılaştırmak amacıyla 1970 yılından itibaren okullarda kullanılmaya başlanmıştır. CAT, öğrencilerin her sınıf düzeyi için becerilerini belirleyerek öğrencinin akademik durumu hakkında bilgi edinmeyi hedeflemektedir. 3. sınıf düzeyinden itibaren çoktan seçmeli maddelerle öğrencilerin okuma, dil, imla ve matematik becerilerini ölçmektedir. Testin, Okuma, Dil ve Telaffuz, Matematik, Çalışma Becerileri, Bilim ve Sosyal Çalışmalar olmak üzere 7 ayrı testi bulunmaktadır. Okuma testinde 5 alt test bulunmaktadır; bu alt testlerden ikisi anaokulu düzeyindeki öğrenciler

içindir. Okuma testleri, kelimeleri analiz etme, kelimeleri bilme, okuduğunu anlama maddelerinden oluşmaktadır. Dil alt testinde, mekanik ve dilsel ifadelerle dili kullanma ve yazma becerileri ile ilgili maddeler bulunmaktadır. Dili kullanma, mekanik ve dilsel ifadeler maddelerinde yazım ve imla kurallarına uyma gibi dil becerilerini ölçen maddeler bulunmaktadır (Pisano, 1996; CAT, 2007).

Lisansüstü Eğitimi Giriş Sınavı (LES), ülkemizde lisansüstü eğitime girişte, Yükseköğretim Kurulunca yurtdışına lisansüstü eğitim için gönderilecek adayların seçiminde, araştırma görevlilerinin atanmalarında ve bunlara benzer amaçların gerçekleştirilmesinde, ilgili kurumların yapacakları düzenlemelere göre kullanacakları puanları veren ve 2007 yılına kadar uygulanmış olan bir sınavdır. Yükseköğretim Kurulunca 2007 yılından itibaren LES kaldırılarak ALES uygulanmaya başlanmıştır.

Akademik Personel Lisans Üstü Eğitim Giriş Sınavında (ALES) 40'ar maddeden oluşan Sayısal-1ve Sayısal-2 Testleri ile, 80 maddeden oluşan Sözel Testi yer almaktadır. LES ve ALES arasındaki tek fark, LES'te yer alan 80 maddelik Sayısal Testi yerine ALES'te 40'ar maddelik Sayısal-1 ve Sayısal-2 Testlerinin yer almasıdır. LES-Sözel Testi, sözel akıl yürütme ve mantıksal akıl yürütme bölümlerinden oluşmaktadır. Sözel Akıl Yürütme alt testinde, sözcükler ya da sözcük grupları (cümleler) arasındaki ilişkileri görebilme, sözel problemleri çözebilme, sözel malzemeyi kavrama, öğelerine ayırabilme, bu öğeler arasındaki mantıksal ilişkileri bulma ile ilgili maddeler bulunmaktadır. Mantıksal Akıl Yürütme alt testinde, kişiler, yerler, cisimler, durumlar ya da olaylar ile ilgili olarak verilen hayali ilişkileri çözümleme, anlama, bunlardan mantıksal sonuçlar çıkarabilme ile ilgili maddeler bulunmaktadır (Can ve Cantürk, 2004; ALES, 2006; LES, 2007).

Ortaöğretim Kurumları Öğrenci Yerleştirme ve Seçme Sınavı (OKS),

Türkiye’de lise ve dengi okullara öğrenci seçme ve yerleştirme amacıyla yapılan bir sınavdır. Sınavda, Türkçe, Matematik, Sosyal Bilgiler ve Fen Bilgisi alt testleri bulunmaktadır. OKS’nin Türkçe bölümünde, sözcüğün anlam ayrımlarını, kullanıldığı yer ve amaca göre ayırt edebilme, kavramı tanıyabilme, ayırt edebilme ve cümlelerde anlatılanları anlayıp değerlendirme, okuduğunu anlama, algılama, ilişki kurma, karar verip çözümleyebilme, dilbilgisiyle ilgili, edindiği bilgileri sorgulayıp, kullanıp çözebilme ve karar verebilme, herhangi bir ek ya da sözcüğün cümledeki işlevini, kullanım yerine ve biçimine göre anlam ayrımlarını ayırt edebilme, noktalama imlerinin görev ve önemini bilip kullanabilme ile ilgili maddeler bulunmaktadır. Bu testte yer alan Türkçe maddeleri, sözcükte anlam, cümlede anlam, paragrafta anlam, ses, imla ve noktalama, anlatım bozuklukları, edebiyat bilgileri alanlarından oluşmuştur (Yavuz ve Bulduk, 2006).

Araştırma kapsamında, okuduğunu anlama becerisini ortaya koymaya yönelik olarak standart olmayan ancak yapılan araştırmaya özgü olarak geliştirilen bazı testlerin geliştirildiği gözlenmiştir (Çiçek, 2001; Gözen, 2002; Özdemir, 2002; Özkul, 2002; Sünbül, 2006).

İncelenen tüm testlerin sözel kapsamaları dikkate alındığında, okuduğunu anlama becerisinin 3 temel boyutta ele alınabileceği düşünülmektedir. Bunlardan ilki “Sözcükte Anlam”, ikincisi “Cümlede Anlam”, üçüncüsü ise “Paragrafta Anlam” olarak adlandırılmıştır. Aşağıda, belirlenen üç temel boyut ve bu boyutların alt boyutları verilmiştir:

SÖZCÜKTE ANLAM

1. Sözcükler Arası Farklar
2. Eş ya da Zıt Anlam
3. Sözcük Öbekleri Arasındaki Bağını
4. Sözcük Sıralama

CÜMLEDE ANLAM

1. Neden - Sonuç İlişkisi
2. Koşula Bağlılık
3. Karşılaştırma
4. Tanımlama
5. Cümle yorumlama
 - a) Cümlelerin konusu
 - b) Cümlede anlatılmak istenen yargı
 - c) Benzer ve yakın manidar cümleler
 - d) Cümleden çıkarılamayacak yargı
6. Cümle Tamamlama
7. Cümle Oluşturma
8. Deyim ve Atasözü

PARAGRAFTA ANLAM

1. Paragrafın Anlam Yönü
 - a) Paragrafın konusu
 - b) Paragrafın ana düşüncesi
 - c) Paragraftan çıkarılmayacak yargı
 - d) Paragraf oluşturma
 - e) Paragraf tamamlama
2. Paragrafın Yapı Yönü
 - a) Paragrafın bölümleri
 - i. Giriş
 - ii. Gelişme
 - iii. Sonuç
3. Paragrafın Anlatım Yönü
 - a) Anlatım Biçimleri
 - i. Betimleme
 - ii. Öyküleme
 - iii. Açıklama
 - iv. Tartışma

Bu araştırmada hazırlanan test, okuduğunu anlama becerisinin yukarıda tanımlanan Paragrafta Anlam boyutunun Paragrafın Anlam Yönu alt boyutuyla sınırlandırılmıştır.

2. Testin Deneme Uygulaması İçin Maddelerin Hazırlanması:

Okuduğunu anlama becerisinin yukarıda belirlenen alt boyutuna uygun biçimde madde hazırlamak amacıyla, ilköğretim 7. sınıflar için yayınlanan çeşitli ders kitapları, yardımcı kitaplar ve OKS'ye yönelik test kitapları (Gül ve Köktürk, 2006; Örskaya, 2006; Özbay, 2006; Yavuz ve Bulduk, 2006) incelenmiş ve bu kaynaklarda yer alan sorulardan 100'ünün gözden geçirilmesine karar verilmiştir. Seçilen 100 madde, Paragrafın Anlam Yönu alt boyutuna uygunluğu, ilköğretim 7. sınıf öğrencilerinin düzeyine uygunluk, çoktan seçmeli test maddesi geliştirme ilkelerine uygunluk vb. kriterlere göre incelenmiş; paragrafın konusu, paragrafın ana düşüncesi paragraftan çıkarılmayacak yargı, paragraf tamamlama ve paragraf oluşturma alt boyutlarından her biri için en az 3 kolay, 3 orta ve 3 zor maddenin (toplam 45 madde) deneme formuna alınması kararlaştırılmıştır. İlgili maddeler yukarıda belirtilen kriterler bakımından incelenerek düzenlenmiştir. Düzenlenen maddeler, bir ilköğretim Türkçe öğretmeni tarafından güçlük düzeylerine göre (kolay, orta ve zor) sınıflandırılmıştır. Hazırlanan 45 maddelik deneme formu, Barbaros İlköğretim Okulu, Bahçelievler İlköğretim Okulu, Necdet Ülger İlköğretim Okulu, Ziya Sabah İlköğretim Okulu ve Sabiha ifi İlköğretim Okulu'nun 7. sınıflarında okuyan 314 öğrenciye uygulanmıştır. Uygulamadan elde edilen veriler yardımıyla madde analizleri yapılmış ve sadece 22 maddenin amaca uygun olduğu belirlenmiştir. Yeterli sayıda madde olmadığı için, yeni madde inceleme ve geliştirme çalışması yapılmasına karar verilmiştir.

Deneme formunun oluşturulmasında, araştırmanın amacına uygun olduğu

belirlenen 22 maddenin kullanılmasına karar verilerek; eksik olan maddeler için ise yeni madde inceleme ve geliştirme çalışması, bir Türkçe uzmanı yardımıyla yeniden yapılmıştır. Bu çalışma sonunda 78 tane yeni madde geliştirilmiştir. 100 madde için “Madde İnceleme Formu” (EK 1) hazırlanmış ve tüm maddeler 4’ü ilköğretim okullarında Türkçe dersi veren öğretmen, 6’sı dershanede Türkçe dersi veren öğretmeni olmak üzere 10 uzman tarafından ilgili formda yer alan ölçütlere göre incelenmiştir.

Uzmanların maddelerle ilgili yaptığı ilk inceleme, maddelerin 7. sınıf öğrencilerinin düzeyine uygun olup olmadığına ilişkindir. Bu inceleme, her madde için “1 evet uygun” ve “2 hayır uygun değil” seçeneklerinden biri işaretlenerek yapılmıştır. Uzmanlar arasındaki uyumun belirlenmesinde uyum yüzdesinden yararlanılmıştır. Uzmanlar arası uyum yüzdesi en basit uyum analizi olup, literatürde analizin sonucunun %70 ve yukarısında olmasının uzmanlar arası uyuma işaret ettiği kabul edilmektedir. Uyum yüzdesinin hesaplanmasında (1) nolu eşitlikten yararlanılmıştır (Araujo ve Born, 1985):

$$P\% = \text{Uyum} / (\text{Uyum} + \text{Uyumsuzluk}) * 100\% \quad (1)$$

P%: Uyum Yüzdesi

Uyum: Uyum Frekansı

Uyumsuzluk: Uyumsuzluk Frekansı

Uzmanların, 100 maddenin her biri için 7. sınıf öğrencilerinin düzeyine uygunluğu ile ilgili verdikleri yanıtlar incelendiğinde, (1) paragrafın konusu ile ilgili olan 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 14, 16, 19. maddelerde; (2) paragrafın ana düşüncesi ile ilgili olan 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 35, 37, 40, 41, 42, 43. maddelerde; (3) paragrafın yardımcı düşünceleri ile ilgili olan 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 61, 62, 63. maddelerde; (4) paragraf oluşturma ile ilgili olan

64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 76, 77, 78, 79. maddelerde; (5) paragraf tamamlama ile ilgili olan 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 93, 94, 95, 96, 97, 99, 100. maddelerde uzmanlar arasında %100 uyum olduğu; 39. 92. ve 98. maddelerde tüm uzmanların bu maddelerin 7. sınıf düzeyine uygun *olmadığı* hakkında %100 uyumlu olduğu; 13. 15. 17. 18. 34. 36. 38. 52. ve 60. maddelerde ise uzmanlar arasında maddelerin 7. sınıf düzeyine uygun olup olmadığı konusunda tam bir uyumun olmadığı belirlenmiştir. 100 maddeden her birinin öğrenci düzeyine uygunluğu konusunda yapılan bu inceleme sonucunda, sadece uzmanlar arasındaki uyumun %100 olduğu maddelerin deneme formuna alınmasına karar verilmiştir.

Uzmanların maddelerle ilgili yaptığı ikinci inceleme, maddelerde yer alan seçeneklerin uygunluğuna ilişkindir. Bu inceleme de, her madde için “1 evet uygun” ve “2 hayır uygun değil” seçeneklerinden biri işaretlenerek yapılmıştır. Uzmanlar arasındaki uyumun belirlenmesinde yine uyum yüzdesinden yararlanılmıştır.

Her bir maddede yer alan seçeneklerin uygunluğu hakkında uzmanların verdiği yanıtlar incelendiğinde, 17. 18. 36. 39. 75. 92. ve 98. maddeler dışındaki tüm maddelerde uzmanlar arasında %100 uyum olduğu belirlenmiştir. Seçeneklerin uygunluğu ölçütü için de uzmanlar arasındaki uyumun %100 olduğu maddelerin deneme formuna alınmasına karar verilmiştir.

Uzmanların maddelerle ilgili yaptığı üçüncü inceleme, maddelerin doğru seçeneklerin uygunluğuna ilişkindir. Bu inceleme de, her madde için “1 evet uygun” ve “2 hayır uygun değil” seçeneklerinden biri işaretlenerek yapılmıştır. Uzmanlar arasındaki uyumun belirlenmesinde yine uyum yüzdesinden yararlanılmıştır.

Her madde için doğru olarak belirlenen seçeneğin uygunluğu hakkında uzmanların verdiği yanıtlar incelendiğinde, 17. ve 36. maddeler dışındaki tüm maddelerde

uyum olduğu gözlenmiştir. Doğru seçeneklerin uygunluğu ölçütü için, yine uzmanlar arasındaki uyumun %100 olduğu maddelerin deneme formuna alınmasına karar verilmiştir.

Uzmanlardan alınan yanıtlardan maddelerin güçlük düzeyine göre çok kolay, kolay, orta, zor ve çok zor sınıflamasının uyumlu olup olmadığı Kendall'ın W uyum katsayısı yardımı ile incelenmiştir. Katsayı, (2) nolu eşitlik yardımıyla hesaplanmıştır.

$$W = \frac{\sum_{i=1}^N (\bar{R}_i - \bar{R})}{N(N^2 - 1)/12} \quad (2)$$

N: Seçenek sayısı

\bar{R} : i. Seçeneğe verilen sıralamaların ortalaması

\bar{R} : Tüm seçeneklere verilen sıralamaların ortalaması

W, uzmanlar arasındaki uyumun derecesini verir ve 0.00 ile 1.00 arasında değişir. Hesaplanan W belirli bir manidarlık düzeyi için tablo değerinden küçük çıkarsa, H_0 hipotezi kabul edilir; k sıralamanın birbirinden bağımsız olduğu ifade edilir. Böylece yapılan sıralamalar arasında uyum olmadığı, sıralamaların birbirinden bağımsız olduğu söylenir (Siegel ve Castellen, 1988). Her madde için hesaplanan Kendall W katsayısına ilişkin sonuçlar Tablo-2'de verilmiştir.

Tablo-2 incelendiğinde, 15, 17, 18, 25, 38, 52 ve 58. maddelerde uzmanlar arasında uyum olmadığı görülmüştür ($\alpha=0,05$). Bu nedenle bu maddeler deneme formuna alınmamıştır.

Tablo-2 Uzmanlar Arası Uyuma İlişkin Analiz Sonuçları

Madde	Kendall W	N	sd	χ^2	p	Madde	Kendall W	N	sd	χ^2	p
1	0,60	10	4	24,00	0,00	51	0,29	10	4	11,93	0,02
2	0,33	10	4	13,00	0,01	52	0,20	10	4	08,00	0,09*
3	0,48	10	4	19,00	0,00	53	0,40	10	4	16,00	0,00
4	0,48	10	4	19,00	0,00	54	0,78	10	4	31,00	0,00
5	0,40	10	4	16,00	0,00	55	0,78	10	4	31,00	0,00
6	0,48	10	4	19,00	0,00	56	0,30	10	4	12,00	0,02
7	0,48	10	4	19,00	0,00	57	0,78	10	4	31,00	0,00
8	0,58	10	4	23,00	0,00	58	0,20	10	4	08,00	0,09*
9	0,48	10	4	19,00	0,00	59	0,58	10	4	23,00	0,00
10	0,58	10	4	23,00	0,00	60	0,60	10	4	24,00	0,00
11	0,58	10	4	23,00	0,00	61	0,33	10	4	13,00	0,01
13	0,33	10	4	13,00	0,01	62	0,43	10	4	17,00	0,00
14	0,30	10	4	12,00	0,01	63	0,43	10	4	17,00	0,00
15	0,23	10	4	09,00	0,61*	64	0,60	10	4	24,00	0,00
16	0,40	10	4	16,00	0,00	65	0,58	10	4	23,00	0,00
17	0,23	10	4	09,00	0,61*	66	0,60	10	4	24,00	0,00
18	0,18	10	4	07,00	0,14*	67	0,43	10	4	17,00	0,00
19	0,78	10	4	31,00	0,00	68	0,40	10	4	16,00	0,00
20	0,58	10	4	23,00	0,00	69	0,58	10	4	23,00	0,00
21	0,43	10	4	17,00	0,00	70	0,48	10	4	19,00	0,00
22	0,60	10	4	24,00	0,00	71	0,33	10	4	13,00	0,01
23	0,28	10	4	11,00	0,03	72	0,28	10	4	11,00	0,03
24	0,43	10	4	17,00	0,00	73	0,60	10	4	24,00	0,00
25	0,10	10	4	04,00	0,41*	74	0,40	10	4	16,00	0,00
26	0,25	10	4	10,00	0,04	75	0,28	10	4	11,00	0,03
27	0,40	10	4	16,00	0,00	76	0,58	10	4	23,00	0,00
28	0,58	10	4	23,00	0,00	77	0,48	10	4	19,00	0,00
29	0,58	10	4	23,00	0,00	78	0,33	10	4	13,00	0,01
30	0,58	10	4	23,00	0,00	79	0,78	10	4	31,00	0,00
31	0,43	10	4	17,00	0,00	80	0,33	10	4	13,00	0,01
32	0,58	10	4	23,00	0,00	81	0,58	10	4	23,00	0,00
33	0,78	10	4	31,00	0,00	82	0,48	10	4	19,00	0,00
34	0,28	10	4	11,00	0,03	83	0,48	10	4	19,00	0,00
35	0,33	10	4	13,00	0,01	84	0,78	10	4	31,00	0,00
36	0,28	10	4	11,00	0,03	85	0,58	10	4	23,00	0,00
37	0,33	10	4	13,00	0,01	86	0,60	10	4	24,00	0,00
38	0,23	10	4	09,00	0,06*	87	0,78	10	4	31,00	0,00
40	0,58	10	4	23,00	0,00	88	0,48	10	4	19,00	0,00
41	0,38	10	4	15,00	0,00	89	0,78	10	4	31,00	0,00
42	0,43	10	4	17,00	0,00	90	0,78	10	4	31,00	0,00
43	0,58	10	4	23,00	0,00	93	0,78	10	4	31,00	0,00
44	0,58	10	4	23,00	0,00	94	0,48	10	4	19,00	0,00
45	0,28	10	4	11,00	0,03	95	0,78	10	4	31,00	0,00
46	0,60	10	4	24,00	0,00	96	0,40	10	4	16,00	0,00
47	0,60	10	4	24,00	0,00	97	0,28	10	4	11,00	0,03
48	0,60	10	4	24,00	0,00	99	0,78	10	4	31,00	0,00
49	0,48	10	4	19,00	0,00	100	0,78	10	4	31,00	0,00
50	0,33	10	4	13,00	0,01						

*p<0,05

Madde inceleme formunda yer alan dört temel ölçüte göre uzmanların yaptığı derecelendirmelerin analizi sonucunda, dört temel ölçütü de karşıladığı belirlenen maddelerin numaraları konulara ve güçlük düzeylerine göre Tablo-3’de özetlenmiştir.

Tablo-3 Uzmanlar Arasında Uyum Gözlenen Maddelerin Konulara ve Güçlük Düzeylerine Göre Dağılımı

	Paragrafın Konusu	Paragrafın ana Düşüncesi	Paragraftan Çıkarılmayacak Yargı	Paragraf Tamamlama	Paragraf Oluşturma
Çok kolay	1, 9	21	44	68	80, 81
Kolay	2, 3, 6	20, 24, 27, 29	46, 47,49, 51	64, 66, 67	82, 83, 87, 97
Orta	7, 8, 10, 11, 13, 19	22, 23, 28, 30, 31, 32, 33 34,40,41	45, 48, 55, 56, 57, 59, 60	65, 69, 70, 73, 74, 75, 79	84, 85, 86, 88, 91, 95, 99, 100
Zor	4, 5, 12, 14	26, 35, 36, 37, 42	50, 53, 54, 61	71, 72, 76, 77	89, 90, 93, 96
Çok zor	16	43	62, 63	78	94
Toplam Madde Sayısı	16	21	18	16	19

Tablo-3 incelendiğinde paragrafın konusu ile ilgili 16; paragrafın ana düşüncesi ile ilgili 21; paragraftan çıkarılmayacak yargı ile ilgili 18; paragraf tamamlama ile ilgili 16 ve paragraf oluşturma ile ilgili 19 maddenin uygun olduğu gözlenmektedir. Uygulamanın yapılacağı okullardaki zaman kısıtlaması da göz önünde bulundurularak, her konu için her güçlük düzeyinde en az üç madde olacak biçimde madde seçimi kararlaştırılmıştır. Çok kolay ve çok zor olarak tanımlanan maddelerde yeterli sayıda madde olmadığı gözlenmiş ve sadece mevcut maddelerin alınmasına karar verilmiştir. Kolay, orta ve zor olarak tanımlanan maddeler içerisinde her alt boyut için seçkisiz olarak 3'er madde seçilmiştir. Seçilen maddelerin numaraları konulara ve güçlük düzeylerine göre Tablo-4’de verilmiştir.

Tablo-4 incelendiğinde toplam 59 maddenin deneme uygulaması için seçildiği gözlenmektedir. Buna göre, paragrafın konusu ile ilgili olarak uzmanlar tarafından güçlüğe göre sınıflanan maddelerden çok kolay 2, kolay 2, orta güçlükte 4, zor 3, çok zor 1 madde

olmak üzere toplam 12 madde seçilmiştir. Paragrafın ana düşüncesi konusunda çok kolay 1, kolay 3, orta 4, zor 3, çok zor 1 madde olmak üzere toplam 12 madde seçilmiştir. Paragraftan çıkarılmayacak yargı konusunda çok kolay 1, kolay 3, orta 4 zor 2, çok zor 2 olmak üzere toplam 12 madde seçilmiştir. Paragraf tamamlama konusunda çok kolay 1, kolay 3, orta 4, zor 3, çok zor 1 olmak üzere toplam 12 madde seçilmiştir. Paragraf oluşturma konusunda çok kolay 2, kolay 2, orta 3, zor 3, çok zor 1 olmak üzere toplam 11 madde seçilmiştir. Böylece deneme uygulaması için tüm konuları ve güçlük düzeylerini temsil ettiği düşünülen toplam 59 madde seçilmiştir. Deneme uygulamasına ait form ve yanıt anahtarı EK-2’de verilmiştir.

Tablo-4 Deneme Uygulaması İçin Seçilen Maddelerin Konulara ve Güçlük Düzeylerine Göre Dağılımı

	Paragrafın Konusu	Paragrafın ana Düşüncesi	Paragraftan Çıkarılmayacak Yargı	Paragraf Tamamlama	Paragraf Oluşturma
Çok kolay	1, 9	21,	44	68	80, 81
Kolay	3, 6	20, 24, 27	46, 47, 49	64, 66, 67	83, 87
Orta	7, 8, 10, 19	22, 32, 40, 41	48, 55, 57, 59	65, 70, 73,74	85, 88,91
Zor	4, 5, 12	26, 37, 42	53, 54	71, 76, 77	89, 90,93
Çok zor	16	43	62, 63	78	94
Toplam Madde Sayısı	12	12	12	12	11

3. Deneme Formunun Uygulanması:

Deneme uygulaması Mersin ili merkezinde Barbaros İlköğretim Okulu, Bahçelievler İlköğretim okulu, Necdet Ülger İlköğretim okulu, Sabiha Çiftçi İlköğretim okulu ve 24 Kasım İlköğretim Okulu İlköğretim okulu 7. sınıflarında okuyan öğrenciler arasından seçilen 348 öğrenci ile gerçekleştirilmiştir. Deneme uygulamasının okullara göre dağılımı Tablo 5’te verilmiştir.

Tablo- 5 Deneme Uygulamasının Yapıldığı Öğrencilerin Okullara Göre Dağılımı

Okullar	Barbaros İ.Ö.O	Bahçelievler İ.Ö.O	Necdet Ülger İ.Ö.O	Sabiha Çiftçi İ.Ö.O	24 Kasım İ.Ö.O
Öğrenci sayısı	78	68	62	89	51
Yüzde	22,41	19,54	17,82	25,57	14,65

Tablo-5 incelendiğinde deneme uygulamasının yapıldığı okullardan teste alınan öğrencilerin okullara göre dağılımının birbirine yakın olduğu görülmektedir. Test, bu okullarda araştırmacı tarafından uygulanmış; uygulamadan önce testin yönergesi okunmuş ve test süresi 60 dakika olarak verilmiştir.

4. Deneme Formuna İlişkin İstatistiklerin Hesaplanması:

Deneme uygulamasından elde edilen verilere ilişkin bazı istatistikler, maddelerin konularına ve test puanlarına göre Tablo-6'da verilmiştir.

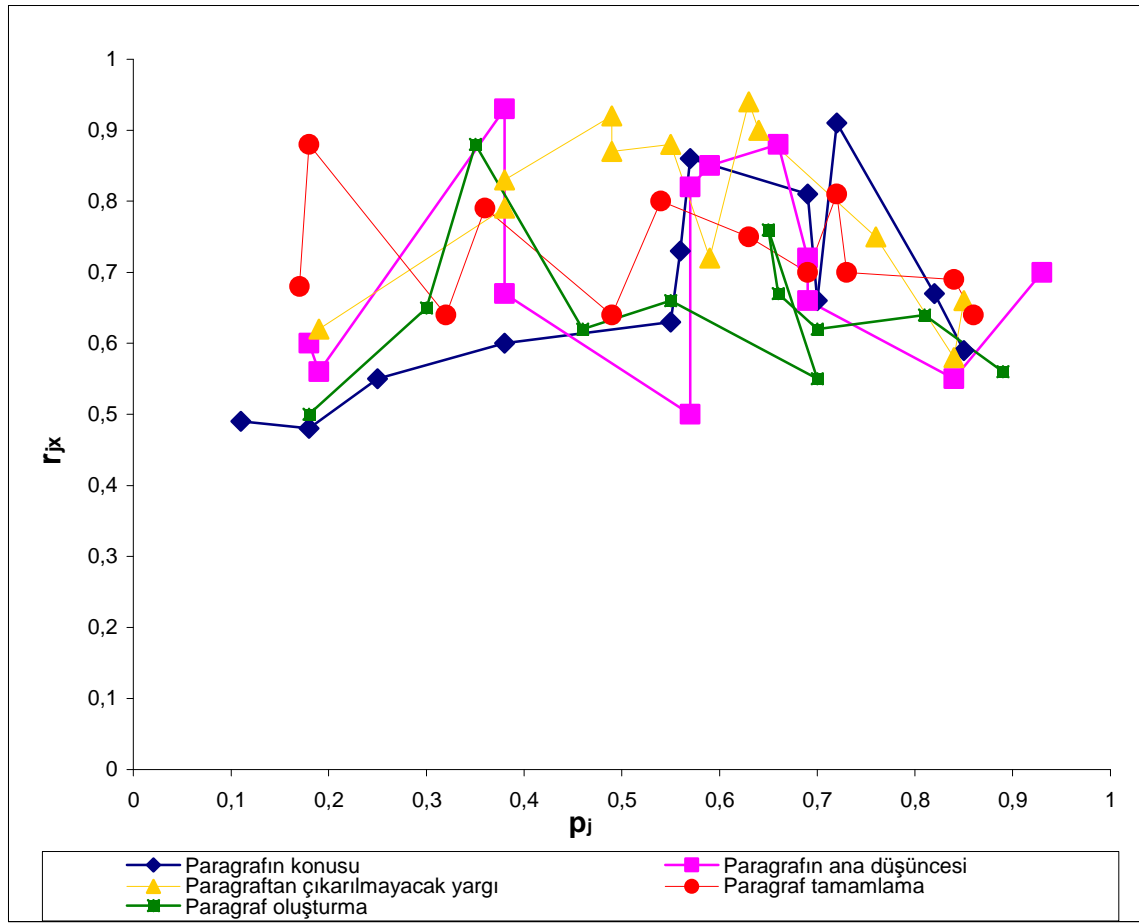
Tablo-6 Deneme Uygulamasına İlişkin Bazı Betimsel İstatistikler

	Alt Boyutlar					Test
	Paragrafın Konusu	Paragrafın Ana Düşüncesi	Paragraftan Çıkarılmayacak Yargı	Paragraf Tamamla ma	Paragraf Oluşturma	
Madde Sayısı	12	12	12	12	11	59
Öğrenci Sayısı	348	348	348	348	348	348
Ortalama	6,60	6,92	7,00	6,81	6,54	33,88
Ortanca	7	7	7	7	7	35
Mod	9	9	11	8	7	21
Varyans	5,40	6,59	11,52	5,36	6,62	138,96
Standart Sapma	2,32	2,57	3,39	2,31	2,57	11,78
En Düşük Puan	0	2	0	1	1	11
En Yüksek Puan	12	12	12	11	11	58
Çarpıklık Katsayısı	-0,46	0,02	-0,10	-0,27	-0,15	0,14
Basıklık Katsayısı	-0,47	-1,01	-1,41	-0,60	-0,72	-1,30
KR-20	0,62	0,70	0,85	0,61	0,73	0,93

Tablo-6 incelendiğinde, Paragrafın Konusu alt boyutunda ortalama ve ortancanın birbirine yakın değerler aldığı; çarpıklık ve basıklık katsayılarının negatif ve sıfıra yakın değerlerde olduğu; güvenilirliğin yeterli düzeyde olduğu görülmektedir. Paragrafın Ana Düşüncesi alt boyutunda ortalama ve ortancanın birbirine yakın değerler aldığı; çarpıklık katsayısının sıfıra oldukça yakın olduğu, ancak basıklık katsayısının

negatif yönlü ve 1'den büyük olduğu yani dağılımın basık olduğu ve güvenilirliğin yeterli düzeyde olduğu görülmektedir. Paragraftan Çıkarılmayacak Yargı alt boyutunda ortalama ve ortancasının aynı değeri aldığı; çarpıklık katsayısının sıfıra yakın olduğu, ancak basıklık katsayısının negatif yönlü ve 1'den büyük olduğu yani dağılımın basık olduğu ve güvenilirliğin oldukça yüksek olduğu görülmüştür. Paragraf Tamamlama alt boyutunda ortalama ve ortancanın birbirine yakın değerler aldığı; çarpıklık ve basıklık katsayısının negatif ve sıfıra yakın değerler aldığı ve güvenilirliğin yeterli düzeyde olduğu gözlenmiştir. Paragraf Oluşturma alt boyutunda ise, ortalama, ortanca ve modun birbirine yakın değerler aldığı; çarpıklık ve basıklık katsayısının negatif sıfıra yakın değerler aldığı; güvenilirliğin yeterli düzeyde olduğu görülmektedir. Testte yer alan maddelerin konularına göre betimsel istatistikleri bir arada incelendiğinde ise, en yüksek ve en düşük puanların, ortalamaların ve standart sapmaların birbirine yakın değerler aldığı gözlenmektedir. Ana Düşünce ve Paragraftan Çıkarılmayacak Yargı konularında dağılımın basık olduğu görülmektedir. Testin alt boyutlarına ilişkin güvenilirlik katsayılarının yeterli düzeyde olduğu, Çıkarılmayacak Yargı boyutunda güvenilirliğin görece en yüksek olduğu gözlenmektedir. Toplam test istatistikleri incelendiğinde, ortalama ve ortancanın birbirine yakın olduğu; çarpıklık değerinin sıfıra yakın değer aldığı, fakat basıklık değerinin -1,30 olduğu, yani dağılımın basık olduğu; güvenilirliğin yeterli düzeyde ve yüksek olduğu gözlenmektedir. Bu sonuçlara göre testin istatistikleri kabul edilebilir sınırlar içerisinde olduğu söylenebilir.

Bir sonraki aşamada, her bir boyut için madde güçlük indeksleri ve ayırıcılık gücü indeksleri hesaplanmıştır. Madde güçlük ve ayırıcılık gücü indekslerinin alt boyutlara göre dağılımına ilişkin grafik, Şekil 1'de verilmiştir.

Şekil 1: Madde güçlük ve madde ayırıcılık gücü indekslerinin alt boyutlara göre dağılımı

Şekil 1 incelendiğinde, deneme uygulamasından elde edilen madde güçlük indekslerinin testin tüm alt boyutları için istenen güçlük düzeylerine uygun olduğu, maddelerin madde ayırıcılık düzeylerinin de kabul edilebilir sınırlar içinde olduğu gözlenmektedir. Ayrıca teste seçilecek maddelerin madde güçlük indekslerine göre “çok kolay”, “kolay”, “orta”, “zor” ve “çok zor” şeklindeki sınıflamaya giren yeterince madde olduğu görülmektedir.

59 maddenin tamamının bilgisayar aracılığıyla uygulanmasında, uygulamanın yapılacağı okullarda zaman açısından sıkıntı yaratabileceği düşünülerek, nihai teste seçilecek maddelerin okuduğunu anlama becerisinin her boyutunu ve madde güçlük

düzeylerini en iyi temsil edebileceği düşünülen birer madde (toplam 25 madde) seçilmesine karar verilmiştir.

25 maddenin, (1) her alt boyutta yer alan maddelerin seçenek analizine göre, (2) her alt boyuttaki yer alan maddelerden istenen güçlük düzeylerine sahip olanlar arasından kura çekme yolu ile, (3) her alt boyuttaki maddelerden en yüksek güçlük düzeyi olan maddelere göre ve (4) her alt boyuttaki maddelerden güçlük düzeyleri birbirine yakın olan maddelere göre seçilebileceği düşünülmüş ve her yöntemle göre madde seçimi çalışması yapılmıştır.

Bu yöntemlerden birincisinde, her alt boyut içindeki her güçlük düzeyini temsil eden maddelerden, madde seçerken seçenek analizleri en uygun olanlar seçilmiştir. Bir alt boyut içindeki güçlük düzeylerini temsil eden maddelerden, o maddeler arasında yanlış yanıtların 4 seçeneğe dağılımı incelenerek, dağılımın en uygun olduğu görülen 1 çok kolay, 1 kolay, 1 orta, 1 zor ve 1 çok zor olmak üzere toplam 5 madde o boyutu temsil etmesi için seçilmiştir. Her alt boyut için bu işlem yapılarak toplam 25 madde elde edilmiştir. Bu yöntemle seçilen maddeler şunlardır: 2, 3, 5, 8, 11, 14, 16, 17, 24, 25, 27, 28, 29, 30, 31, 33, 34, 36, 38, 41, 46, 47, 53, 55, 57. Bu maddelerden oluşan testin iç tutarlılık katsayısı (KR-20) 0,863 olarak hesaplanmıştır.

İkinci yöntemde, her alt boyut içindeki her güçlük düzeyini temsil maddeler kendi içinde kura çekilerek seçilmiştir. Bir alt boyut içindeki her güçlük düzeylerini temsil eden maddeler içinden biri kura çekme yolu ile belirlenmiştir. Böylece o boyutta kura ile belirlenen 1 çok kolay, 1 kolay, 1 orta, 1 zor ve 1 çok zor olmak üzere toplam 5 madde elde edilmiştir. Her alt boyut için bu işlem yapılarak toplam 25 madde elde edilmiştir. Bu yöntemle seçilen maddeler şunlardır: 1, 2, 5, 9, 11, 13, 16, 20, 22, 24, 25, 30, 33, 34, 37, 39, 40, 44, 47, 52, 53, 55, 56, 57, 59. Bu maddelerden oluşmuş testin iç tutarlılık katsayısı

(KR-20) 0,840 olarak hesaplanmıştır.

Üçüncü yöntemde her boyut içindeki her güçlük düzeyini temsil maddelerden en yüksek madde güçlük düzeyine sahip olan maddeler seçenек seçilmiştir. Bir alt boyut içindeki her güçlük düzeylerini temsil eden maddeler içinden en yüksek madde güçlük indeksi olan madde seçilmiştir. Böylece o boyutta en yüksek madde güçlüğüne göre seçilmiş 1 çok kolay, 1 kolay, 1 orta, 1 zor ve 1 çok zor olmak üzere toplam 5 madde elde edilmiştir. Her alt boyut için bu işlem yapılarak toplam 25 madde elde edilmiştir. Bu maddeler dizildiğinde formun maddeleri şunlardır: 2, 4, 5, 7, 8, 13, 15, 16, 24, 25, 27, 28, 31, 32, 34, 36, 40, 41, 42, 43, 46, 48, 53, 55, 59. Bu testin iç tutarlılık katsayısı (KR-20) 0,790 olarak hesaplanmıştır.

Dördüncü yöntemde ise maddeler, her alt boyutta seçilecek maddelerin temsil ettiği güçlük düzeylerinin birbirlerine yakın olmasına göre seçilerek oluşturulmuştur. Bir alt boyut içindeki bir güçlük düzeylerini temsil eden maddeler içinden, diğer alt boyutlardaki aynı güçlük düzeyini temsil edenlerle incelenerek birbirine yakın madde güçlük indeksi olan madde seçilmiştir. Böylece her boyutta birbirine yakın madde güçlüğüne sahip, 1 çok kolay, 1 kolay, 1 orta, 1 zor ve 1 çok zor olmak üzere toplam 5 madde elde edilmiştir. Her güçlük düzeyi için bu işlem yapılarak toplam 25 madde elde edilmiştir. Bu formun maddeleri şunlardır: 5, 11, 12, 13, 14, 16, 23, 24, 25, 30, 26, 27, 32, 33, 34, 38, 41, 43, 44, 49, 50, 52, 54, 55, 56. Bu maddelerden oluşmuş testin iç tutarlılık katsayısı (KR-20) 0,859 olarak hesaplanmıştır.

5. Nihai Formun Psikometrik Bazı Özelliklerinin İncelenmesi

Dört madde seçme yöntemine göre seçilen maddelerden oluşturulan her test incelendiğinde, her alt boyutta yer alan maddelerin seçenек analizine göre madde seçilen formun güvenilirliğinin görece diğerlerinden daha yüksek olduğu gözlenmiş ve bu yöntemle

seçilen maddelerin nihai formda kullanılmasına karar verilmiştir. Nihai forma ilişkin bazı istatistikler Tablo-7’de verilmiştir.

Tablo-7 Nihai Forma İlişkin Bazı Betimsel İstatistikler

Madde Sayısı	25
Öğrenci Sayısı	348
Ortalama	13,84
Ortanca	14,00
Mod	13,00
Varyans	27,15
Standart Sapma	5,21
En Düşük Puan	4,00
En Yüksek Puan	25,00
Çarpıklık Katsayısı	-0,00
Basıklık Katsayısı	-0,13
KR-20	0,86

Tablo-7 incelendiğinde, 348 öğrenciye uygulanan 25 maddelik testten alınan en düşük puanın 4, en yüksek puanının 25 olduğu; ortalama ortanca ve modun birbirine yakın değerler aldığı; çarpıklık ve basıklık katsayılarının negatif değerlere sahip olmakla birlikte sifıra yakın değerler aldığı ve güvenilirliğinin oldukça yüksek olduğu görülmektedir.

25 maddelik testin yapı geçerliğini ortaya koymak amacıyla testin iç tutarlılığı incelenmiştir (Erkuş, 2003). Bu amaçla, testten yüksek puan alan öğrencilerle düşük puan alan öğrencilerin puan ortalamaları arasında fark olup olmadığı incelenmiştir. İncelemede, yüksek puan alan %27’lik dilimdeki öğrencilerle düşük puan alan %27’lik dilimdeki öğrenciler belirlenmiş ve üst %27’lik dilimde yer alan öğrenciler “üst grup” ve alt %27’lik dilimde yer alan öğrenciler de “alt grup” olarak tanımlanmıştır. Alt ve üst grupta yer alan öğrencilerin puan dağılımına ilişkin istatistikler Tablo-8’de verilmiştir.

Tablo- 8 Alt ve Üst Gruplara İlişkin Betimsel İstatistikler

Gruplar	N	Ortalama	Standart Sapma
Alt Grup	93	6,73	1,62
Üst Grup	93	19,79	1,41

Tablo-8 incelendiğinde alt ve üst gruptaki öğrenci sayısının 93 olduğu, alt grubun ortalamasının üst grubun ortalamasından daha düşük olduğu görülmektedir. İlişkisiz ölçümler için yapılan t testi sonucunda alt ve üst grupların ortalamaları arasındaki farkın manidar olduğu belirlenmiştir ($t=68,92$; $p<0,001$). Buna göre, 25 maddelik testin okuduğunu anlama becerisinin paragrafın anlam yönü boyutu bakımından yüksek beceriye sahip öğrencilerle düşük beceriye sahip öğrencileri ayırabildiği söylenebilir. KR-20 güvenirlik katsayısının (0,86) yüksek olması da yapı geçerliğine kanıt olarak kabul edilebilir (Erkuş, 2003; Kan, 2006).

25 maddelik testin yapı geçerliğini ortaya koymak amacıyla yapılan bir diğer çalışmada uzman görüşlerine başvurulmuştur. Bu amaçla ilköğretim 7. sınıf Türkçe dersi veren 3 öğretmene, 25 maddelik test verilmiş ve testte yer alan maddelerin okuduğunu anlamının hangi boyutunu ölçtüğünü belirtmeleri istenmiştir. Öğretmenlerin yaptıkları inceleme sonucunda, 3 öğretmenin de maddelerin ilgili olduğu alt boyutlarda aynı yönde bilgi verdikleri gözlenmiştir. Uzmanlar arasındaki uyum, yapı geçerliğinin sağlandığının göstergesi olarak kabul edilmiştir.

Nihai testin okuduğunu anlama becerisinin alt boyutlarla ilgili yapısını ortaya çıkarmak amacıyla Statistica paket programı ile faktör analizi yapılmıştır. Faktör analizine ilişkin (döndürülmüş, varimax) sonuçlar Tablo-9'da verilmiştir.

Tablo-9 Nihai Testin Özdeğer ve Varyans Açıklama Oranları

Bileşenler	Öz değer	Varyans Açıklama Oranı (%)	Toplam Varyans Açıklama Oranı (%)
1	5,20	20,80	20,80
2	3,93	15,72	36,54
3	3,15	15,59	49,12
4	2,50	9,99	59,10
5	2,25	9,01	68,12

Tablo-9 incelendiğinde, yapılan temel bileşenler analizi sonucunda testin bileşenlerinin toplam varyansı açıklama yüzdesinin oldukça yüksek olduğu; bileşenlerin öz

değerlerinin toplam varyansa katkısının birinci bileşende en yüksek diğerlerinde birbirine yakın olduğu görülmektedir. Öz bileşenlere ilişkin grafik EK 3'te verilmiştir. Analiz sonuçları, yapıya birbirine yakın derecede katkısı olan 5 bileşen elde edilmesi yapı geçerliğine kanıt sağladığı kabul edilmiştir.

Testin geçerliğini incelemek amacıyla yapılan son çalışma, ölçüt bağıntılı geçerliğe (zamandaş geçerlik) ilişkindir (Erkuş, 2003). Bu amaçla, öğrencilerin birinci dönem Türkçe dersindeki sınavlarına ilişkin genel puanları ölçüt kabul edilmiş ve test puanları ile arasındaki korelasyon hesaplanmıştır. Pearson korelasyon katsayısı yardımıyla hesaplanan korelasyon 0,78 olarak bulunmuştur. Elde edilen korelasyonun yeterince yüksek olduğuna ve ölçüt geçerliğine kanıt kabul edilebileceğine karar verilmiştir.

Testin güvenilirlik ve geçerlik çalışmaları da tamamlandıktan sonra, test maddeleri ile üç ayrı test formu oluşturulmuştur. Form 1'de yer alan maddeler, madde güçlük düzeylerine göre kolaydan zora; Form 2'de yer alan maddeler madde güçlük düzeylerine göre zordan kolaya, Form 3'te yer alan maddeler de madde güçlük düzeylerine göre seçkisiz olarak sıralanmıştır (EK 4).

II.3.2. Okuduğunu Anlama Testine İlişkin Bilgisayar Yazılımının

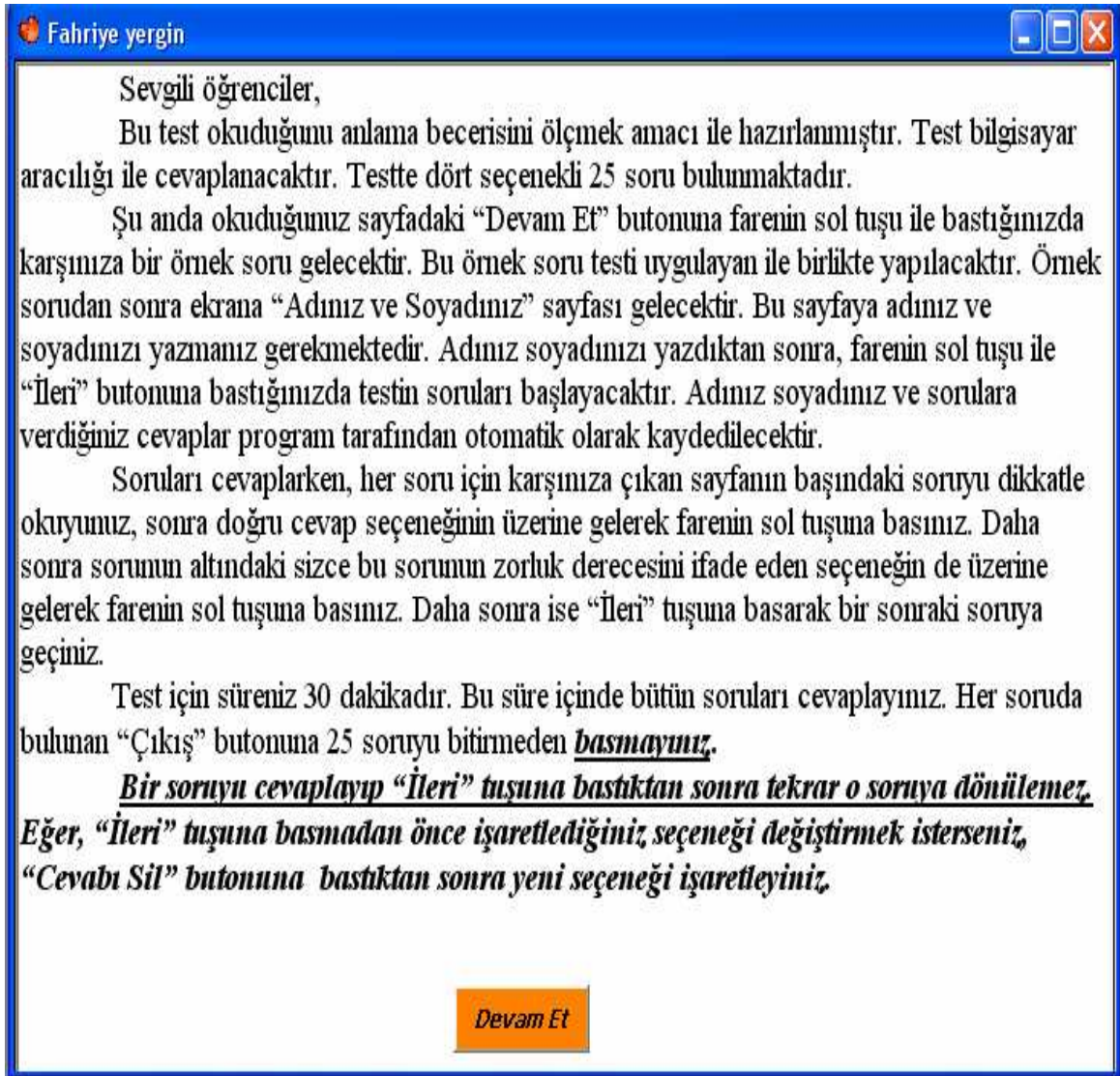
Hazırlanması

Hazırlanan okuduğunu anlama testinin uygulanmasında, araştırmanın amacına bağlı olarak öğrencilerin maddeleri testte yer alan sıraya göre yanıtlamaları gerekmektedir. Bu yanıtlamayı sağlayabilmek amacıyla, testin bilgisayar aracılığıyla uygulanması kararlaştırılmıştır. Bu amaçla bir bilgisayar programı hazırlanmıştır.

Program, visual basic programlama dili ile şu aşamalar izlenerek hazırlanmıştır. Önce Microsoft Access programı kullanılarak veri tabanı oluşturulmuştur.

Daha sonra ADO (Active x Data Control 6.0) bağlantı yöntemi kullanılarak veri tabanı bağlantısı gerçekleştirilmiştir. Programın ara yüzü hazırlanmıştır. Daha sonra 3 ayrı form için maddeler eklenmiştir. Son olarak verilerin okunma işlemi için oluşturulan veri tabanı kullanılmıştır.

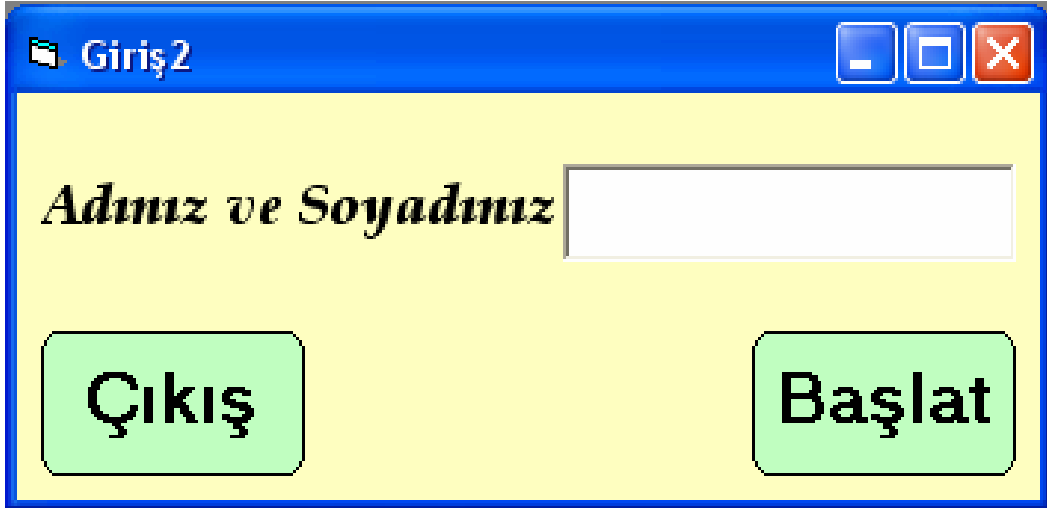
Hazırlanan program önce yönerge sayfası ile başlanmaktadır. Yönerge sayfasının ekran görüntüsü Şekil 2’de verilmiştir.

Şekil 2: Yönerge sayfasının ekran görüntüsü

Şekil 2’de görüldüğü gibi, yönergede testin amacı özetlenmiş, testin süresi yazılmış ve testte kaç madde olduğu ve testin nasıl uygulanacağı anlatılmıştır. Ayrıca

yönerge sayfasından sonra hangi sayfaların geleceği, bu sayfalardaki butonların işlevi ve nasıl kullanılacağı anlatılmıştır. Ayrıca uygulama sırasında nelere dikkat edilmesi gerektiği ifade edilmiştir. Yönerge sayfasında bulunan “Devam Et” butonuna basıldığında “Giriş” sayfası ekrana gelmektedir. Giriş sayfasının ekran görüntüsü Şekil 3’te verilmiştir.

Şekil-3 Giriş sayfasının ekran görüntüsü

Şekil 3’te görüldüğü gibi, testin “Giriş” sayfasında “Adınız ve Soyadınız” kısmına öğrencilerin isimlerini yazacakları bölüm bulunmaktadır. Programda iki “Giriş” sayfası bulunmaktadır. Birincisi yönerge sayfasından sonra ikincisi ise “Örnek” sayfasından sonradır. Buradaki “Giriş 1” sayfası örnek olması ve öğrencilerin “Giriş 2” sayfası ve diğer maddelere nasıl geçeceklerini uygulamalı olarak anlatabilmek içindir. “Giriş 1” sayfasında kayıt yapılmamıştır, öğrencilerin ad ve soyadları “Giriş 2” sayfasında kaydedilmektedir. “Başlat” butonu ile örnek uygulama sayfasına geçilmektedir. Örnek maddenin ekran görüntüsü Şekil 4’te verilmiştir.

Örnek Soru: "Keskin sirke küpüne zarardır." atasözünün ana düşüncesi aşağıdakilerden hangisidir?

A Çok öfkelenmek bize zarar verir.

B Kızgınlığımızı ifade etmek zordur.

C Sevdiklerimize kızmamalıyız.

D Öfkemize yenildiğimiz zamanlar olur.

Cevabı Sil **Çıkış**

Sizce bu sorunun zorluk derecesi nedir?

Çok Kolay **Kolay** **Orta** **Zor** **Çok Zor** **İleri**

Şekil 4: Örnek maddenin ekran görüntüsü

Şekil 4'te görüldüğü gibi madde kökü ayrı olarak yazılmış ve altına "A, B, C ve D" seçenekleri alt alta yerleştirilmiştir. Öğrencilerin bu seçeneklerden birini seçerek işaretlemeleri gerekmektedir. Maddenin altında "Cevabı Sil" ve "Çıkış" butonları bulunmaktadır. "Cevabı Sil" butonu öğrencinin verdiği cevabı değiştirebilmesi içindir. Bu butona basıldığında işaretlenen seçenek silinmektedir. Böylece öğrenci yeni bir seçeneği işaretleyebilmektedir. "Çıkış" butonu ise öğrencinin programdan çıkması içindir. Çıkış

butonu, öğrencilerin tüm maddeleri rastgele işaretlemelerini kontrol etmek amacıyla konmuştur. Bu buton öğrenci testin son maddesine geldiğinde “Testi Bitir” şeklinde değişmektedir. Böylece öğrenci bu butona bastığında testi bitmiş olacaktır. Bu butonların altında sorunun zorluk derecesini soran bir madde daha bulunmaktadır. Bu maddede, ekranda görüntülenen sorunun zorluk düzeyi sorulmaktadır. Bu maddenin altında ise yan yana yerleştirilmiş olan “Çok Kolay”, “Kolay”, “Orta”, “Zor” ve “Çok Zor” şeklinde 5 seçenek bulunmaktadır. Öğrenci, soruyu yanıtlama işlemini tamamladıktan sonra, zorluğu konusundaki düşüncesini bu seçeneklerden uygun olanını işaretleyerek belirtecektir. “İleri” butonu ise bir sonraki sayfaya geçmek içindir. Burada geri butonu maddeler işaretlendikten sonra geri dönülemediği için bulunmamaktadır. Örnek uygulamanın ardından “Giriş” sayfası tekrar gelmekte ve öğrencilerin adı soyadı bu sayfada kaydedilmektedir. “Giriş” sayfasındaki “Başlat” butonuna basıldığında uygulama başlamakta ve testin maddeleri tek tek ekrana gelmektedir. Şekil 5 ve Şekil 6’da test maddelerinden seçilmiş iki maddeye ilişkin ekran görüntüsü bulunmaktadır.

Soru 15: “İşini seven ve çalışmasıyla ailesi ve topluma faydalı olanlar, boş yere konuşmazlar. Aslında boşa konuşacak zamanları da yoktur onların. İnsanlığı daha iyi duruma getirmek için çalışanların tek amacı bir şeyler üretmektir. Onlar ... çok iyi bildikleri için gerektiğinde konuşurlar.”

Yukarıdaki parçada boş bırakılan yere getirilebilecek söz aşağıdakilerden hangisidir?

A

lafı peynir gemisinin yürümeyeceğini

B

lafın lafı açacağını

C

çok sözün yalansız olmayacağını

D

çok bilen çok yanılacağını

Cevabı Sil

Çıkış

Sizce bu sorunun zorluk derecesi nedir?

Çok Kolay

Kolay

Orta

Zor

Çok Zor

İleri

Şekil 5: Form 1’de yer alan 15. maddenin ekran görüntüsü

Soru 19 "... Şimdiye kadar diğerlerinden farklı olmak istemeyen birine rastlamadım. Kimileri en iyi tenisçi, kimileri en iyi yönetici olmak ister. Kısacası insanlar en azından bir konuda diğerlerinden ayrılmayı, özellikli olmayı ister."

Yukarıdaki parça aşağıdaki cümlelerden hangisi ile başlayabilir?

A

İnsanlar kendi kişiliğinde bir kusur arar.

B

Her insan bir konuda farklı olmak ister.

C

Kendini seven insan mükemmeli arar.

D

İnsanlar bazen başanlı olmak ister.

Cevabı Sil

Çıkış

Sizce bu sorunun zorluk derecesi nedir?

Çok Kolay

Kolay

Orta

Zor

Çok Zor

İleri

Şekil 6: Form 2'de yer alan 19. maddenin ekran görüntüsü

II. 4. Uygulama

Uygulama yapılmadan önce, laboratuvar ortamında gerekli düzenlemeler yapılmıştır. Bu amaçla öncelikle, hazırlanan program tüm bilgisayarlara yüklenmiştir. Bilgisayar laboratuvarında bulunan bilgisayar sayısına göre (15, 21 veya 30) yan yana duran bilgisayarlara sırasıyla Form 1, Form 2 ve Form 3 olacak şekilde program, yüklenmiştir. Bilgisayarlara programın yüklenmesi tamamlandıktan sonra, ilgili formların yönerge sayfaları açılmıştır. Öğrencilere verilecek olan yönerge, yansıtıcı (projektör) aracılığıyla da perdeye yansıtılmıştır. Daha sonra öğrenciler üçerli gruplar halinde bilgisayar laboratuvarına alınmıştır. Birinci grup öğrencinin, Form 1, Form 2 ve Form 3'ün yüklendiği bilgisayarlara kurayla oturmaları sağlandıktan sonra, ikinci üç kişilik grup alınarak işleme aynı şekilde laboratuvarında bulunan bilgisayar sayısı kadar devam edilmiştir. Öğrenciler, başına oturdukları bilgisayarda henüz hiçbir işlem yapmamaları konusunda uyarılmışlardır. Tüm öğrencilerin bilgisayar başına oturması sağlandıktan sonra, öğrencilere yapılacak uygulama ile ilgili kısa bir açıklama yapılmış ve uygulama başlayana kadar bilgisayarlarında herhangi bir işlem yapmamaları gerektiği konusunda tekrar uyarılmışlardır. Perdeye yansıtılan yönerge, tüm öğrencilere okunmuştur. Bu işlem tamamlandıktan sonra öğrencilere ekranda gözüken “İleri” butonuna basmaları söylenmiştir. Çıkan sayfada, testte yer alan maddelerden farklı örnek bir uygulama maddesi bulunmaktadır. Örnek madde perdeye de yansıtılarak araştırmacı tarafından okunmuş ve yanıtlamanın nasıl yapılacağı uygulamalı olarak öğrencilere gösterilmiştir. Örnek uygulamadan sonra öğrencilere uygulama ile ilgili bir soruları olup olmadığı sorulmuş ve bu konuda sordukları sorular yanıtlanarak uygulamanın nasıl yapılacağı net bir biçimde anlaşılması sağlanmıştır. Bir sonraki adımda yine öğrencilere ekranda gözüken “İleri” butonuna basmaları söylenmiştir. Ekranda görünen yeni sayfada öğrencilerin ad ve

soyadı bilgilerini yazacakları bir form yer almaktadır. Öğrenciler ad ve soyadı bilgilerini klavye aracılığıyla girdikten sonra yine “İleri” butonuna basarak bir sonraki sayfaya geçmişlerdir. Öğrencilere testi bitirdikten sonra bilgisayarda herhangi bir işlem yapmamaları ve bilgisayarı kapatmamaları söylenmiştir. Yapılacak uygulamanın tüm öğrenciler tarafından anlaşılması sağlandıktan sonra, test uygulaması başlatılmıştır. Test uygulaması bir ders saati içerisinde yapılmıştır. Uygulamanın yapıldığı tüm sınıfların mevcudu laboratuardaki bilgisayar sayısından fazla olduğundan, öğrenciler sınıf listesinin başından laboratuardaki bilgisayar sayısına göre alınmış, diğer öğrenciler ise sınıflarında kalarak derslerine devam etmişlerdir. Bir uygulama bir ders saatinde bitirildikten sonra kalan diğer öğrenciler teneffüs zili ile laboratuara yine üçer kişilik gruplar halinde alınmıştır. Her öğrenci testi tamamladıktan sonra laboratuardan ayrılmıştır. Testi bitirerek laboratuardan çıkan öğrenciler kendi sınıflarındaki dersleri devam ediyorsa dersliğe alınmamışlardır. Böylece sınıfın geri kalanı ile karşılaşmaları engellenmiştir. İki bilgisayar laboratuvarı olan iki okulda uygulama yapılırken diğer laboratuarda bilgisayar dersi veren öğretmenler iki ders saatini birleştirerek blok ders yapmışlardır. Böylece öğrenciler uygulamanın yapıldığı teneffüse çıkmadıkları için ikinci bir sınıf ile de uygulama yapılabilmektedir. 3 okulda hem sabah hem de öğleden sonra ders alan farklı 7. sınıf öğrencilerinin olması nedeniyle bu okullarda uygulama, hem sabah hem öğleden sonraki derslerde yapılmıştır. Bu okullarda uygulama sabah son saatte öğleden sonra ilk saatte olacak şekilde düzenlenmiştir. Tüm öğrenciler testlerini tamamlayıp laboratuardan çıktıktan sonra bilgisayarlardan veriler taşınabilir bellek yardımıyla alınmış ve tüm uygulamalar bitince program bilgisayarlardan silinmiştir.

Uygulama sırasında bir okulda bilgisayarın uygulamadan sonra kapatılmasının bir problem yaratıp yaratmayacağı dersin öğretmenine sorulduğu halde, elektrik kesintisi

nedeniyle, yapılan bir uygulamanın verileri alınmadan bilgisayarlar tarafından otomatik olarak silinmiştir. Ayrıca uygulama sırasında bazı öğrenciler, adlarını küçük harfle mi yoksa büyük harfle mi yazmaları gerektiği, testi bitirdikten sonra çıkıp çıkamayacakları, sürelerinin ne kadar olduğu şeklinde sorular sormuşlardır. Sorulan bu sorular araştırmacı tarafından yanıtlanmıştır. Bazı öğrenciler uygulama sırasında yanlışlıkla “Çıkış” butonuna basarak testten çıkmışlardır. Bu öğrencilere test tekrar açılmış ve uygulamayı bitirmeleri için izin verilmiş ancak bu öğrencilerin yanıtları değerlendirmeye alınmamıştır.

II.5. Verilerin Analizi

Uygulamadan elde edilen verilerin analizinde, aşağıdaki çalışmalar yapılmıştır.

I. Test maddelerine verilen yanıtların puanlanması:

Testte yer alan maddeler doğru yanıtlar için “1” yanlış yanıtlar için “0” şeklinde puanlanmış ve toplam puan hesaplanmıştır.

II. Test puanları dağılımına ilişkin betimsel istatistiklerin hesaplanması ve normallik testi

25 maddelik okuduğunu anlama testinin 3 formunun uygulanması ile elde edilen betimsel istatistikler Tablo-10’da verilmiştir.

Tablo-10 Test Puanları Dağılımına İlişkin Betimsel İstatistikler

Öğrenci Sayısı	558
Ortalama	11,63
Ortanca	12,00
Mod	13,00
Standart Sapma	4,26
Varyans	18,18
Basıklık Katsayısı	0,07
Çarpıklık Katsayısı	-0,54
En Düşük Puan	2,00
En Yüksek Puan	25,00

Tablo-10’a göre 3 ayrı formdan herhangi birini yanıtlayan toplam 558 öğrenci

bulunmaktadır. Ortalama, ortanca birbirine yakın değerler aldığı, basıklık katsayısının sifıra oldukça yakın olduğu; çarpıklık katsayısının sifırla bir arasında değer aldığı görülmektedir. Basıklık katsayısının negatif olması dağılımın basık olduğunun göstergesidir. Testten alınan en düşük puan 2 en yüksek puan 25'tir. Puan ranjının oldukça geniş olduğu görülmektedir. Dağılımın normal olup olmadığı test etmek amacıyla Kolmogorov-Smirnov normallik testi yapılmış ve test sonuçları Tablo-11'de verilmiştir.

Tablo-11 Test Puanları Dağılımına İlişkin Normallik Testi

Kolmogorov-Smirnov Z	1,53
p	0,02

Tablo-11 incelendiğinde test puanları dağılımının normal dağılımdan manidar bir farklılık gösterdiği görülmektedir ($\alpha=0,05$). Buna göre test puanlarına ilişkin dağılımın normal dağılmadığı söylenebilir.

Dağılımın normal olmaması nedeniyle, dağılımdaki uç puanlar gözden geçirilmiştir. Uç veri (outliers) analizi sonucunda, 43 öğrenciye ilişkin verinin analizden çıkarılmasına karar verilmiştir. Bu öğrencilerden bir kısmının testteki tüm maddelerde aynı seçeneği işaretlediği (9 öğrenci); bir kısmının maddelerin çoğunu boş bıraktığı (22 öğrenci); bir kısmının ise beklenenden çok daha kısa sürede testi bitirdikleri (14 öğrenci) görülmüştür. Uç veriler çıkartıldıktan sonra yeniden hesaplanan betimsel istatistikler Tablo-12'de verilmiştir.

Tablo-12: Uç Puanlar Çıkarılarak Hesaplanan Betimsel İstatistikler

Öğrenci Sayısı	513
Ortalama	11,84
Ortanca	12
Mod	13
Standart Sapma	4,35
Varyans	18,96
Basıklık Katsayısı	0,13
Çarpıklık Katsayısı	-0,31
En Düşük Puan	2
En Yüksek Puan	25

Tablo-12 incelendiğinde, uygulamaya toplam 513 öğrencinin katıldığı; test puanları ortalamasının ve ortancasının ve modun birbirine yakın olduğu gözlenmektedir. Basıklık ve çarpıklık katsayıları sıfıra yakın değerler almıştır. Dağılımın normal olup olmadığını test etmek için yapılan Kolmogorov-Smirnov normallik testi sonuçları Tablo-13'te verilmiştir.

Tablo-13 Uç Puanlar Çıkarılarak Yapılan Normallik Testi

Kolmogorov-Smirnov Z	1,33
p	0,06

Tablo-13'e göre uç puanlar çıkarıldığında test puanı dağılımının normal dağılımdan manidar bir farklılık göstermediği görülmektedir ($\alpha=0,05$). Buna göre dağılımın normal olduğu söylenebilir.

II. Her alt problem için uygun analizin belirlenmesi ve yapılması:

1. alt probleme yanıt bulmak için, üç test formundan elde edilen verilerle maddelerin güçlük indeksleri hesaplanmıştır. Madde güçlük indekslerinin hesaplanmasında (3) nolu eşitlikten yararlanılmıştır (Baykul, 2000):

$$p_j = \frac{\sum_{j=1}^N a_{ij}}{N} \quad (3)$$

p_j : j maddesinin güçlük indeksi
 a_{ij} : i kişinin j maddesinden aldığı puan
 N: öğrenci sayısı

Testin üç formundan elde edilen madde güçlük indeksleri arasındaki fark her madde için ikişerli olarak incelenmiştir. İki yüzde arasındaki fark (4) nolu eşitlikten yararlanılarak hesaplanmıştır (Akhun, 1991):

$$z = \frac{P_1 - P_2}{\sqrt{PQ\left(\frac{1}{N_1} + \frac{1}{N_2}\right)}} \quad (4)$$

P_1 : Birinci örneklemin yüzdesi
 P_2 : İkinci örneklemin yüzdesi
 P : İki örneklemin yüzdesinin ağırlıklı ortalaması
 Q : 100-P
 N_1 : Birinci örneklemin büyüklüğü
 N_2 : İkinci örneklemin büyüklüğü

2. alt probleme yanıt aramak amacıyla, üç formdan elde edilen madde ayırıcılık gücü indeksleri hesaplanmıştır. Madde ayırıcılık gücü indekslerinin hesaplamasında kullanılan çift serili korelasyon katsayısı (5) nolu eşitlikte verilmiştir (Baykul, 2000):

$$r_{jx} = \frac{\bar{X}_{jd} - \bar{X}_x}{S_x} \cdot \frac{P_j}{y_j} \quad (5)$$

\bar{X}_{jd} : j maddesini doğru yanıtlayanların test puanları ortalaması
 \bar{X}_x : Test ortalaması
 S_x : Testin standart kayması
 p_j : j maddesinin güçlük indeksi
 y_j : Normal dağılım eğrisi altında kalan sağ uçtan itibaren p_j kadarını ayıran ordinat değeri.

Hesaplanan madde ayırıcılık gücü indeksleri arasındaki fark, her madde için ikiyeşerli olarak incelenmiştir. Bu incelemede, önce korelasyon katsayıları Fisher'in Z_r 'sine dönüştürülmüştür. Bu dönüştürme için (6) nolu eşitlikten yararlanılmıştır (Akhun, 1991):

$$Z_r = \frac{1}{2} \log_e \frac{1+r}{1-r} \quad (6)$$

Z_r : Korelasyon katsayısının Fisher'in z katsayısına dönüşümü
 r : Korelasyon katsayısının değeri

Fisher'in Z_r 'sine dönüştürülen korelasyon katsayıları arasındaki farkın manidar olup olmadığı (7) nolu eşitlikten yararlanılarak hesaplanmıştır (Akhun, 1991):

$$Z = \frac{Z_{r1} - Z_{r2}}{\sqrt{\frac{1}{n_1 - 3} + \frac{1}{n_2 - 3}}} \quad (7)$$

Z : İki korelasyon arasındaki farka ilişkin test istatistiği
 Z_{r1} : Birinci korelasyon katsayısı
 Z_{r2} : İkinci korelasyon katsayısı
 n_1 : Birinci örneklem büyüklüğü
 n_2 : İkinci örneklem büyüklüğü

3. alt probleme yanıt bulmak için üç test formunun güvenilirliği hesaplanmıştır.

Test formlarının güvenilirliğini hesaplamada kullanılan KR-20 katsayısı (8) nolu eşitlikte verilmiştir (Baykul, 2000):

$$KR - 20 = \frac{K}{K - 1} \left[1 - \frac{\sum S_j^2}{S_x^2} \right] \quad (8)$$

S_x^2 : Test puanları varyansı
 S_j^2 : j madde puanlarının varyansı
 K : Madde Sayısı

4. alt probleme yanıt aramak için, 1, 2, ve 3. forma ilişkin test puanları hesaplanmış elde edilen puan dağılımlarının ortalamaları arasındaki fark ANOVA ile test edilmiştir.

5. alt probleme yanıt aramak için, önce “algı puanı” tanımlanmıştır. Öğrencilerin zorluk düzeylerini derecelendirmelerinin tüm maddelerden elde edilen puanların toplamı, o öğrencinin algıladığı zorluk düzeyine ilişkin “algı puanı” olarak kabul edilmiştir. Algı puanı, her maddeyi algılamaları “çok zor” için “1”, “zor” için “2”, “orta” için “3”, “kolay” için “4”, “çok kolay” için ise “5” olacak şekilde puanlanarak elde edilmiştir. Öğrencilerin, 1, 2 ve 3. forma ilişkin maddenin güçlüğüne ilişkin algı puanları hesaplanmış ve elde edilen puan dağılımlarının ortalamaları arasındaki fark yine ANOVA ile test edilmiştir.

BÖLÜM III

BULGULAR

Bu bölümde araştırmanın alt problemlerine ilişkin bulgulara ve bu bulgulara dayalı yorumlara yer verilmiştir.

Araştırma sorularına yanıt aramaya çalışılırken, önce maddeleri kolaydan zora, zordan kolaya ve seçkisiz olarak sıralanan formların betimsel istatistikleri hesaplanmıştır. Testin 3 formuna ilişkin betimsel istatistikler Tablo-14'te verilmiştir.

Tablo-14 Testin 3 Formuna İlişkin Betimsel İstatistikler

	Form 1	Form 2	Form 3
Öğrenci Sayısı	169	167	177
Ortalama	12,39	11,51	11,61
Ortanca	12,00	12,00	12,00
Mod	12,00	14,00	8,00
Standart Sapma	4,51	4,28	4,24
Varyans	20,30	18,31	18,08
Basıklık Katsayısı	0,16	0,04	0,13
Çarpıklık Katsayısı	0,12	-0,57	-0,62
En Düşük Puan	2,00	3,00	2,00
En Yüksek Puan	25,00	23,00	23,00

Tablo-14 incelendiğinde, Form 1 puanların, 2 ile 25 arasında olduğu ve puan ranjının oldukça geniş olduğu gözlenmektedir. Formun ortalamasının ve ortancasının ve modun birbirine oldukça yakın olduğu görülebilir. Basıklık ve çarpıklık katsayılarının sıfıra yakın olduğu görülebilir. Buna göre dağılımının simetrik ve normal dağılıma yakın olduğu söylenebilir. Form 2'nin ortalamasının ve ortancasının birbirine oldukça yakın olduğu görülebilir. Puanların 3 ile 23 arasında olduğu ve formun puan ranjının diğer formlardan dar olduğu gözlenmektedir. Basıklık katsayısı sıfıra yakın; çarpıklık

katsayısının negatif ve 1'den küçük olduğu, bir başka ifadeyle dağılımın sola çarpık olduğu söylenebilir. Form 3'ün ortalamasının ve ortancasının birbirine yakın olduğu görülebilir. Basıklık katsayısının sıfıra yakın olduğu; çarpıklık katsayısının negatif ve 1'den küçük olduğu bir başka ifadeyle dağılımın sola çarpık olduğu söylenebilir. Testin üç formunun uygulandığı bireylerin sayılarının birbirlerine yakın olduğu; Form 1'in ortalamasının Form 2 ve Form 3'ün ortalamasından görece daha yüksek olduğu gözlenmektedir. 1, 2, ve 3. formun basıklık ve çarpıklık katsayısının sıfırdan küçük olduğu görülmektedir. Form 1'de dağılımın simetrik ve normal dağılıma yakın olduğu, Form 2 ve Form 3'de sola çarpık olduğu söylenebilir.

Form 1, Form 2 ve Form 3'ün puanları dağılımının normal olup olmadığını test etmek için Kolmogorov-Smirnov normallik testi yapılmış ve test sonuçları Tablo-15'te verilmiştir.

Tablo-15 Üç Forma İlişkin Puan Dağılımlarının Normallik Testi

	Form 1	Form 2	Form 3
Kolmogorov-Smirnov Z	1,22	1,16	1,21
p	0,10	0,14	0,11

Tablo-15 incelendiğinde, Form 1, Form 2, Form 3'ün puanları dağılımının, normal dağılımdan 0,05 manidarlık düzeyinde farklılaşmadığı gözlenmiştir. Buna göre Form 1, Form 2, Form 3'ün puanları dağılımının normal olduğu söylenebilir.

III.1. Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

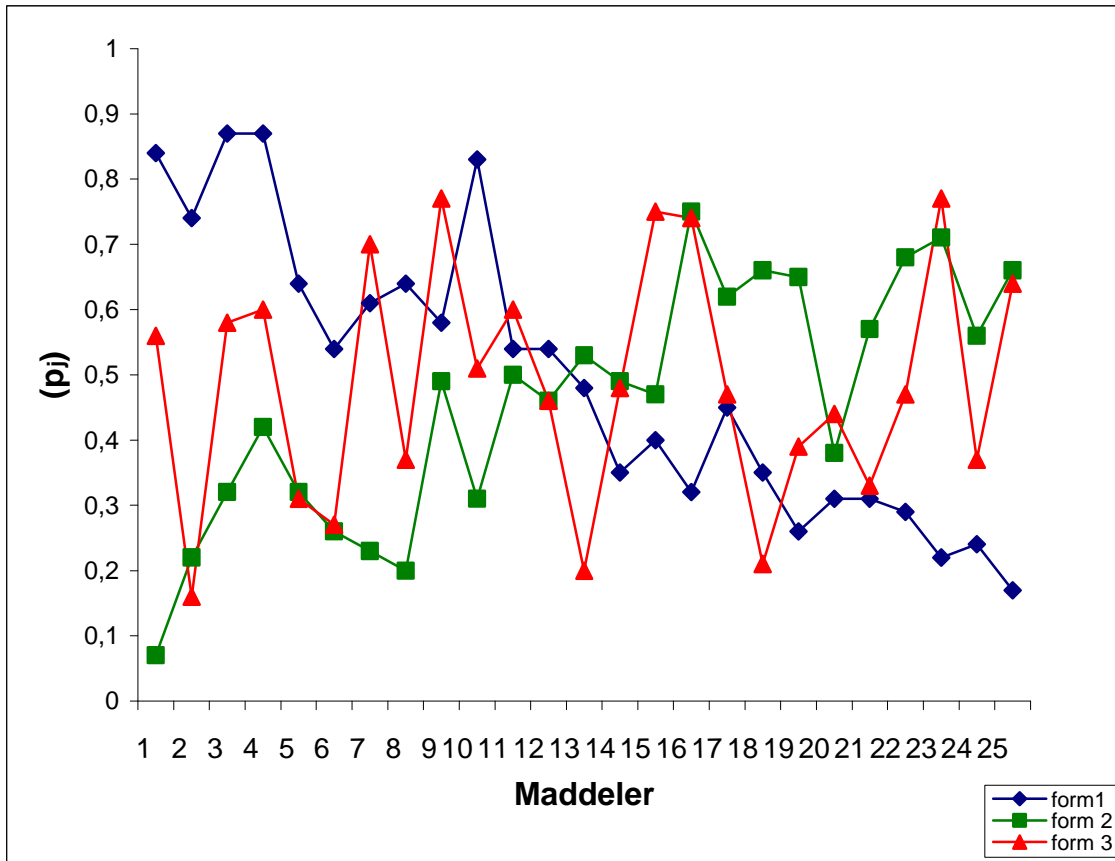
Test üç formundan elde edilen madde güçlük indeksleri arasında fark olup olmadığı belirlemek amacıyla önce testin üç formu için madde güçlük indeksleri hesaplanmıştır. Üç formun uygulanmasından elde edilen madde güçlük indeksleri dağılımı Tablo-16'da verilmiştir.

Tablo-16 Testin Üç Formundan Hesaplanan Madde Güçlük İndeksleri

Madde No	Form 1 (p _i)	Madde No	Form 2 (p _i)	Madde No	Form 3 (p _i)
1	0,84	25	0,07	16	0,56
2	0,74	24	0,22	13	0,16
3	0,87	23	0,32	23	0,58
4	0,87	22	0,42	8	0,60
5	0,64	21	0,32	3	0,31
6	0,54	20	0,26	19	0,27
7	0,61	19	0,23	17	0,70
8	0,64	18	0,20	18	0,37
9	0,58	17	0,49	11	0,77
10	0,83	16	0,31	9	0,51
11	0,54	15	0,50	10	0,60
12	0,54	14	0,46	12	0,46
13	0,48	13	0,53	25	0,20
14	0,35	12	0,49	21	0,48
15	0,40	11	0,47	4	0,75
16	0,32	10	0,75	15	0,74
17	0,45	9	0,62	7	0,47
18	0,35	8	0,66	22	0,21
19	0,26	7	0,65	20	0,39
20	0,31	6	0,38	14	0,44
21	0,31	5	0,57	6	0,33
22	0,29	4	0,68	2	0,47
23	0,22	3	0,71	5	0,77
24	0,24	2	0,56	1	0,37
25	0,17	1	0,66	24	0,64

Tablo-16'da, Form 1'de 1. sırada yer alan maddenin Form 2'de 25. sırada Form 3'te ise 24. sırada yer aldığı görülmektedir. Testin üç formunun madde güçlük indekslerinin Form 1'de kolaydan zora, Form 2'de zordan kolayla Form 3'te ise karışık olarak sıralandığı gözlenebilmektedir. Form 1'den hesaplanan madde güçlük indekslerinin diğer iki forma göre görece daha yüksek olduğu gözlenmektedir. Madde güçlük indekslerinin testin üç formuna dağılımına ilişkin grafik Şekil 7'de verilmiştir.

Şekil 7 incelendiğinde, madde güçlük indekslerinin amaçlandığı şekilde sıralandığı görülmektedir.

Şekil 7: Üç test formuna ilişkin (p_i) dağılım grafiği

Testin üç formundan hesaplanan madde güçlük indeksleri arasında manidar bir fark olup olmadığı, maddeler bazında incelenmiştir. Bu incelemede, test formları ikişerli olarak ele alınmış ve her madde için iki yüzde arası fark hesaplanarak bu farkın manidarlığı test edilmiştir. Testin üç formuna ilişkin madde güçlük indeksleri karşılaştırması Tablo-17’de verilmiştir.

Tablo-17 Testin Üç Formuna İlişkin Madde Güçlük İndeksleri Karşılaştırması

Madde No	Form 1 (p _i)	Form 2 (p _j)	Form 3 (p _j)	Form 1-Form 2 (z)	Form 1-Form 3 (z)	Form 2-Form 3 (z)
1	0,84	0,66	0,70	3,84**	3,08**	-0,83
2	0,74	0,56	0,64	3,52**	2,16*	-1,43
3	0,87	0,71	0,77	3,66**	2,44*	-1,30
4	0,87	0,68	0,74	4,23**	3,04**	-1,30
5	0,64	0,57	0,58	1,43	1,20	-0,25
6	0,54	0,38	0,48	3,07**	1,19	-1,93
7	0,61	0,65	0,21	-0,82	7,47**	8,22**
8	0,64	0,66	0,75	-0,26	-2,03*	-1,77
9	0,58	0,62	0,60	-0,80	-0,47	0,35
10	0,83	0,75	0,77	1,67	1,39	-0,30
11	0,54	0,47	0,51	1,42	0,67	-0,77
12	0,54	0,49	0,46	0,98	1,51	0,51
13	0,48	0,53	0,47	-0,87	0,19	1,08
14	0,35	0,46	0,39	-1,98*	-0,67	1,33
15	0,40	0,50	0,56	-1,85	-2,92**	-1,04
16	0,32	0,31	0,37	0,16	-0,93	-1,09
17	0,45	0,49	0,47	-0,76	-0,46	0,31
18	0,35	0,20	0,07	3,11**	6,48**	3,57**
19	0,26	0,23	0,33	0,70	-1,48	-2,18*
20	0,31	0,26	0,27	1,02	0,87	-0,17
21	0,31	0,32	0,44	-0,19	-2,33*	-2,14*
22	0,29	0,42	0,37	-2,36*	-1,41	0,99
23	0,22	0,32	0,31	-2,15*	-1,93	0,25
24	0,24	0,22	0,20	0,46	0,75	0,28
25	0,17	0,07	0,16	2,66**	0,05	-2,64**

*p<0,05 **p<0,01 Öğrenci sayısı Form 1 için 169, Form 2 için 167, Form 3 için 177'dir.

Tablo-17'ye göre, Form 1 ve Form 2 arasında yapılan karşılaştırmada, 1, 2, 3, 4, 6, 18. ve 25. maddelerde Form 1'in madde güçlük indekslerinin Form 2'den manidar şekilde yüksek olduğu; 14, 22. ve 23. maddelerde ise Form 2'nin madde güçlük indekslerinin Form 1'den manidar şekilde yüksek olduğu görülmektedir. Madde güçlük indeksleri manidar şekilde diğer formdan yüksek olan madde sayısının Form 1'de 7 tane olduğu ve bu maddelerin çoğunun formun başında yer aldığı; Form 2'de ise 3 tane olduğu ve maddelerin formun sonunda yer aldığı gözlenmektedir. Test formu maddeleri kolaydan zora sıralandığında başta yer alan bazı kolay maddeler, zordan kolaya sıralandığında ise bazı zor maddelerin madde güçlük indekslerinin yüksek çıktığı görülmektedir. Buna göre

maddeleri kolaydan zora ve zordan kolayla sıralanmış formlarda; maddelerin test formunun başında yer almasının, bu maddelerin test formunun sonunda yer almasına göre bazı madde güçlük indekslerinde yükselmeye neden olduğu söylenebilir.

Form 1 ve Form 3 arasında yapılan karşılaştırmada, 1, 2, 3, 4, 7. ve 18. maddelerde Form 1'in madde güçlük indekslerinin Form 3'ten manidar şekilde yüksek olduğu; 8, 15. ve 21. maddelerde ise Form 3'ün madde güçlük indekslerinin Form 1'den manidar şekilde yüksek olduğu gözlenmektedir. Madde güçlük indeksleri manidar şekilde diğer formdan yüksek olan madde sayısının Form 1'de 6 tane olduğu ve bu maddelerin çoğunun formun başında yer aldığı; Form 3'te ise 3 tane olduğu ve maddelerin formun ortasında yer aldığı gözlenmektedir. Yapılacak her seçkisiz sıralamada bu durumun değişebileceği göz önünde bulundurularak, maddeleri kolaydan zora sıralanan test formunda madde güçlük indeksleri seçkisiz sıralanan formdan daha yüksek olan maddelerin sayıca seçkisiz sıralanan formdan daha fazla olduğu söylenebilir.

Form 2 ve Form 3 arasında yapılan karşılaştırmada ise, 7. ve 18. maddelerde Form 2'nin madde güçlük indekslerinin Form 3'ten manidar şekilde yüksek olduğu; 19, 21. ve 25. maddelerde ise Form 3'ün madde güçlük indekslerinin Form 2'den manidar şekilde yüksek olduğu görülmektedir. Madde güçlük indeksleri manidar şekilde diğer formdan yüksek olan madde sayısının Form 2'de 2 tane; Form 3'te ise 3 tane olduğu ve bu maddelerin her iki formun da ortasında yer aldığı gözlenmektedir. Buna göre maddeleri test içinde zordan kolayla ve seçkisiz olarak sıralandığında test formunun ortasında yer alan bazı maddelerin madde güçlük indekslerinin yükselmesine bazılarının ise düşmesine neden olduğu söylenebilir. Yine bu durumun yapılan her seçkisiz sıralamada değişebileceği göz önünde bulundurulmalıdır.

III.2. İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

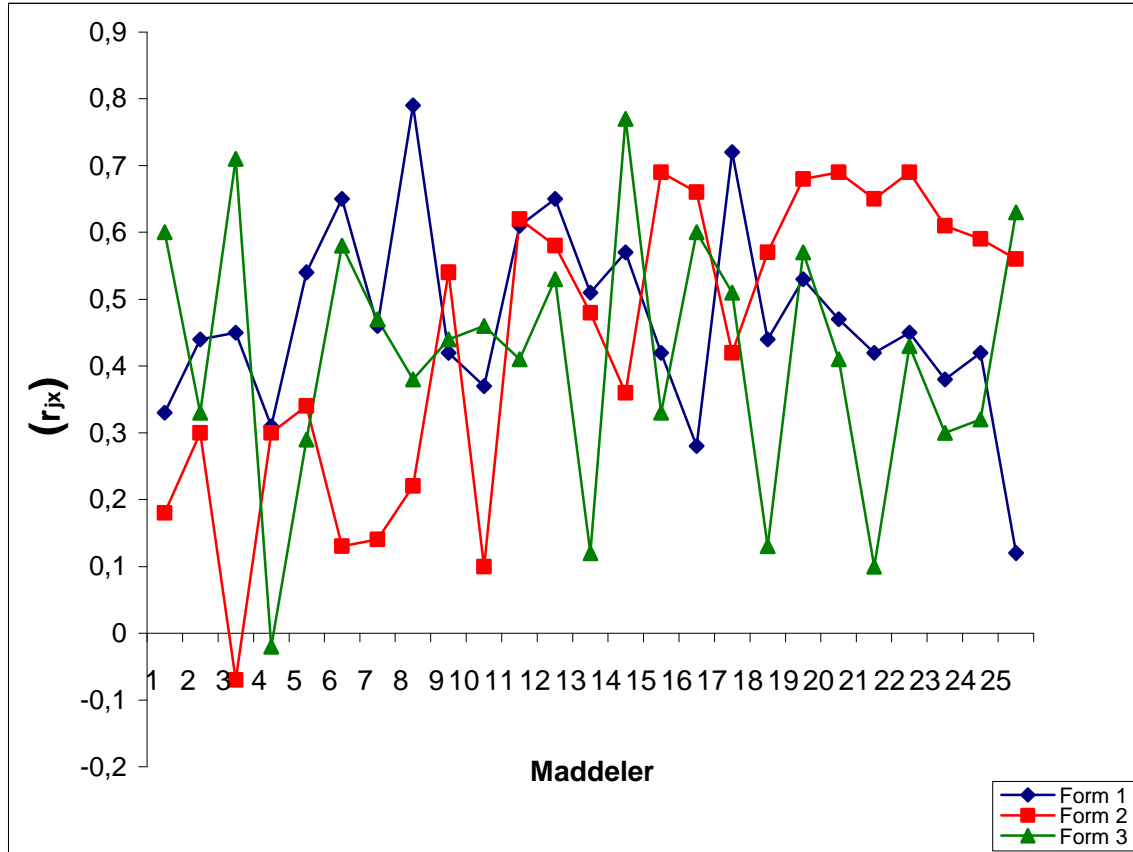
Test üç formundan elde edilen madde ayırıcılık gücü indeksleri arasında fark olup olmadığı belirlemek amacıyla, önce testin üç formu için madde ayırıcılık gücü indeksleri hesaplanmıştır. Hesaplanan madde ayırıcılık gücü indeksleri Tablo-18'de verilmiştir.

Tablo-18 Testin Üç Formundan Hesaplanan Madde Ayırıcılık Gücü İndeksleri

Madde No	Form 1 (r _{ix})	Madde No	Form 2 (r _{ix})	Madde No	Form 3 (r _{ix})
1	0,33	25	0,18	16	0,60
2	0,44	24	0,30	13	0,33
3	0,45	23	-0,07	23	0,71
4	0,31	22	0,30	8	-0,02
5	0,54	21	0,34	3	0,29
6	0,65	20	0,13	19	0,58
7	0,46	19	0,14	17	0,47
8	0,79	18	0,22	18	0,38
9	0,42	17	0,54	11	0,44
10	0,37	16	0,10	9	0,46
11	0,61	15	0,62	10	0,41
12	0,65	14	0,58	12	0,53
13	0,51	13	0,48	25	0,12
14	0,57	12	0,36	21	0,77
15	0,42	11	0,69	4	0,33
16	0,28	10	0,66	15	0,60
17	0,72	9	0,42	7	0,51
18	0,44	8	0,57	22	0,13
19	0,53	7	0,68	20	0,57
20	0,47	6	0,69	14	0,41
21	0,42	5	0,65	6	0,10
22	0,45	4	0,69	2	0,43
23	0,38	3	0,61	5	0,30
24	0,42	2	0,59	1	0,32
25	0,12	1	0,56	24	0,63

Tablo-18 incelendiğinde, testin üç formunun madde ayırıcılık gücü indekslerinin bir çoğunun Form 1'de kabul edilebilir sınırlar içinde olduğu görülmektedir. Form 2'de madde ayırıcılık gücü indekslerinin altı maddede; Form 3'te ise dört maddede kabul edilebilir sınırların altında olduğu gözlenmiştir. Form 1'den elde edilen madde

ayırıcılık gücü indekslerinin diğer iki forma göre görece daha yüksek olduğu gözlenmektedir. Form 3’de bulunan 8. ve Form 2’de bulunan 23. maddelerin madde ayırıcılık gücü indeksleri negatif değerdedir. Madde ayırıcılık gücü indekslerinin testin üç formuna dağılımına ilişkin grafik Şekil 8’de verilmiştir.

Şekil 8: Madde ayırıcılık gücü indekslerinin testin üç formuna dağılımına ilişkin grafik

Şekil 8 incelendiğinde, madde ayırıcılık gücü indekslerinin bazı maddelerde üç test formu arasında farklılaştığı görülebilmektedir.

Testin üç formundan hesaplanan madde ayırıcılık gücü indeksleri her test formu için maddeler bazında incelenmiştir. Test formları ikiye ayrılarak ele alınmış ve madde ayırıcılık gücü indeksleri Fisher’in Z_r dönüştürmesi yapılarak karşılaştırılmıştır. Test formları için madde ayırıcılık gücü indeksleri karşılaştırması Tablo-19’da verilmiştir.

Tablo-19 Form 1, Form2 ve Form 3 için Madde Ayırıcılık Gücü İndeksleri (r_{jx}) Karşılaştırması

Madde No	Form 1	r_{jx}	z_r	z	Form 2	r_{jx}	z_r	z	Form 3	r_{jx}	z_r	z
1	1	0,33	0,34	-2,63**	1	0,33	0,34	-0,52	2	0,56	0,63	1,12
	2	0,56	0,63		3	0,47	0,51		3	0,47	0,51	
2	1	0,44	0,47	-1,87	1	0,44	0,47	2,45*	2	0,59	0,68	-0,57
	2	0,59	0,68		3	0,63	0,74		3	0,63	0,74	
3	1	0,45	0,48	-2,04*	1	0,45	0,48	1,59	2	0,61	0,71	3,63**
	2	0,61	0,71		3	0,30	0,31		3	0,30	0,31	
4	1	0,31	0,50	-3,16**	1	0,31	0,50	-1,75	2	0,31	0,50	1,41
	2	0,69	0,85		3	0,60	0,69		3	0,60	0,69	
5	1	0,54	0,60	-1,55	1	0,54	0,60	-2,57*	2	0,65	0,78	-1,01
	2	0,65	0,78		3	0,70	0,89		3	0,70	0,89	
6	1	0,65	0,78	-0,66	1	0,65	0,78	-2,23*	2	0,69	0,85	-1,56
	2	0,69	0,85		3	0,77	1,02		3	0,77	1,02	
7	1	0,46	0,50	-3,02**	1	0,46	0,50	3,33**	2	0,68	0,83	6,35**
	2	0,68	0,83		3	0,13	0,13		3	0,13	0,13	
8	1	0,79	1,07	3,85**	1	0,79	1,07	6,62**	2	0,57	0,65	2,77**
	2	0,57	0,65		3	0,33	0,34		3	0,33	0,34	
9	1	0,42	0,45	0,00	1	0,38	0,45	0,12	2	0,42	0,45	0,11
	2	0,42	0,45		3	0,41	0,44		3	0,41	0,44	
10	1	0,37	0,39	-3,65**	1	0,54	0,39	-0,76	2	0,66	0,79	2,89**
	2	0,66	0,79		3	0,44	0,47		3	0,44	0,47	
11	1	0,61	0,71	-1,26	1	0,61	0,71	1,93	2	0,69	0,85	3,19**
	2	0,69	0,85		3	0,46	0,50		3	0,46	0,50	
12	1	0,65	0,78	3,62**	1	0,65	0,78	1,68	2	0,36	0,38	-1,94
	2	0,36	0,38		3	0,53	0,59		3	0,53	0,59	
13	1	0,51	0,56	0,36	1	0,51	0,56	0,93	2	0,48	0,52	0,57
	2	0,48	0,52		3	0,43	0,46		3	0,43	0,46	
14	1	0,57	0,65	-0,13	1	0,57	0,65	0,00	2	0,58	0,66	0,13
	2	0,58	0,66		3	0,57	0,65		3	0,57	0,65	
15	1	0,42	0,45	-2,52*	1	0,42	0,45	-2,23**	2	0,62	0,73	0,29
	2	0,62	0,73		3	0,60	0,69		3	0,60	0,69	
16	1	0,28	0,29	1,71	1	0,28	0,29	-0,40	2	0,10	0,10	-2,11*
	2	0,10	0,10		3	0,32	0,33		3	0,32	0,33	
17	1	0,72	0,91	2,76**	1	0,72	0,91	3,14**	2	0,54	0,60	0,37
	2	0,54	0,60		3	0,51	0,56		3	0,51	0,56	
18	1	0,44	0,47	2,25*	1	0,44	0,47	4,20**	2	0,22	0,22	1,96*
	2	0,22	0,22		3	-0,01	0,01		3	-0,01	0,01	
19	1	0,53	0,59	4,08**	1	0,53	0,59	4,45**	2	0,14	0,14	0,37
	2	0,14	0,14		3	0,10	0,10		3	0,10	0,10	
20	1	0,47	0,51	3,45**	1	0,47	0,51	-1,36	2	0,13	0,13	-4,81**
	2	0,13	0,13		3	0,58	0,66		3	0,58	0,66	
21	1	0,42	0,45	0,85	1	0,42	0,45	0,11	2	0,34	0,35	-0,75
	2	0,34	0,35		3	0,41	0,43		3	0,41	0,43	
22	1	0,45	0,49	1,59	1	0,45	0,49	0,77	2	0,30	0,31	-0,82
	2	0,30	0,31		3	0,38	0,40		3	0,38	0,40	
23	1	0,38	0,40	4,27**	1	0,38	0,40	0,82	2	-0,07	0,07	-3,45**
	2	-0,07	0,07		3	0,30	0,31		3	0,30	0,31	
24	1	0,42	0,45	1,25	1	0,42	0,45	2,97**	2	0,30	0,31	1,72
	2	0,30	0,31		3	0,12	0,12		3	0,12	0,12	
25	1	0,12	0,12	-0,55	1	0,12	0,12	-2,01*	2	0,18	0,18	-1,46
	2	0,18	0,18		3	0,33	0,34		3	0,33	0,34	

* $p < 0,05$ ** $p < 0,01$

Öğrenci sayısı Form 1 için 169, Form 2 için 167, Form 3 için 177'dir.

Tablo-19 incelendiğinde Form 1 ve Form 2 arasında yapılan karşılaştırmada, 8, 10, 12, 17, 18, 19, 20. ve 23. maddelerde Form 1'in madde ayırıcılık gücü indekslerinin Form 2'den manidar şekilde yüksek olduğu; 1, 3, 4, 7, 10. ve 15. maddelerde ise Form 2'nin madde ayırıcılık gücü indekslerinin Form 1'den manidar şekilde yüksek olduğu gözlenmektedir. Madde ayırıcılık gücü indeksleri manidar şekilde diğer formdan yüksek olan madde sayısının, Form 1'de 7 tane olduğu ve bunların çoğunun testin sonunda yer aldığı; Form 2'de ise 6 tane olduğu ve bunların çoğunun testin başında yer aldığı gözlenmektedir. Buna göre, kolay maddelerin test formunun başında yer almasının, bu maddelerin formun sonunda yer almasına göre bazı madde ayırıcılık gücü indekslerinin düşmesine neden olurken; zor maddelerin test formunun sonunda yer almasının ise formun başında yer almasına göre bazı madde ayırıcılık gücü indekslerinin yükselmesine neden olduğu söylenebilir.

Form 1 ve Form 3 arasında yapılan karşılaştırmada 2, 7, 8, 17, 18, 19. ve 24. maddelerde Form 1'in madde ayırıcılık gücü indekslerinin Form 3'ten manidar şekilde yüksek olduğu; 5, 6, 15. ve 25. maddelerde ise Form 3'ün madde ayırıcılık gücü indekslerinin Form 1'den manidar şekilde yüksek olduğu gözlenmektedir. Madde ayırıcılık gücü indeksleri diğer formdan yüksek olan maddelerin Form 1'de 7 tane olduğu; Form 3'te ise 4 tane olduğu ve bunların test formu içinde farklı yerlerde olduğu gözlenmektedir. Yapılacak her seçkisiz sıralamada bu durumun değişebileceği göz önünde bulundurularak, maddeleri kolaydan zora sıralanan test formunda madde ayırıcılık gücü indeksleri seçkisiz sıralanan formdan daha yüksek olan maddelerin sayıca seçkisiz sıralanan formdan daha fazla olduğu söylenebilir.

Form 2 ve Form 3 arasında yapılan karşılaştırmada ise 3, 7, 8, 10, 11. ve 18. maddelerde Form 2'nin madde ayırıcılık gücü indekslerinin Form 3'ten manidar şekilde

yüksek olduğu; 16, 20. ve 23. maddelerde Form 3'ün madde ayırıcılık gücü indekslerinin Form 2'den manidar şekilde yüksek olduğu görülmektedir. Madde ayırıcılık gücü indeksleri diğer formdan yüksek olan maddelerin Form 2'de 6 tane olduğu; Form 3'te ise 3 tane olduğu ve bunların test formu içinde farklı yerlerde olduğu gözlenmektedir. Test maddeleri zordan kolaya ve seçkisiz olarak sıralandığında bazı madde ayırıcılık gücü indekslerinin değiştiği söylenebilir.

III.3. Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular

Testin üç ayrı formuna ilişkin güvenilirlikleri inceleyebilmek amacıyla KR-20 hesaplanmıştır. Hesaplama sonucu Form 1'in güvenilirliği 0,74; Form 2'nin güvenilirliği 0,73; Form 3'ün güvenilirliği de 0,65 olarak bulunmuştur. Her üç form için elde edilen güvenilirlik katsayılarının yeterince yüksek olduğu; Form 1 için elde edilen güvenilirliğin diğer formların güvenilirliklerine göre görece daha yüksek olduğu söylenebilir.

III.4. Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular

Testin üç formuna ilişkin puan ortalamaları Form 1 için 12,39; Form 2 için 11,51 ve Form 3 için 11,61 olarak hesaplanmıştır. Buna göre Form 1'in puan ortalamasının diğer formların puan ortalamasından görece daha yüksek olduğu ifade edilebilir. Üç formun puan ortalamaları arasında gözlenen farklılıkların manidar olup olmadığını belirlemek amacıyla tek yönlü varyans analizi yapılmıştır. Tablo-20'de varyans analizine ilişkin sonuçlar verilmiştir.

Tablo-20 Testin Üç Formunun Ortalamalarının Karşılaştırılması

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p
Gruplar arası	0,258	2	0,13	0,94	0,91
Grup içi	701,22	510	1,37		
Toplam	701,47	512			

Tablo-20 incelendiğinde, Form 1, Form 2 ve Form 3'ün uygulanmasından elde edilen puanların ortalamaları arasında fark gözlenmemiştir. Buna göre, testteki maddeleri kolaydan zora, zordan kolayla ve seçkisiz olarak sıralamanın, test puanları açısından bir farklılığa neden olmadığı ifade edilebilir.

III.5. Beşinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Test maddelerinin güçlüğüne ilişkin algı puanlarının testin 3 formuna göre betimsel istatistikler Tablo-21'de verilmiştir.

Tablo-21 Testin Üç Formunun Güçlüğüne İlişkin Algı Puanlarının Betimsel İstatistikleri

	Öğrenci Sayısı	Ortalama	Standart Sapma
Form 1	169	64,60	17,79
Form 2	167	60,64	13,80
Form 3	177	63,00	16,79

Tablo-21 incelendiğinde, Form 1'in ortalaması ve standart sapmasının Form 2 ve Form 3'ün ortalamalarından görece daha yüksek olduğu görülmektedir. Algı puanları dağılımının normal olup olmadığını test etmek için Kolmogorov-Smirnov normallik testi yapılmış ve test sonuçları Tablo-22'de verilmiştir.

Tablo-22 Testin Üç Formunun Güçlüğüne İlişkin Algı Puanlarının Normallik Testi

	Form 1	Form 2	Form 3
Kolmogorov-Smirnov Z	0,52	0,75	0,67
p	0,94	0,63	0,77

Tablo-22'ye göre Form 1, Form 2 ve Form 3'e ilişkin dağılımın normal dağılımdan farklılaşmadığı, bir başka deyişle formu algı puanlarının dağılımlarının normal olduğu söylenebilir.

Tablo 21'de, test maddelerinin güçlüğüne ilişkin algı puanlarının ortalamaları Form 1 için 64,60; Form 2 için 60,64 ve Form 3 için 63,00 olarak verilmiştir. Buna göre

Form 1'in puan ortalamasının diğer formların puan ortalamasından görece daha yüksek olduğu ifade edilebilir. Üç formun puan ortalamaları arasında gözlenen farklılıkların manidar olup olmadığını belirlemek amacıyla tek yönlü varyans analizi yapılmıştır. Tablo-23'te varyans analizine ilişkin sonuçlar verilmiştir.

Tablo-23 Testin Üç Formunun Güçlüğüne İlişkin Algı Puanı Ortalamalarının Karşılaştırılması

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p
Gruplar arası	1338,79	2	669,39	2,36	0,09
Grup içi	144857,7	510	284,04		
Toplam	1461196,5	512			

Tablo-23 incelendiğinde, Form 1, Form 2 ve Form 3'ün uygulanmasından elde edilen puanların ortalamaları arasında fark gözlenmemiştir. Buna göre, testteki maddeleri kolaydan zora, zordan kolaya ve seçkisiz olarak sıralamanın, öğrencilerin test maddelerinin güçlük düzeyini algılamaları açısından bir farklılığa neden olmadığı ifade edilebilir.

SONUÇLAR ve ÖNERİLER

Bu araştırmada, okuduğunu anlama testi maddelerinin kolaydan zora, zordan kolay ve seçkisiz olarak sıralanmasının bazı madde ve test istatistiklerine etkisi araştırılmıştır.

Sonuçlar

1. Araştırmadan elde edilen bulgulardan biri, üç farklı formda yer alan maddelerin, Form 1'de kolay maddelerden zor maddelere doğru, Form 2'de zor maddelerden kolay maddelere doğru, Form 3'te (seçkisiz sıralama) ise zorlukları bakımından karışık olarak sıralandığına ilişkindir. Bu bulgu, oluşturulan 3 formda yer alan maddelerin amaca uygun biçimde sıralandığını ortaya koymaktadır.

2. Maddeler, madde güçlük düzeylerine göre kolaydan zora, zordan kolay ve seçkisiz formlar halinde düzenlendiğinde, bazı madde güçlük düzeylerinde farklılaşma olduğu gözlenmiştir.

Maddeleri kolaydan zora ve zordan kolay sıralanmış formlarda; maddelerin test formunun başında yer almasının, bu maddelerin test formunun sonunda yer almasına göre bazı madde güçlük indekslerinde yükselmeye neden olduğu görülmüştür. Maddelerin kolaydan zora ve seçkisiz olarak sıralanmasında, bazı madde güçlük indekslerinin her iki formda da yükseldiği; ancak bu maddelerin sayısının kolaydan zora formda daha fazla olduğu görülmüştür. Maddelerin zordan kolay ve seçkisiz olarak sıralanmasında ise, bazı madde güçlük indekslerinin her iki formda da değiştiği gözlenmiştir. Değişen bu maddelerin sayısı diğer formlardan daha azdır.

Araştırmada farklı sonuçlar elde edilmesinin doğal olarak kabul edilebilecek bir nedeni, maddelerin test içerisinde seçkisiz olarak sıralanmasıdır. Yapılacak her farklı seçkisiz sıralamada, madde güçlük ve ayırıcılık gücü indeksleri farklılaşabilir.

3. Maddeler, madde güçlük düzeylerine göre kolaydan zora, zordan kolaya ve seçkisiz formlar halinde düzenlendiğinde, bazı madde ayırıcılık gücü düzeylerinde farklılaşma olduğu gözlenmiştir.

Kolay ve zor maddelerin test formunun başında ya da sonunda yer almasına göre bazı madde ayırıcılık gücü indeksleri farklılaşmaktadır. Kolay maddelerin test formunun başında yer almasının, bazı madde ayırıcılık gücü indekslerinin düşmesine; zor maddelerin test formunun başında yer almasının ise bazı madde ayırıcılık gücü indekslerinin yükselmesine neden olduğu görülmüştür. Maddeleri kolaydan zora sıralanan test formunda, seçkisiz sıralanan forma göre madde ayırıcılık gücü indeksleri daha yüksek olan maddelerin sayıca daha fazla olduğu gözlenmiştir. Ayrıca, test maddeleri zordan kolaya ve seçkisiz olarak sıralandığında bazı madde ayırıcılık gücü indekslerinin değiştiği görülmüştür.

Bu bulgu, Brenner (1964) tarafından yapılan araştırmanın bulguları ile kısmen paralellik göstermektedir. Brenner (1964), yaptığı dört sınavdan birinde ise madde ayırıcılıkları arasında farklılaşma olduğunu gözlemiştir.

Carlson ve Ostrosky (1992) ise, yaptıkları 4 sınavda, madde ayırıcılıklarının değişim yüzdesini hesaplamışlardır. Bu yüzdelerin, 2 sınavda maddeleri konulara göre sıralanan formda artığı, 2 sınavda ise karışık sıralanan formda arttığını ortaya koymuşlardır. Bu bulgu, araştırmanın bulguları ile benzerdir.

Maddelerin kolaydan zora sıralanması madde güçlük indekslerinde kısmen artışına neden olurken bu maddelerden bazılarında madde ayırıcılık gücü indeksleri

düşmektedir. Madde güçlük ve ayırıcılık gücü indeksleri bir arada incelendiğinde, kolaydan zora sıralanan form ile zordan kolaya sıralanan form arasında kolaydan zora formun 1, 3. ve 4. maddelerde madde güçlük indeksleri artarken madde ayırıcılık gücü indekslerinin düştüğü görülmüştür. 18. maddede madde güçlük ve ayırıcılık gücü indekslerinin her ikisinin de arttığı ve 23. madde ise madde güçlük indeksi azalırken madde ayırıcılık gücü indeksinin arttığı görülmüştür. Kolaydan zora sıralanan form ile seçkisiz sıralanan form arasında 2, 7, 15. ve 18. maddelerde güçlük ve ayırıcılık gücü indekslerinin birlikte arttığı ve/veya azaldığı; 8. madde de ise madde güçlük indeksi azalırken madde ayırıcılık gücü indeksinin ise arttığı görülmüştür. 18. maddenin test formlarının hepsinde madde güçlük ve madde ayırıcılık gücü indeklerinin birlikte arttığı görülmüştür.

4. Kolaydan zora, zordan kolaya ve seçkisiz formlar için hesaplanan KR-20 güvenilirlik katsayısının, maddeleri kolaydan zora ve zordan kolaya sıralanan formlarda yeterince yüksek (Form 1, 0,74; Form 2, 0,73) ve birbirine yakın oldukları gözlenmiştir. Maddeleri seçkisiz olarak sıralanan formun katsayısının ise (Form 3, 0,65) kabul edilen sınırlarda ancak diğerlerinden düşük olduğu görülmüştür.

Brenner (1964) tarafından yapılan çalışmada formların güvenilirlikleri kolaydan zora formda 0,58; zordan kolaya form 0,55; seçkisiz form ise 0,60 olarak gözlenmiştir. Elde edilen bu bulgu, Brenner (1964) ile örtüşmektedir. Sonuç olarak, formların güvenilirlik katsayılarının birbirine yakın olduğu ancak bu çalışmanın bulgusunun aksine görece en yüksek güvenilirliğin seçkisiz formda olduğu görülmektedir.

Monk ve Stallings (1970), maddeleri rastgele sıralanmış 11 çift testin çiftleri arasında güvenilirliklerinin, birbirine oldukça yakın olduğunu gözlemlemiştir. Klosner ve Gellman (1973), maddeleri konuya göre sıralanmış formda güvenilirliği 0,680; konu başlığı

içinde kolaydan zora sıralanan formda 0,675 ve konulara bakılmaksızın madde güçlüğüne göre sıralanan formda 0,586 olarak elde hesaplamışlardır. Carlson ve Ostrosky (1992), ise 4 ayrı sınavda konuları derste işlenen sırada ve karışık iki form arasındaki güvenilirlikleri birbirine oldukça yakın olduğunu gözlemlemişlerdir.

5. Maddeleri kolaydan zora, zordan kolaya ve seçkisiz sıralanan formlardan alınan puanların ortalamaları arasında manidar bir fark olmadığı bulunmuştur.

Bu bulgu, literatürdeki bazı araştırmalar ile benzerlik gösterirken (Smouse ve Munz, 1968; Barcikovski ve Olsen, 1975; Nevman, vd. 1988); Hambleton ve Traub'un (1974) araştırmasıyla benzerlik göstermemektedir.

Literatürdeki araştırma bulgularıyla bu araştırmadan elde edilen bulgular arasındaki farklılığın iki nedenden kaynaklanabileceği düşünülmektedir. Bunlardan ilki, literatürdeki çalışmalarda, kullanılan test türünün başarı testi olması; ikincisi ise maddelerin hazırlanan sırada yanıtlanmasının kontrol edilememesinden kaynaklanabilir.

6. Testin üç formunun uygulanmasından elde edilen algı puanlarının ortalamaları arasında manidar bir farklılaşma olmadığı bulunmuştur.

Bu bulgu Plake'in (1980) çalışması ile paralellik göstermektedir. Bu araştırma bulgusuna göre, maddeleri kolaydan zora, zordan kolaya ve seçkisiz sıralanan formların, öğrencilerin bu formlardaki maddelerin güçlük düzeyini algılamalarını değiştirmedeği söylenebilir. Bir başka ifadeyle üç farklı test formuna atanan öğrenciler, test formlarını eşit düzeyde algılayan gruplardır.

Sonuç olarak, araştırmada madde güçlük düzeylerine göre test içindeki maddeleri kolaydan zora, zordan kolaya ve seçkisiz olarak sıralamak, bazı madde güçlük indekslerinde ve/veya madde ayırıcılık gücü indekslerinde farklılaşmalara yol açmaktadır. Maddelerin kolaydan zora sıralanması madde güçlük indekslerini kısmen artışına neden

olurken bu maddelerin madde ayırıcılık gücü bazı maddelerde düşmektedir. Ancak zordan kolayca sıralanan formda madde ayırıcılık gücü indekslerinin özellikle zor sorularda kabul edilebilir sınırların altında olması ve kolaydan zora formun ayırıcılık gücü indekslerinin bu maddelerde daha yüksek olması nedeniyle, test hazırlama ve uygulama aşamalarında kolaydan zora sıralanan madde formlarının kullanılmasının daha uygun olduğu düşünülmektedir.

Test içindeki maddelerin farklı formlar halinde sıralanmasının test güvenilirliğinde de görece farklılaşmaya neden olmuştur. Farklı test formlarında test güvenilirliğinin farklılaşması ölçme aracının nitelikli ölçme yapmasını da etkileyecektir. Yapılan araştırmada kolaydan zora sıralanan maddelerden oluşan testin güvenilirliğinin görece daha yüksek olması nedeniyle, maddelerin test formu içinde sıralanmasının daha uygun olduğu düşünülmektedir.

Öneriler

1. Bu araştırmada formların uygulandığı öğrenci grupları birbirinden farklıdır. Maddelerin test içinde farklı biçimde sıralanmasının testi alan öğrencilerin sıralanmalarında farklılığa neden olup olmadığını araştırabilmek için, test formlarının aynı öğrencilere uygulanmasına ihtiyaç vardır. Bu amaçla, aynı araştırma üç formun da aynı öğrencilere uygulanmasına yönelik olarak düzenlenebilir.

2. Test maddelerinin test içindeki yeri kolaydan zora, zordan kolayca ve seçkisiz olarak düzenlendiğinde, testin süresi ile ilgili ölçüm alınarak, testi tamamlama sürelerinin uygulanan forma göre farklılık gösterip göstermediği incelenebilir. Ayrıca farklı formları yanıtlayan bireylerin maddeleri yanıtlamada harcadıkları sürenin farklı olup olmadığı araştırılabilir.

3. Araştırma, test maddelerinin test içindeki yerinin düzenlenmesinde ölçme aracı olarak okuduğunu anlama testinin yanında sayısal beceri testi ya da başarı testi gibi testler de kullanılarak tekrarlanabilir. Başarı testi kullanıldığında, maddelerin bilişsel güçlük düzeyleri de göz önüne alınarak test maddeleri sıralanabilir.

4. Literatürde madde sıralamanın katılımcıların sınav kaygıları ve stres düzeyleri açısından farklılaşmaya neden olup olmadığı ile ilgili çalışmalar olduğundan sonraki yapılacak çalışmalarda bu değişkenlerin de kontrol edilerek çalışma tekrarlanabilir.

5. Test hazırlama çalışmalarında test formunda yer alan maddelerin, madde güçlük düzeylerine göre sıralanmasında cinsiyet, okul türü, yaş, test türü gibi değişkenler de göz önüne alınarak benzer çalışmalar yapılabilir.

6. Öğretmenlerin ve öğrencilerin maddelerin güçlük düzeylerini algılamaları ile hesaplanan madde güçlük indekslerinin uyumlu olup olmadığı incelenebilir. Bu inceleme her form için karşılaştırılarak yapılabilir.

KAYNAKÇA

- AIKEN, Lewis R. (2000). *Psychological Testing and Assesment*. USA:Allyn and Bacon.
- Akademik Personel Lisans Üstü Eğitim Giriş Sınavı, (2007). “2007 İlkbahar Dönemi ALES Klavuzu”. www.osym.gov.tr. Erişim Tarihi, 01.03.2007.
- AKHUN, İlhan (1991). *İstatistiklerin Manidarlığı ve Örneklem*. Ankara: Kendi Yayını.
- AMONDT, Michael G., TEIGE, McShane (1992). “A Meta-Analytic Investigation of the Effect of Various Test Item Characteristics on Test Scores and Test Completion Times” *Public Personel Management*, 21(2),151-161.
- AMY, Minke (1996). “A Rewiev of Resent Changes in the Scholastic Aptitude Test I-Reasoning Test.”paper presented Annual Meeting of the Shoutwest Educational Researc Assosiation. ERIC database. Erişim Tarihi, 02.01.2007.
- ANASTASI, Anne (1976). *Psychological Testing (4.th ed)*. New York: The Macmillan Company.
- ARMAND, Picou ve MILHOMME, Albert J. (1997). “The Effect of Random and Sequential Versions on Student Test Performance” *Financial Practice & Education*, 7, 85-90.
- ARAUJO, John ve BORN, G. David (1985). “Calculating Percentace Agreement Correctly but Writing Its Formula Incorrectly” *The Behaviour Analyst*, 2(4), 207-208.
- ATILGAN, Hakan (2006). “Test Geliştirme”, Hakan, ATILGAN, (Ed.), *Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- BARCIKOVSKI Robert S. ve OLSEN, Henry (1975). “Test Item Arrangement and Adaptation Level”. *The Journal of Psychology*, 90, 87-93.
- BAYKUL, Yaşar (2000). *Eğitimde ve Psikolojide Ölçme: Klasik Test Teorisi ve Uygulaması*. Ankara: ÖSYM Yayınları.
- BRENNER, Marshal H. (1964). “Test Difficulty, Reliability, and Discriminations of Item Difficulty Order”. *Journal of Applied Psychology*, 48(2), 98-100.
- BRENNAN, Robert L. (1992). “The Context of Context Effect”. *Applied Measurement in Education*, 5(3), 225-264.
- California Achievement Tests, (2007). “California Achievement Tests, Fifth Edition (CAT/5)”. <http://www.ctb.com/products>. Erişim Tarihi, 01.03.2007.
- CAN, Mustafa ve CANTÜRK Yasin (2004). *LES Hazırlık*. Ankara: Asil Yayın Dağıtım.

- CARLSON, J. Lon ve OSTROSKY, Anthony L. (1992). "Item Sequence and Student Performance on Multiple-Choice Exams: Further Evidence". *Journal of Economic Education*, 2(3), 232-235.
- CROCKER, Linda ve ALGINA, James (1986). *Introduction to Classical and Modern Test Theory*. New York: Holt, Rinehart and Winston.
- ÇİÇEK, Nilüfer (2001). "Çoktan Seçmeli Testlerde Madde ve Test İstatistiklerinin Çeldiricilerin Çekme Düzeylerinden Nasıl Etkilendiğinin İncelenmesi".Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi, SBE.
- ERKUŞ, Adnan (2003). *Psikometri Üzerine Yazılar*. Ankara: Türk Psikologlar Derneği Yayınları.
- Educational Testing Service (2007). Graduate Record Examinations General Test Overview. <http://www.ets.org/gre>. Erişim Tarihi 02.01.2007.
- GEROW, Joshua R. (1980). "Performance on Achievement Test as a Function of The Order of Item Difficulty". *Teaching of Psychology*, 7(2), 93-94.
- GÖZEN, Göksu (2002). "Kısa Cevaplı ve Çoktan Seçmeli Maddelerin "1-0" ve Ağırlıklı Puanlama Yöntemleriyle Puanlanmasının Testin Psikometrik Özellikleri Açısından İncelenmesi" Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi SBE.
- GÜL, Metin ve KÖKTÜRK, Muhsin (2006). *İlköğretim Türkçe 7 Ders Kitabı*. Ankara: Yıldırım Yayıncılık.
- Graduate Record Examinations, (2007). "Graduate Record Examinations (GRE) Information and Registration Bulletin" www.ets.org. Erişim Tarihi, 02.01.2007.
- HAMBLETON, Ronald K. ve TRAUB, Rose E. (1974). "The Effects of Item Order on Test Performance and Stres". *Journal of Experimental Education*, 43(1), 40-46.
- KAN, Adnan (2006)."Ölçme Araçlarında Bulunması Gereken Nitelikler" Hakan, ATILGAN, (Ed.), *Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- KLINE, Paul (1986). *A Handbook of Test Construction: Introduction to Psychometric Desing*. London: Methuen&Co.
- KLOSNER, Naomi C.ve GELLMAN, Etselle K. (1973). "The Effect of Item Arrangement on Classroom Test Performance: Implications for Content Validity". *Educational and Psychological Measurement*, 33, 413-418.

- LEARY, Linda F. ve DORANS, Neil J. (1985). "Implications for Altering the Context İn Which Test Items Appear: A Historical Perspective on Immediate Concern" *Review of Educational Research*, 55(33), 387-413.
- Lisans Üstü Eğitim Giriş Sınavı, (2006). 2006 Mayıs Dönemi LES Klavuzu. www.osym.gov.tr. Erişim Tarihi, 06.03.2006.
- M.E.B. Milli Eğitim Bakanlığı (2006). Talim Terbiye Kurulu Başkanlığı, İlköğretim Türkçe Dersi Öğretim Programı. <http://ttkb.meb.gov.tr>. Erişim Tarihi, 22.12.2006.
- MONK, Janice J. ve STALLINGS, William M. (1970). "Effects of İtem Order on Test Scores". *The Journal of Educational Research*, 63(10), 463-465.
- MORSO, N. Ranold (1970). "Test İtem Arrangement, Testing Time, and Performance". *Journal of Educational Measurement*, 7, 113-118.
- NEVMAN, Dianna L, KUNDERT, Deborah K, LANE, David S ve BULL Kay S.(1988). "Effect of Varying İtem Order on Multiple-Choice Test Scores: Importance of Statistical and Cognitive Difficulty". *Applied Measurement in Education*, 1 (1), 89-97.
- ÖRSKAYA, İlyas (2006). *Final OKS Türkçe Konu Anlatımlı*. İstanbul: Final Yayıncılık.
- ÖZBAY, Aysel (2006). *Seviye Dergisi Sınava Hazırlık*, Ankara: Pozitif Matbaacılık.
- ÖZÇELİK, Durmuş Ali (1998). *Ölçme ve Değerlendirme*. Ankara: ÖSYM Yayınları.
- ÖZÇELİK, Durmuş Ali (1989). *Test Hazırlama Klavuzu*. Ankara: ÖSYM Yayınları.
- ÖZDEMİR, Devrim (2002). "Çoktan Seçmeli Testlerin Klasik Test Teorisi ve Örtük Özellikler Teorisine Göre Hesaplanan Psikometrik Özelliklerinin İki Kategorili ve Ağırlıklandırılmış Puanlanması Yönünden Karşılaştırılması" Yayımlanmamış Doktora Tezi, Hacettepe Üniversitesi, SBE.
- ÖZKUL, Fatma (2002). "Ağırlıklandırılmış Puanlamalı Kısa Cevaplı, "1-0" Puanlamalı Kısa Cevaplı ve Çoktan Seçmeli Testlerin Madde ve Test Özelliklerinin Karşılaştırılması" Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi SBE.
- PIATROWSKY, Christopher (2006). "How the GRE is Used for Graduate Admission in Communication".<http://www.lib.umi.com>, Erişim Tarihi, 22.12.2006.
- PLAKE, Barbara (1980). "İtem Arrangement and Knowledge of Arrangement on Test Scores", *Journal of Experimental Education*, 49, 56-58.

- PISANO, C. Marc, (1996). “Implications of Deployed and Nondeployed Fathers on Seventh Graders’ Clifornia Achievement Test Durung a Military Crisis” paper presented at the Annual Meeting of the National Association of School Psychologist. ERIC database, Erişim Tarihi:02.01.2007.
- SAYIN, Saime (1994). “Envanter Maddelerinin Grup ya da Random Olarak Dağıtılmasının Maddelere, Alt Ölçek Puanlarına ve Güvenirliğe Etkisi”, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi SBE.
- SIEGEL, Sidney ve CASTELLEN, N. John (1988). *Nonparametric Statistics for the Bhavioural Sciences*, Second Edition, Philadelphia: McGraw-Hill.
- SEZEN, Emel (1998). “ÖSS Sayısal Bölüm Matematik Alt Testinin Sayısal Muhakeme Yeteneğini Ne Derecede Ölçtüğü Üzerine Bir Çalışma.” Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi SBE.
- SMOUSE, Albert D. ve MUNZ, David C. (1968). “The Effects of Anxiety and Item Difficulty Sequence on Achievement Testing Scores”. *The Journal of Psychology*, 68, 181-184.
- SÜNBL, Önder (2006). “Alt Testlerin Farklı Şekilde Ağırlıklandırılmasının Birey Sıralaması Açısından İncelenmesi Üzerine Bir Çalışma”. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Mersin Üniversitesi, SBE.
- TIPPETS, Elizabeth ve BENSON, Jeri (1989). “The Effect of Item Arrangement on Test Anxiety”. *Applied Measurement in Education*, 2(24), 289-296.
- YILMAZ, İ.Yavuz ve BULDUK, İdris (2006) *Orta öğretim Kurumları ve Özel Okullar OKS Giriş Sınavı Türkçe Konu Anlatımlı*. İstanbul: Alfa Yayınları.
- Yüksek Öğretim Kurumu (2007). <http://tez.yok.gov.tr> Erişim Tarihi, 01.05.2007.
- ZUMBO, Bruno D., PERLINI, Arthur H. ve LIND, David L. (1998) “Context Effects on Examinations: The Effects of Time, Item Order, Item Difficulty”. *Canadian Psychology*, 39(4), 299-314.

EK-1 Madde İnceleme Formu

Sayın öğretmenim,

“Çoktan seçmeli testlerde madde güçlük düzeyine göre sıralamanın madde ve test istatistiklerine etkisi.” konulu yüksek lisans tez çalışmam kapsamında İlköğretim 7. sınıf öğrencilerinin okuduğunu anlama becerilerini ortaya koymak amacıyla çoktan seçmeli bir test geliştirme çalışması yapılmaktadır. Bu amaçla okuduğunu anlama becerisini ölçtüğü düşünülen belirli sayıda soru geliştirilmiştir. Çalışmanın sürdürülebilmesi için geliştirilen soruların aşağıda belirlenen bazı ölçütler bakımından incelenmesine ihtiyaç vardır.

Sizden istenen ekte yer alan ve her biri 4 seçenekten oluşan test sorularını aşağıdaki ölçütleri dikkate alarak incelemenizdir. Yapacağınız inceleme araştırmanın sürdürülebilmesi açısından önemli olup, katkınız için şimdiden teşekkür ederim.

Soru inceleme ölçütleri:

- I. Her bir soruda yer alan metnin (paragrafın) 7. sınıf öğrencilerinin düzeyine uygun mudur?
- II. Her bir soruda yer alan seçenekler ilgili soru için uygun ve anlamlı mıdır?
- III. Her soru için “doğru” olarak düzenlenen seçenek gerçekten doğru cevap mıdır?
- IV. Her sorunun zorluk düzeyi nedir?

Fahriye Yergin
M.Ü.Eğitimde Ölçme Değerlendirme
Yüksek Lisans Öğrencisi

I. Soru İlköğretim 7. sınıf öğrencisinin düzeyine uygun mudur?

II. Soruda yer alan seçenekler uygun ve anlamlı mıdır?

III. Sorunun "doğru cevabı" doğru tanımlanmış mıdır?

IV. İlköğretim 7. sınıf öğrencisi için sorunun zorluk düzeyi nedir?

1)

I Evet Hayır

II Evet Hayır

III Evet Hayır (Doğru cevabı yazınız)

IV Çok kolay Orta Zor
 Kolay Çok zor

2)

I Evet Hayır

II Evet Hayır

III Evet Hayır (Doğru cevabı yazınız)

IV Çok kolay Orta Zor
 Kolay Çok zor

3)

I Evet Hayır

II Evet Hayır

III Evet Hayır (Doğru cevabı yazınız)

IV Çok kolay Orta Zor
 Kolay Çok zor

4)

I Evet Hayır

II Evet Hayır

III Evet Hayır (Doğru cevabı yazınız)

IV Çok kolay Orta Zor
 Kolay Çok zor

5)

I Evet Hayır

II Evet Hayır

III Evet Hayır (Doğru cevabı yazınız)

IV Çok kolay Orta Zor
 Kolay Çok zor

6)

I Evet Hayır

II Evet Hayır

III Evet Hayır (Doğru cevabı yazınız)

IV Çok kolay Orta Zor
 Kolay Çok zor

7)

I Evet Hayır

II Evet Hayır

III Evet Hayır (Doğru cevabı yazınız)

IV Çok kolay Orta Zor
 Kolay Çok zor

8)

I Evet Hayır

II Evet Hayır

III Evet Hayır (Doğru cevabı yazınız)

IV Çok kolay Orta Zor
 Kolay Çok zor

I. Soru İlköğretim 7. sınıf öğrencisinin düzeyine uygun mudur?

II. Soruda yer alan seçenekler uygun ve anlamlı mıdır?

III. Sorunun "doğru cevabı" doğru tanımlanmış mıdır?

IV. İlköğretim 7. sınıf öğrencisi için sorunun zorluk düzeyi nedir?

9)

I Evet Hayır

II Evet Hayır

III Evet Hayır (Doğru cevabı yazınız)

IV Çok kolay Orta Zor
 Kolay Çok zor

10)

I Evet Hayır

II Evet Hayır

III Evet Hayır (Doğru cevabı yazınız)

IV Çok kolay Orta Zor
 Kolay Çok zor

11)

I Evet Hayır

II Evet Hayır

III Evet Hayır (Doğru cevabı yazınız)

IV Çok kolay Orta Zor
 Kolay Çok zor

12)

I Evet Hayır

II Evet Hayır

III Evet Hayır (Doğru cevabı yazınız)

IV Çok kolay Orta Zor
 Kolay Çok zor

13)

I Evet Hayır

II Evet Hayır

III Evet Hayır (Doğru cevabı yazınız)

IV Çok kolay Orta Zor
 Kolay Çok zor

14)

I Evet Hayır

II Evet Hayır

III Evet Hayır (Doğru cevabı yazınız)

IV Çok kolay Orta Zor
 Kolay Çok zor

15)

I Evet Hayır

II Evet Hayır

III Evet Hayır (Doğru cevabı yazınız)

IV Çok kolay Orta Zor
 Kolay Çok zor

16)

I Evet Hayır

II Evet Hayır

III Evet Hayır (Doğru cevabı yazınız)

IV Çok kolay Orta Zor
 Kolay Çok zor

I. Soru İlköğretim 7. sınıf öğrencisinin düzeyine uygun mudur?

II. Soruda yer alan seçenekler uygun ve anlamlı mıdır?

III. Sorunun "doğru cevabı" doğru tanımlanmış mıdır?

IV. İlköğretim 7. sınıf öğrencisi için sorunun zorluk düzeyi nedir?

17)

I Evet Hayır

II Evet Hayır

III Evet Hayır (Doğru cevabı yazınız)

IV Çok kolay Orta Zor
 Kolay Çok zor

18)

I Evet Hayır

II Evet Hayır

III Evet Hayır (Doğru cevabı yazınız)

IV Çok kolay Orta Zor
 Kolay Çok zor

19)

I Evet Hayır

II Evet Hayır

III Evet Hayır (Doğru cevabı yazınız)

IV Çok kolay Orta Zor
 Kolay Çok zor

20)

I Evet Hayır

II Evet Hayır

III Evet Hayır (Doğru cevabı yazınız)

IV Çok kolay Orta Zor
 Kolay Çok zor

21)

I Evet Hayır

II Evet Hayır

III Evet Hayır (Doğru cevabı yazınız)

IV Çok kolay Orta Zor
 Kolay Çok zor

22)

I Evet Hayır

II Evet Hayır

III Evet Hayır (Doğru cevabı yazınız)

IV Çok kolay Orta Zor
 Kolay Çok zor

23)

I Evet Hayır

II Evet Hayır

III Evet Hayır (Doğru cevabı yazınız)

IV Çok kolay Orta Zor
 Kolay Çok zor

24)

I Evet Hayır

II Evet Hayır

III Evet Hayır (Doğru cevabı yazınız)

IV Çok kolay Orta Zor
 Kolay Çok zor

I. Soru İlköğretim 7. sınıf öğrencisinin düzeyine uygun mudur?

II. Soruda yer alan seçenekler uygun ve anlamlı midir?

III. Sorunun "doğru cevabı" doğru tanımlanmış midir?

IV. İlköğretim 7. sınıf öğrencisi için sorunun zorluk düzeyi nedir?

25)

I Evet Hayır

II Evet Hayır

III Evet Hayır (Doğru cevabı yazınız)

IV Çok kolay Orta Zor
 Kolay Çok zor

26)

I Evet Hayır

II Evet Hayır

III Evet Hayır (Doğru cevabı yazınız)

IV Çok kolay Orta Zor
 Kolay Çok zor

27)

I Evet Hayır

II Evet Hayır

III Evet Hayır (Doğru cevabı yazınız)

IV Çok kolay Orta Zor
 Kolay Çok zor

28)

I Evet Hayır

II Evet Hayır

III Evet Hayır (Doğru cevabı yazınız)

IV Çok kolay Orta Zor
 Kolay Çok zor

29)

I Evet Hayır

II Evet Hayır

III Evet Hayır (Doğru cevabı yazınız)

IV Çok kolay Orta Zor
 Kolay Çok zor

30)

I Evet Hayır

II Evet Hayır

III Evet Hayır (Doğru cevabı yazınız)

IV Çok kolay Orta Zor
 Kolay Çok zor

31)

I Evet Hayır

II Evet Hayır

III Evet Hayır (Doğru cevabı yazınız)

IV Çok kolay Orta Zor
 Kolay Çok zor

32)

I Evet Hayır

II Evet Hayır

III Evet Hayır (Doğru cevabı yazınız)

IV Çok kolay Orta Zor
 Kolay Çok zor

I. Soru İlköğretim 7. sınıf öğrencisinin düzeyine uygun mudur?

II. Soruda yer alan seçenekler uygun ve anlamlı mıdır?

III. Sorunun "doğru cevabı" doğru tanımlanmış mıdır?

IV. İlköğretim 7. sınıf öğrencisi için sorunun zorluk düzeyi nedir?

33)

I Evet Hayır

II Evet Hayır

III Evet Hayır (Doğru cevabı yazınız)

IV Çok kolay Orta Zor
 Kolay Çok zor

34)

I Evet Hayır

II Evet Hayır

III Evet Hayır (Doğru cevabı yazınız)

IV Çok kolay Orta Zor
 Kolay Çok zor

35)

I Evet Hayır

II Evet Hayır

III Evet Hayır (Doğru cevabı yazınız)

IV Çok kolay Orta Zor
 Kolay Çok zor

36)

I Evet Hayır

II Evet Hayır

III Evet Hayır (Doğru cevabı yazınız)

IV Çok kolay Orta Zor
 Kolay Çok zor

37)

I Evet Hayır

II Evet Hayır

III Evet Hayır (Doğru cevabı yazınız)

IV Çok kolay Orta Zor
 Kolay Çok zor

38)

I Evet Hayır

II Evet Hayır

III Evet Hayır (Doğru cevabı yazınız)

IV Çok kolay Orta Zor
 Kolay Çok zor

39)

I Evet Hayır

II Evet Hayır

III Evet Hayır (Doğru cevabı yazınız)

IV Çok kolay Orta Zor
 Kolay Çok zor

40)

I Evet Hayır

II Evet Hayır

III Evet Hayır (Doğru cevabı yazınız)

IV Çok kolay Orta Zor
 Kolay Çok zor

I. Soru İlköğretim 7. sınıf öğrencisinin düzeyine uygun mudur?

II. Soruda yer alan seçenekler uygun ve anlamlı mıdır?

III. Sorunun "doğru cevabı" doğru tanımlanmış mıdır?

IV. İlköğretim 7. sınıf öğrencisi için sorunun zorluk düzeyi nedir?

41)

I Evet Hayır

II Evet Hayır

III Evet Hayır (Doğru cevabı yazınız)

IV Çok kolay Orta Zor
 Kolay Çok zor

42)

I Evet Hayır

II Evet Hayır

III Evet Hayır (Doğru cevabı yazınız)

IV Çok kolay Orta Zor
 Kolay Çok zor

43)

I Evet Hayır

II Evet Hayır

III Evet Hayır (Doğru cevabı yazınız)

IV Çok kolay Orta Zor
 Kolay Çok zor

44)

I Evet Hayır

II Evet Hayır

III Evet Hayır (Doğru cevabı yazınız)

IV Çok kolay Orta Zor
 Kolay Çok zor

45)

I Evet Hayır

II Evet Hayır

III Evet Hayır (Doğru cevabı yazınız)

IV Çok kolay Orta Zor
 Kolay Çok zor

46)

I Evet Hayır

II Evet Hayır

III Evet Hayır (Doğru cevabı yazınız)

IV Çok kolay Orta Zor
 Kolay Çok zor

47)

I Evet Hayır

II Evet Hayır

III Evet Hayır (Doğru cevabı yazınız)

IV Çok kolay Orta Zor
 Kolay Çok zor

48)

I Evet Hayır

II Evet Hayır

III Evet Hayır (Doğru cevabı yazınız)

IV Çok kolay Orta Zor
 Kolay Çok zor

I. Soru İlköğretim 7. sınıf öğrencisinin düzeyine uygun mudur?

II. Soruda yer alan seçenekler uygun ve anlamlı mıdır?

III. Sorunun "doğru cevabı" doğru tanımlanmış mıdır?

IV. İlköğretim 7. sınıf öğrencisi için sorunun zorluk düzeyi nedir?

49)

I Evet Hayır

II Evet Hayır

III Evet Hayır (Doğru cevabı yazınız)

IV Çok kolay Orta Zor
 Kolay Çok zor

50)

I Evet Hayır

II Evet Hayır

III Evet Hayır (Doğru cevabı yazınız)

IV Çok kolay Orta Zor
 Kolay Çok zor

51)

I Evet Hayır

II Evet Hayır

III Evet Hayır (Doğru cevabı yazınız)

IV Çok kolay Orta Zor
 Kolay Çok zor

52)

I Evet Hayır

II Evet Hayır

III Evet Hayır (Doğru cevabı yazınız)

IV Çok kolay Orta Zor
 Kolay Çok zor

53)

I Evet Hayır

II Evet Hayır

III Evet Hayır (Doğru cevabı yazınız)

IV Çok kolay Orta Zor
 Kolay Çok zor

54)

I Evet Hayır

II Evet Hayır

III Evet Hayır (Doğru cevabı yazınız)

IV Çok kolay Orta Zor
 Kolay Çok zor

55)

I Evet Hayır

II Evet Hayır

III Evet Hayır (Doğru cevabı yazınız)

IV Çok kolay Orta Zor
 Kolay Çok zor

56)

I Evet Hayır

II Evet Hayır

III Evet Hayır (Doğru cevabı yazınız)

IV Çok kolay Orta Zor
 Kolay Çok zor

I. Soru İlköğretim 7. sınıf öğrencisinin düzeyine uygun mudur?

II. Soruda yer alan seçenekler uygun ve anlamlı mıdır?

III. Sorunun "doğru cevabı" doğru tanımlanmış mıdır?

IV. İlköğretim 7. sınıf öğrencisi için sorunun zorluk düzeyi nedir?

57)

I Evet Hayır

II Evet Hayır

III Evet Hayır (Doğru cevabı yazınız)

IV Çok kolay Orta Zor
 Kolay Çok zor

58)

I Evet Hayır

II Evet Hayır

III Evet Hayır (Doğru cevabı yazınız)

IV Çok kolay Orta Zor
 Kolay Çok zor

59)

I Evet Hayır

II Evet Hayır

III Evet Hayır (Doğru cevabı yazınız)

IV Çok kolay Orta Zor
 Kolay Çok zor

60)

I Evet Hayır

II Evet Hayır

III Evet Hayır (Doğru cevabı yazınız)

IV Çok kolay Orta Zor
 Kolay Çok zor

61)

I Evet Hayır

II Evet Hayır

III Evet Hayır (Doğru cevabı yazınız)

IV Çok kolay Orta Zor
 Kolay Çok zor

62)

I Evet Hayır

II Evet Hayır

III Evet Hayır (Doğru cevabı yazınız)

IV Çok kolay Orta Zor
 Kolay Çok zor

63)

I Evet Hayır

II Evet Hayır

III Evet Hayır (Doğru cevabı yazınız)

IV Çok kolay Orta Zor
 Kolay Çok zor

64)

I Evet Hayır

II Evet Hayır

III Evet Hayır (Doğru cevabı yazınız)

IV Çok kolay Orta Zor
 Kolay Çok zor

I. Soru İlköğretim 7. sınıf öğrencisinin düzeyine uygun mudur?

II. Soruda yer alan seçenekler uygun ve anlamlı mıdır?

III. Sorunun "doğru cevabı" doğru tanımlanmış mıdır?

IV. İlköğretim 7. sınıf öğrencisi için sorunun zorluk düzeyi nedir?

65)

I Evet Hayır

II Evet Hayır

III Evet Hayır (Doğru cevabı yazınız)

IV Çok kolay Orta Zor
 Kolay Çok zor

66)

I Evet Hayır

II Evet Hayır

III Evet Hayır (Doğru cevabı yazınız)

IV Çok kolay Orta Zor
 Kolay Çok zor

67)

I Evet Hayır

II Evet Hayır

III Evet Hayır (Doğru cevabı yazınız)

IV Çok kolay Orta Zor
 Kolay Çok zor

68)

I Evet Hayır

II Evet Hayır

III Evet Hayır (Doğru cevabı yazınız)

IV Çok kolay Orta Zor
 Kolay Çok zor

69)

I Evet Hayır

II Evet Hayır

III Evet Hayır (Doğru cevabı yazınız)

IV Çok kolay Orta Zor
 Kolay Çok zor

70)

I Evet Hayır

II Evet Hayır

III Evet Hayır (Doğru cevabı yazınız)

IV Çok kolay Orta Zor
 Kolay Çok zor

71)

I Evet Hayır

II Evet Hayır

III Evet Hayır (Doğru cevabı yazınız)

IV Çok kolay Orta Zor
 Kolay Çok zor

72)

I Evet Hayır

II Evet Hayır

III Evet Hayır (Doğru cevabı yazınız)

IV Çok kolay Orta Zor
 Kolay Çok zor

I. Soru İlköğretim 7. sınıf öğrencisinin düzeyine uygun mudur?

II. Soruda yer alan seçenekler uygun ve anlamlı mıdır?

III. Sorunun "doğru cevabı" doğru tanımlanmış mıdır?

IV. İlköğretim 7. sınıf öğrencisi için sorunun zorluk düzeyi nedir?

73)

I Evet Hayır

II Evet Hayır

III Evet Hayır (Doğru cevabı yazınız)

IV Çok kolay Orta Zor
 Kolay Çok zor

74)

I Evet Hayır

II Evet Hayır

III Evet Hayır (Doğru cevabı yazınız)

IV Çok kolay Orta Zor
 Kolay Çok zor

75)

I Evet Hayır

II Evet Hayır

III Evet Hayır (Doğru cevabı yazınız)

IV Çok kolay Orta Zor
 Kolay Çok zor

76)

I Evet Hayır

II Evet Hayır

III Evet Hayır (Doğru cevabı yazınız)

IV Çok kolay Orta Zor
 Kolay Çok zor

77)

I Evet Hayır

II Evet Hayır

III Evet Hayır (Doğru cevabı yazınız)

IV Çok kolay Orta Zor
 Kolay Çok zor

78)

I Evet Hayır

II Evet Hayır

III Evet Hayır (Doğru cevabı yazınız)

IV Çok kolay Orta Zor
 Kolay Çok zor

79)

I Evet Hayır

II Evet Hayır

III Evet Hayır (Doğru cevabı yazınız)

IV Çok kolay Orta Zor
 Kolay Çok zor

80)

I Evet Hayır

II Evet Hayır

III Evet Hayır (Doğru cevabı yazınız)

IV Çok kolay Orta Zor
 Kolay Çok zor

I. Soru İlköğretim 7. sınıf öğrencisinin düzeyine uygun mudur?

II. Soruda yer alan seçenekler uygun ve anlamlı midir?

III. Sorunun "doğru cevabı" doğru tanımlanmış midir?

IV. İlköğretim 7. sınıf öğrencisi için sorunun zorluk düzeyi nedir?

81)

I Evet Hayır

II Evet Hayır

III Evet Hayır (Doğru cevabı yazınız)

IV Çok kolay Orta Zor
 Kolay Çok zor

82)

I Evet Hayır

II Evet Hayır

III Evet Hayır (Doğru cevabı yazınız)

IV Çok kolay Orta Zor
 Kolay Çok zor

83)

I Evet Hayır

II Evet Hayır

III Evet Hayır (Doğru cevabı yazınız)

IV Çok kolay Orta Zor
 Kolay Çok zor

84)

I Evet Hayır

II Evet Hayır

III Evet Hayır (Doğru cevabı yazınız)

IV Çok kolay Orta Zor
 Kolay Çok zor

85)

I Evet Hayır

II Evet Hayır

III Evet Hayır (Doğru cevabı yazınız)

IV Çok kolay Orta Zor
 Kolay Çok zor

86)

I Evet Hayır

II Evet Hayır

III Evet Hayır (Doğru cevabı yazınız)

IV Çok kolay Orta Zor
 Kolay Çok zor

87)

I Evet Hayır

II Evet Hayır

III Evet Hayır (Doğru cevabı yazınız)

IV Çok kolay Orta Zor
 Kolay Çok zor

88)

I Evet Hayır

II Evet Hayır

III Evet Hayır (Doğru cevabı yazınız)

IV Çok kolay Orta Zor
 Kolay Çok zor

I. Soru İlköğretim 7. sınıf öğrencisinin düzeyine uygun mudur?

II. Soruda yer alan seçenekler uygun ve anlamlı mıdır?

III. Sorunun "doğru cevabı" doğru tanımlanmış mıdır?

IV. İlköğretim 7. sınıf öğrencisi için sorunun zorluk düzeyi nedir?

89)

I Evet Hayır

II Evet Hayır

III Evet Hayır (Doğru cevabı yazınız)

IV Çok kolay Orta Zor
 Kolay Çok zor

90)

I Evet Hayır

II Evet Hayır

III Evet Hayır (Doğru cevabı yazınız)

IV Çok kolay Orta Zor
 Kolay Çok zor

91)

I Evet Hayır

II Evet Hayır

III Evet Hayır (Doğru cevabı yazınız)

IV Çok kolay Orta Zor
 Kolay Çok zor

92)

I Evet Hayır

II Evet Hayır

III Evet Hayır (Doğru cevabı yazınız)

IV Çok kolay Orta Zor
 Kolay Çok zor

93)

I Evet Hayır

II Evet Hayır

III Evet Hayır (Doğru cevabı yazınız)

IV Çok kolay Orta Zor
 Kolay Çok zor

94)

I Evet Hayır

II Evet Hayır

III Evet Hayır (Doğru cevabı yazınız)

IV Çok kolay Orta Zor
 Kolay Çok zor

94)

I Evet Hayır

II Evet Hayır

III Evet Hayır (Doğru cevabı yazınız)

IV Çok kolay Orta Zor
 Kolay Çok zor

95)

I Evet Hayır

II Evet Hayır

III Evet Hayır (Doğru cevabı yazınız)

IV Çok kolay Orta Zor
 Kolay Çok zor

I. Soru İlköğretim 7. sınıf öğrencisinin düzeyine uygun mudur?

II. Soruda yer alan seçenekler uygun ve anlamlı mıdır?

III. Sorunun "doğru cevabı" doğru tanımlanmış mıdır?

IV. İlköğretim 7. sınıf öğrencisi için sorunun zorluk düzeyi nedir?

96)

I Evet Hayır

II Evet Hayır

III Evet Hayır (Doğru cevabı yazınız)

IV Çok kolay Orta Zor
 Kolay Çok zor

100)

I Evet Hayır

II Evet Hayır

III Evet Hayır (Doğru cevabı yazınız)

IV Çok kolay Orta Zor
 Kolay Çok zor

97)

I Evet Hayır

II Evet Hayır

III Evet Hayır (Doğru cevabı yazınız)

IV Çok kolay Orta Zor
 Kolay Çok zor

98)

I Evet Hayır

II Evet Hayır

III Evet Hayır (Doğru cevabı yazınız)

IV Çok kolay Orta Zor
 Kolay Çok zor

99)

I Evet Hayır

II Evet Hayır

III Evet Hayır (Doğru cevabı yazınız)

IV Çok kolay Orta Zor
 Kolay Çok zor

EK-2 Deneme Uygulamasına Ait Form ve Yanıt Anahtarı

Sevgili öğrenciler,

Bu test okuduğunu anlama becerisini ölçmek amacı ile hazırlanmıştır. Testte 59 soru bulunmaktadır. Soruları cevaplamak için süreniz 60 dakikadır. Soruların sadece bir doğru cevabı bulunmaktadır. Her soruyu dikkatle okuyunuz ve doğru cevabı cevap formu üzerine işaretleyiniz. Başarılar.

1. “Okumayı alışkanlık haline getiren kişi okuduklarını olduğu gibi benimsemez. Okuduklarına kimi yönden katılır, kimi yönden katılmaz. Karşılaştığı her yeni görüşü sorgular. Böylece kendine özgü bağımsız düşüncesini oluşturur.”

Yukarıdaki parçanın konusu aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Okumanın nasıl alışkanlık haline geldiği
- B) Okuduklarını uygulamanın önemi
- C) Okuyanın kendini nasıl geliştirdiği
- D) Okuyanın düşüncelerinin nasıl oluştuğu

2. “Deneyim sahibi olmanın önemi büyüktür. Deneyimin yaşla ilgisi varmış gibi görünse de, bütün yaşlılar deneyim sahibi değildir. Her yaşlı, her şeyi denemiş, görmüş olamaz. Oysa insan her yaşta akıllı olabilir. Deneyimlerin faydalı olması için akla dayanması gerekir.”

Yukarıdaki parçanın ana düşüncesi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Deneyim sahibi olanlar yaşlı insanlardır.
- B) Deneyim sahibi olmak çok zor iştir.
- C) Deneyim yaşla değil akıl ile değerli olur.
- D) Deneyim sahibi insanlar çok bilgilidirler.

3. “Önce yapacağın işin ne olduğunu öğrenmeye çalış. İşi tanıyarak neler yapıldığını öğren. Sonra bu işi yapacak kadar güçlü olup olmadığını anlamak için kendini dene. Çünkü hepimiz aynı şey için doğmuş değiliz. Her birimiz farklı yeteneklere sahibiz.”

Yukarıdaki parçadan aşağıdakilerden hangisi çıkarılamaz?

- A) Hepimizin farklı yetenekleri vardır.
- B) Önce yapılacak işi öğrenmek gerekir.
- C) Yapılacak işi denemek gerekir.
- D) Hepimizin yapabileceği iş aynıdır.

4. “Bu film, insanda dayanılmaz bir paylaşma isteği yaratıyor. İstiklal Caddesi’nde yürürken her karşıma çıkamı durdurmak istiyordum. Herkese dünyanın en güzel filminden çıktığımı duyurmak istiyordum. Çünkü ...”

Yukarıdaki parça aşağıdakilerden hangisi ile tamamlanamaz?

- A) film beni çok etkilemişti
- B) herkesin bu filmi izlemesini istiyordum
- C) benim tek bir dostum bile yoktu
- D) inanılmayacak kadar mutlu olmuştum

5. “1- Çay içebileceğimiz sıcak bir yer aradık..
2- Yaşadıklarımızı ve hayallerimizi konuştuk..
3- Saat ikide sözleştiğimiz yerde buluştuk..
4- Böylece birbirimize olan bağlılığımız daha da sağlamlaştı.
5- Çaylarımızı söyledik ve geçmişe doğru bir yolculuğa çıktık..”

Yukarıdaki cümleler ile anlamlı bir parça oluşturulduğunda sıralama nasıl olur?

- A) 3-1-5-2-4
- B) 1-5-3-2-4
- C) 3-1-4-5-2
- D) 1-4-3-2-5

6. “Yazı yazmayı defterler dolusu yanlış çizgiler çizerek öğrendik. Yabancı dil öğrenirken komik sesler çıkardık, olmayacak yerde olmayacak sözcükler kullandık ama ‘Yanlış yapıyorum.’ diye okulu bırakmadık ve pek çok şey öğrenerek diplomaları aldık..”

Yukarıdaki parçanın konusu aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Yazı yazmayı öğrenmek
- B) Yabancı dil öğrenmek
- C) Öğrenmede yanlışın önemi
- D) Diplomaları nasıl aldık

7. “Olmuş bitmiş bir iş, eski durumuna getirilemez. Bu nedenle, her davranıştan önce onun nasıl sonuçlanacağını hesap etmek gerekir. Bir işe girişmeye, ince eleyip sık dokuduktan sonra karar verilmelidir.”

Yukarıdaki parçanın ana düşüncesi aşağıdaki atasözlerinden hangisi ile aynı anlamdadır?

- A) Keskin sirke küpüne zarardır.
- B) Akılsız başın cezasını ayaklar çeker.
- C) Kesilen baş yerine konmaz.
- D) Abanın kadri yağmurda bilinir.

8. “Uygarlığın doğuşunda etkili olan iki öğeden biri insan diğeri ise doğadır. Doğa, insan çalışmalarının yönünü belirler. Ağaç olan yerde ağaç, taş olan yerde taş işlemeciliği yapılır. Doğa insanlara ne verirse insan ona yönelir.”

Yukarıdaki parçadan aşağıdakilerden hangisi çıkarılmaz?

- A) İnsan, doğa ne malzeme vermiş ise onu işler.
- B) Uygarlığın oluşumunda hem doğa hem insan etkilidir.
- C) Teknoloji insanı doğanın sınırlılığından kurtarmıştır.
- D) Doğa, insanın nasıl çalışması gerektiğini belirler.

9. “... Çünkü güven üzerine kurunuz kişisel ilişkilerimizi. Önce güvenir sonra samimi oluruz. Böylece hep aynı kasaptan alışveriş yaparız; onun bize iyi et vereceğine güveniriz. Aynı araba tamircisine gideriz, onun yaptığı işe güveniriz.”

Yukarıdaki parça aşağıdaki cümlelerden hangisi ile başlayabilir?

- A) Alışverişte kimseye güven olmaz.
- B) Güven, samimiyetin vazgeçilmez unsurudur.
- C) Sürekli aynı insanlara güvenmeyi isteriz.
- D) Güven kolay oluşur, kolay yıkılır.

10. “1- Kente iri iri kar taneleri düşerken yola koyulduk..

- 2- Gün doğarken hazırlıklarımız bitti.
- 3- Sonra giderek artan kar yolu kayganlaştırdı.
- 4- Önceleri yolculuğumuzu etkileyen hiçbir şey yoktu.
- 5- Biz de hızımızı azalttık..”

Yukarıdaki cümleler ile anlamlı bir parça oluşturulduğunda sıralama nasıl olur?

- A) 1-3-4-2-5
- B) 2-1-4-3-5
- C) 2-1-3-5-4
- D) 1-2-5-4-3

11. “Hiçbir başarı tesadüfen meydana gelmez. Hiçbir insan rasgele hedefe varamaz. Hedefe ulaşmak için planlı olmak ve sabretmek şarttır. Ayrıca yenilgilerden yılmamak da gerekir. İnsan ancak bu şekilde hedefine ulaşır.”

Yukarıdaki parçanın konusu aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Sabırlı olmanın başarıya olan faydaları
- B) Başarılı insanın hedeflerinin neler olduğu
- C) İnsanın başarılı olmasının yolları
- D) Başarı için yapılması gereken planlar

12. “Tatlı dil, insan için bir güçtür. Başkaları hakkında ilk izlenimlerimiz onların yüzlerine bakarak oluşur. Daha sonraki fikrimizin oluşmasında ise konuşma etkilidir. Gülen bir yüz, tatlı bir dille tamamlanırsa o insana bütün kapılar açılır.”

Yukarıdaki parçanın ana düşüncesi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Bir insan tatlı dilli ise onun yüzü de güzel görünür.
- B) Fikirlerin oluşmasında konuşma önemli etkidir.
- C) İnsan kusurlarını güler yüzü olarak kapatabilir.
- D) İnsani ilişkilerde tatlı dil ve güler yüz çok etkilidir.

13. “ Duygular iç ve dış uyarılar sonucu bizde oluşan ruh halleridir. Sevgi, korku, nefret, heyecan gibi. Bunların hepsi birer duygudur. Yaşamımız bunlarla anlamlı olur. Çünkü insan yaşamı bu duygularla iç içedir.”

Yukarıdaki parçadan aşağıdakilerden hangisi çıkarılmaz?

- A) İnsan yaşamı duygular ile anlam kazanır.
- B) Duygular hayatımızın her anında etkilidir.
- C) İnsanın duygularını tanıması zor bir iştir.
- D) Duygular iç ve dış etkiler aracılığı ile oluşur.

14. “Her insan gibi çocuk da hata yapabilir. Bu doğal bir durumdur. Çocuklar hata yapı yapı büyür. Çocuğa, hatasını düzeltilmesi için çaba göstermesi gerektiği öğretilmelidir. ...”

Yukarıdaki parça aşağıdaki cümlelerden hangisi ile bitirilebilir?

- A) Böylece çaba ile hatasını düzeltebileceğini öğrenecektir.
- B) Böylece büyüdüğünde hiç hata yapmayacaktır.
- C) Böylece çocuk mükemmelin anlamını kavrayacaktır.
- D) Böylece çocuk hatalarının bedelini ödeyecektir.

15. “1- Aklında birçok düşünce aynı anda doğar.
2- Fakat bir plan yapılıncaya yapılacak iş bir zevk olur.
3- Bu düşünceleri sıraya koyamaz.
4- Kişi şaşkınlık içinde kalır.
5- Zeki bir adam dahi, plan yapmamışsa bocalar.”

Yukarıdaki cümleler ile anlamlı bir parça oluşturulduğunda sıralama nasıl olur?

- A) 5-4-3-2-1
- B) 1-3-5-4-2
- C) 1-5-3-2-4
- D) 5-1-3-4-2

16. “Çocukların dünyası büyüklerin dünyasından çok farklıdır. Çocuklar gerçekçidirler. Çocuk, anne babası ile tanıştığı bir olayı, onların değiştirerek anlatmasına izin vermez. Onlar yalandan uzaktırlar.”

Yukarıdaki parçanın konusu aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Çocukların korkularının neden olduğu
- B) Çocukların neden iyilik yaptıkları
- C) Çocukların nasıl zor büyüdüğü
- D) Çocukların dünyasının nasıl olduğu

17. “Gençlik ve uysallık birbiri ile zor bağdaşan kavramlardır. Yetişkinler, gençlerin farklı olma çabası ve enerjisine anlayışla yaklaşmalı ve saygı göstermelidir. Gençleri kendimize benzeterek, haklı olduğumuzu ispat etmeye çalışmamalıyız. Onlara fırsat vererek, biz de yeni bir şeyler öğrenme zahmetine girmeliyiz.”

Yukarıdaki parçanın ana düşüncesi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Gençlerin enerji dolu olması çok normaldir.
- B) Farklılığa saygı duyarak yeni şeyler öğrenebiliriz.
- C) Genç insan ağırbaşlı ve söz dinleyen biri olamaz.
- D) Yetişkinler gençlerin haklı olmasını hiç istemezler.

18. “Düşünen birey, kendi duygu ve düşüncelerini kontrol edebilir. Bu insanlar başkalarının düşüncelerine önem verir; ama onların peşinden gitmezler. Amaçlarına ulaşmak için, akıl gücü ile bilgi ve deneyimlerini birleştirerek azimle çalışırlar.”

Yukarıdaki parçadan aşağıdakilerden hangisi çıkarılmaz?

- A) Düşünen insan, duygu ve düşüncesini idare edebilir.
- B) Düşünen insan, farklı düşüncelerden etkilenmez.
- C) Düşünen insan, farklı düşüncelere saygı duyar.
- D) Düşünen insan, topluma akli ile öncülük eder.

19. "... Onlar sadece kötülüğe uğrayana üzülmekle kalmaz, kötülüğü edene de acırlar. Her iki tarafın da yerine kendilerini koyarlar. Siz kötü olmak ister misiniz? O halde siz de kimsenin kötü olmasına katlanamazsınız. İyi olmak da böyle davranmayı gerektirir."

Yukarıdaki parça aşağıdaki cümlelerden hangisi ile başlayabilir?

- A) Kimi insanlar diğerlerini anlayamazlar.
- B) Bazı insanlar, tüm kötülüklere üzülmürler.
- C) Kötü insanlar, hatalarını bilmezler.
- D) İyi insanlar iyi ve kötüyü ayıramazlar

20. "1-Kendini her işi başarabilecek güçte görür.
2-Çünkü yeteneklerinin bilincinde değildir.
3-Yenilgisinin nedenini kendisinde değil de başkalarında arar.
4-Ancak başarısızlık karşısında çabucak yıkılır.
5-Gururlu insan yaptıkları ve yapacakları hakkında bir başarı senedi imzalamış gibidir."

Yukarıdaki cümleler ile anlamlı bir parça oluşturulduğunda sıralama nasıl olur?

- A) 5-4-1-2-3
- B) 3-2-5-1-4
- C) 5-1-4-3-2
- D) 3-1-4-5-2

21. "Bilgiyi kolay yoldan elde etmekten çok unutmayacak şekilde öğrenmek istiyoruz. Çocuklar söz konusu olunca bunun yolu 'oyun' oluyor. Oyunla verilen bilgi, çocuğun aklında kolayca yer ediyor. Böylece çocuk hem eğlenmiş hem de öğrenmiş oluyor."

Yukarıdaki parçanın konusu aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Çocuklara bilgi öğretme yolları
- B) Çocuklar için eğlencenin ne olduğu
- C) Çocuklara göre oyunun ne olduğu
- D) Çocukluk çağında gelişim basamakları

22. "Hiçbir kitap, hiçbir okul mutlu olmayı öğretemez insana. Mutluluk da birçok duygu gibi zoraki olmaz, olamaz. Çiçeğin suya, oksijene, güneşe ihtiyacı olduğu gibi insanın da mutluluk için bazı şartlara ihtiyacı vardır. Ancak bu şartların niteliği insandan insana değişmektedir. İşte bu nedenle mutluluğun bir formülü bulunmamaktadır."

Yukarıdaki parçanın ana düşüncesi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) İnsan çok çaba harcarsa da mutlu olamaz.
- B) Mutluluğun koşulları insandan insana değişir.
- C) İnsan mutluluğu hiçbir yerden öğrenemez.
- D) Şartlar ne olursa olsun mutluluk zorla olmaz.

23. "Bizim yaşamımızı yansıtmayan eserler, üzerimizde yeterince etkili olmuyor. Bir eserdeki yaşantıları paylaşabilmemiz, anlatılan olaylarında bize tanıdık gelmesini gerektiriyor. İşte bu nedenle öykülerde ve romanlarda ... isterim."

Yukarıdaki parça aşağıdakilerden hangisi ile tamamlanamaz?

- A) gelenek ve göreneklerimizden yola çıkılmasını
- B) yeni ve değişik insan tiplerinin tanıtılmasını
- C) duygu ve düşüncelerimize ayna tutulmasını
- D) bizim gibi davranan karakterler çizilmesini

24. “Duygular insan zihninden geçen düşüncelerin yansımasıdır. Zihnimizden geçenler olumlu da olabilir olumsuz da. Örneğin öfke yıkıcı bir duygudur. Aslında öfkenin kendisi değil öfke anında bizim davranışlarımız yıkıcıdır. Öfkeyi insan vücudundan silip atmak mümkün değil ise onunla baş etmeyi öğrenmeliyiz.”

Yukarıdaki parçadan aşağıdakilerden hangisi çıkarılmaz?

- A) Zihnimizden pozitif ve negatif düşünceler geçer.
- B) İnsan ne düşünürse öyle hissetme eğilimindedir.
- C) Öfkeyi çabayla ortadan kaldırmak mümkündür.
- D) Öfkesini kontrol edemeyenler çevresine zarar verir.

25. “1- Bu nedenle önce kendimizi sevmek gerekir.
2- Ancak kendinden memnun kişiler, etrafına sevgi verebilir.
3- Birçok insan kendini sevmeyi bencillikle karıştırır.
4- Oysa insan kendini sevmez, beğenmezse,başkalarını nasıl sevsin?
5- Daha sonra başkalarına da sevginin ışığını yansıtmak.”

Yukarıdaki cümleler ile anlamlı bir parça oluşturulduğunda sıralama nasıl olur?

- A) 3-2-5-4-1
- B) 3-4-2-1-5
- C) 3-4-1-2-5
- D) 3-2-1-5-4

26. “Şiirleri de çok iyi değil. Gerçekten bir duygu, bir heyecan yok ki içlerinde; duygunun heyecanın adı var; işte o kadar. Okullarda çocukların kompozisyon ödevlerini nasıl yaptıklarını bilirsiniz ‘Ben ne diyeyim?’ diye düşünürler, sonra da şurada burada görüp öğrendiklerini sıralayıverirler. İşte bizim şairlerimiz de öyle çalışıyorlar.”

Yukarıdaki parçanın konusu aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Şairlerin, neden yaratıcı olmadığı
- B) Şiirlerin neden kompozisyon gibi olmadığı
- C) Şairlerin neden deneyimsiz olduğu
- D) Şiirlerin neden düşünerek yazılmadığı

27. “Düşüncelerimiz, mantığımızın sıkıcı çerçevesinden kurtulduğu zaman, yıldızları yakalamaya çalışan çocuklar gibi olur. Artık hayallerimiz kelebekler gibi özgürce uçuşur. Ancak her kanat çırpış onu güçten düşürür. Dinlenmek için verilen her molada tekrar mantığın kucağına sığıyoruz. Hayallerimizin gerçek olması işte bu denge ile ilgilidir.”

Yukarıdaki parçanın ana düşüncesi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Hayal ve gerçekler bizim mantık sınırlarımızla ilgilidir.
- B) Hayallerimizi gerçekleştirmek düş ile gerçeği uzlaştırmaktır.
- C) Hayallerimizin gerçekleşmesi mantığın düşe egemen olmasına bağlıdır.
- D) Düşlerimiz ve gerçekler arasındaki sınırı iyi belirlemeliyiz.

28. “Huyları bize uygun olan kimseler ile dost oluruz. Belki de, “bizim gibi olan bizi daha iyi anlar” düşüncesi ile hareket ederiz. Dertlerimizi onlara anlatır, sıkıntılarımızı onlarla paylaşıyoruz. Sevinçli olduğumuzda da ilk onlarla ararız. Böylece onların bizi anlamasını bekleriz. Çünkü bize benzemeyen insanlar ile arkadaşlık etmek güçtür.”

Yukarıdaki parçadan aşağıdakilerden hangisi çıkarılmaz?

- A) Bize benzeyen insanlarla arkadaş olmayı isteriz.
- B) İyi bir dost olmak için birbirini iyi tanımak şarttır.
- C) Arkadaşlar üzüntülü ve mutlu anları paylaşır.
- D) Bizden farklı insanlar ile arkadaş olmak çok zordur.

29. “... Şimdiye kadar diğerlerinden farklı olmak istemeyen birine rastlamadım. Kimileri en iyi tenisçi, kimileri en iyi yönetici olmak ister. Kısacası insanlar en azından bir konuda diğerlerinden ayrılmayı, özellikli olmayı ister.”

Yukarıdaki parça aşağıdaki cümlelerden hangisi ile başlayabilir?

- A) İnsanlar kendi kişiliğinde bir kusur arar.
- B) Her insan bir konuda farklı olmak ister.
- C) Kendini seven insan mükemmel arar.
- D) İnsanlar bazen başarılı olmak ister.

30. "1- Bu kısıtlılığın dolayısı insan kontrol etme eğilimindedir.
2- Elbette varlık birçok değişim gösterse de var ya da yok etme yetisi insanogluna ait değildir.
3- Lavoisler: "Hiçbir şey yoktan var olmaz, varken de yok olmaz." demiş.
4- Önce kontrol edilmek istenen şeyin tüm özelliklerini tanımak, sonra neleri nasıl kontrol edeceğini bilmek gerekir.
5- Ancak kontrol etmek de kolay değildir."

Yukarıdaki cümleler ile anlamlı bir parça oluşturulduğunda sıralama nasıl olur?

- A) 3-2-5-4-1 C) 3-4-1-2-5
B) 3-4-2-1-5 D) 3-2-1-5-4

31. "Bilmiyoruz büyük adamlarımızı övmesini! Neden bilmiyoruz? Onların yaptıklarına, yaşamlarına bakmasını, düşüncelerini incelemesini bilmiyoruz da onun için. Kendimize göre bir büyüklük, yiğitlik görüşümüz var. Bütün büyüklerle, bütün yiğitlere de onu uyguluyoruz."

Yukarıdaki parçanın konusu aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Büyüklük görüşümüzün nasıl oluştuğu
B) Büyükleri övmeyi neden bilmediğimiz
C) Büyüklerin yaptıklarının neler olduğu
D) Büyüklerin hayatlarını neden bilmediğimiz

32. "Sevgi bir duygudur, karşılıklı olsa da olmasa da yaşanır. "Beni sevmeyen insanı ben de sevmem." anlayışı sevgiden ziyade alışverişidir. Zaten birinin diğerine bedel ödediği türden çarpık ilişkiler de durum farklı değildir. Sevgi birbirlerine ilgi gösteren iki insanı birlikte zenginleştirdiği, geliştirdiği sürece sevgidir."

Yukarıdaki parçanın ana düşüncesi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Sevgi karşılıklı olmak zorunda değildir.
B) Sevgi karşılıklı bir gelişim ve anlayış sürecidir.
C) Bir ilişkide bedel ödeniyorsa orada sevgi yoktur.
D) Bizi sevmeyen birini sevmek fedakarlık etmektir.

33. "Karamsarlık ve iyimserlik birbirinin zıddı olan özelliklerdir. Doğal olarak da karamsar olunacak ve iyimser olunacak durumlar da birbirinin zıddı olmalıdır. Her durumda iyimser olmak mümkün değildir. İnsan ruhu sürekli iyimserliğe katlanabilir mi? Gerçekçi bir düşünce değildir bu. Bezen karamsarlık ayakta kalmamızı sağlamaz mı?"

Yukarıdaki parçadan aşağıdakilerden hangisi çıkarılmaz?

- A) Karamsarlık bazen bizi motive etmektedir.
B) İnsan isterse karamsarlıkla da mutlu olabilir.
C) Sürekli iyimser olmamız mümkün değildir.
D) Karamsarlık ve iyimserlik zıt özelliklerdir.

34. "İşini seven ve çalışmasıyla ailesi ve topluma faydalı olanlar, boş yere konuşmazlar. Aslında boş konuşacak zamanları da yoktur onların. İnsanlığı daha iyi duruma getirmek için çalışanların tek amacı bir şeyler üretmektir. Onlar ... çok iyi bildikleri için gerektiğinde konuşurlar."

Yukarıdaki parçada boş bırakılan yere getirilebilecek söz aşağıdakilerden hangisidir?

- A) lafla peynir gemisinin yürümeyeceğini
B) lafın lafı açacağını
C) çok sözün yalansız olmayacağını
D) çok bilen çok yanılacağını

35. “1- İnsan, çocukluk çağından çıkınca, gelecekte yaşamaya başlar.
2- Genellikle geçmiş suçlu bulunur.
3- Bu karşılaştırma, hep geçmişin zararına olur.
4- Gelecek ise hep bir umutla beklenir.
5- Artık geçmiş ile gelecek günleri karşılaştırmaktan kendini alamaz.”

Yukarıdaki cümleler ile anlamlı bir parça oluşturulduğunda sıralama nasıl olur?

- A) 2-4-3-5-1
B) 1-3-5-4-2
C) 1-5-3-2-4
D) 2-1-3-4-5

36. “Hayatta vardığımız değil, varmayı düşündüğümüz hedefler en cazip olanlardır. Bazen o hedefe varamasak da sürekli peşinden gideriz. Bu takip bizi yormaz, çünkü cazibesi bize yaşamı sevdirebilir. Açılmamış her kapının arkasında o yatmaktadır.”

Yukarıdaki parçanın konusu aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Her zaman hedeflerin olması gerektiği
B) Vazgeçmeden mücadele etmemiz gerektiği
C) Yaşamı sevmenin hedeflerimize bağlı olduğu
D) Umudun ne kadar çekici olduğu

37. “İnsanların bir kısmı kendilerini yeteri kadar değerli bulmazlar, bulamazlar. Kendilerini diğer insanlardan daha yetersiz ve değersiz görürler. Eksikliklerini gördükçe buna fazla üzülürler. Kendilerini üzen yanlarını gizlemek, kapatmak arzusu duyarlar. Bunun için uygun ve elverişli yollar ararlar.”

Yukarıdaki parçadan aşağıdakilerden hangisi çıkarılamaz?

- A) Zayıf insanlar, zayıf yanlarını bilirler ve buna üzülürler.
B) Bazı insanlar, kendilerine değer vermezler.
C) Zayıf insanlar, beğenmediği bir özelliğini saklamak isterler.
D) Sevmediğimiz özelliğimizi gizlememiz çok zordur.

38. “... Onu kınamayın. Onu anlamaya çalışın. Bunu akıllı, hoşgörülü, ayrıcalıklı insanlar yapar. ‘Ben onun yerinde olsaydım ne yapardım?’ diye sorun kendinize. Bu her şeyi kolaylaştırır. Bu şekilde hatalı davranışın sebebini anlamaya çalışsınız.”

Yukarıdaki parça aşağıdaki cümlelerden hangisi ile başlayabilir?

- A) İlk karşılaştığımız birini önce tanıyın.
B) Karşınızdaki insan hata yapmış olabilir.
C) Sizinle iletişim kuran birini önce dinleyin.
D) Arkadaşınız gülünç duruma düşebilir.

39. “Bencil insan kendi özüne güvenmediği için kendinden korkan ve korktukça bencillığe saplanan insandır. Bu kişi “ben”den bir zırha bürünmüştür. Yalnız kendi çıkarını düşünen, başka bir şey umursamayan bir zırhı vardır. Bir süre sonra bu zırh sıkıcı gelir. Ancak kişi bu tatsız durumu aşmak için zırhına yeni bir kat eklemekten de öteye gidemez.”

Yukarıdaki parçanın ana düşüncesi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Bencil insan bir süre sonra bencillikten sıkılır.
B) Bencillik güven, korku gibi duyguları yok eder.
C) Kendine güvenmeyen kişi bencillikten kurtulamaz.
D) Bencillik zırhını kırmak için çok çalışmak gerekir.

40. “Azmetmek ve hırslı olmak benzer özellikleri tanımlıyormuş gibi görünseler de aslında aralarında farklılıklar bulunmaktadır. Benzer şekilde bazı davranışlarımız aynı şeymiş gibi görünseler de farklı etki yaratmaktadırlar. Bir kelimenin farklı tonda söylenmiş olması bile farklı anlama gelmektedir. ...”

Yukarıdaki parça aşağıdakilerden hangisi ile tamamlanabilir?

- A) Öyleyse her davranışın farklı anlamı vardır.
- B) Buna göre davranışlarla ses tonu uyumlu olmalıdır.
- C) Demek ki davranışlar ve kelimeler birbirine benzer.
- D) O halde davranışlarda ayrıntıya dikkat edilmelidir.

41. “1-Çünkü iyiye özenmek bütün öğütlerin ortak ilkesidir.
2-İnsan görevini yaparken önce iyileri örnek almalıdır.
3-Eskiden mi daha iyi davranıyordum yoksa şimdi mi diye sormak gerekir.
4-Bir süre sonra da kendini örnek almalıdır.
5-Bunların hepsi en iyiyi bulmamızı sağlayacaktır.”

Yukarıdaki cümleler ile anlamlı bir parça oluşturulduğunda sıralama nasıl olur?

- A) 5-4-3-2-1
- B) 2-3-5-4-1
- C) 2-1-4-3-5
- D) 5-1-3-4-2

42. “Yalnızlık korkusu, ölüm korkusunun küçük bir parçasıdır. Bir buzdağının su yüzüne çıkan küçük parçası. İnsan temelde yok olmaktan hoşlanmıyor. Sevilme, takdir edilmek, hatırlanmak ve iz bırakma gibi isteklerimizde hep ölümsüzlüğe bir yöneliş vardır. İnsan yalnız olsaydı bu yönelişlerin de bir anlamı olmayacaktı.”

Yukarıdaki parçanın konusu aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Yalnızlığın dayanılamayacak kadar kötü olduğu
- B) İnsanın ölüm korkusunun nasıl dışa vurduğu
- C) Ölümsüzlüğe yönelmenin nasıl mümkün olduğu
- D) Yalnız olan insanın ne tür korkular yaşadığı

43. “İnsanların bazıları kendi çıkarlarından başka bir şey düşünmezler. Başkalarının zarara uğramasını isterler. Onlar için başkalarının duygu ve düşünceleri de önemli değildir. Önemli olan kar etmektir. Ancak her zaman düşündükleri ile karşılaşmazlar. Sonunda mutlaka kendileri de zarara uğrarlar.”

Yukarıdaki parçanın ana düşüncesi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Kendi çıkarını düşünenler çevrelerine zarar verirler.
- B) Başkasına zarar veren zarar görmeye mahkumdur.
- C) İnsanlar başkalarına saygısızca davranmamalıdır.
- D) Birine zarar veren insanlar herkese haksızlık yapar.

44. “Çoğu zaman insanlar sorunlar karşısında yeterince mücadele etmeden pes etmektedirler. Yapılabilecek en büyük hata budur. Oysa sorunları gözümüzde büyütmemek gerekir. Başarılı insanlar mücadelecilerdir. Unutmamak gerekir ki büyük sorunların üstesinden gelmiş birçok insan vardır.”

Yukarıdaki parçadan aşağıdakilerden hangisi çıkarılmaz?

- A) Başarılı insanlar zorluklarla savaşarak bu günlere gelmişlerdir.
- B) Mücadele eden insanlar topluma liderlik yapan insanlardır.
- C) Genellikle insanlar sorunlar ile savaşmadan onlara yenilirler.
- D) Bir sorunla karşılaştığımızda onu olduğundan büyük görmemeliyiz.

45. “1- Çünkü başarmak isteyen insan engel tanımaz.
2- Bu, aslında sadece bir bahanedir.
3- İnsanlar, başarısız oldukları zaman bunun nedenini içinde buldukları şartlara bağlarlar.
4- Ancak kendisi yaratır.
5- Amacına ulaşmak için gereken şartları bulamayabilir.”

Yukarıdaki cümleler ile anlamlı bir parça oluşturulduğunda sıralama nasıl olur?

- A) 3-2-5-4-1
- B) 3-4-2-1-5
- C) 3-4-1-2-5
- D) 3-2-1-5-4

46. “Kitap gerçek dosttur. Okuduğumuz güzel bir kitaptan sonra tıpkı çok sevdiğimiz bir arkadaşımızla konuşmaktan aldığımız tadı duyarız. Yalnız olmadığımızı anlar, dünyaya sevgiyle bakarız. Kitapla birlikte yeniden bağlanırsanız yaşama.”

Yukarıdaki parçanın konusu aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Yalnızlığın zorlukları
- B) Kitap okumanın gerekliliği
- C) Yalnız kalmamanın yolu
- D) Kitap ile insan ilişkisi

47. “Çevresindeki insanların görüşlerine bağımlı kişi yeteneklerini geliştiremez. Bu kişiler, daha çok kendine güven sorunu yaşamaktadırlar. Enerjilerini kendilerine güven sorununu çözmek için harcarlar. Güven sorunlarına çok enerji harcadıkları için de başarılı olmaya enerjileri kalmaz.”

Yukarıdaki parçanın ana düşüncesi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Kendine güven sorununu çözmek kolay değildir.
- B) Özgüven eksikliği başarılı olmayı engeller.
- C) Özgüven bir kez kaybedilince tekrar kazanılmaz.
- D) Enerjik olmayan insan güven sorunu yaşar.

48. “Kişilerin tek başlarına fazla güçleri yoktur. Bir kişinin çabası bu kocaman dünyada fark edilemeyecek kadar azdır. Bu hayatta işler bir iş bölümüne göre yürütülür. Bu işbölümünde tek bir kişinin yeri ancak denizde bir damla gibidir. Ancak her damla denizin bir parçasıdır ve deniz ancak damlalar var ise vardır.”

Yukarıdaki parçadan aşağıdakilerden hangisi çıkarılmaz?

- A) İnsanlar birlikte her işin üstesinden gelebilir.
- B) İnsanın tek başına yapabileceği şey çok azdır.
- C) Bütün insanların az çok önemli bir görevi vardır.
- D) Bütün işler farklıdır, kimse kimsenin işini yapamaz.

49. “Magazin lastikle kaplanmış bir duvara benzemektedir. Kendisine atılan şeyi yumuşak bir inişle geldiği yere gönderir. Bir değişiklik olmuş hissi yaratsa da bu bir yanılsamadır. Serüveni kalmamış insanlara hayali bir serüven yaşatır....”

Yukarıdaki parça aşağıdakilerden hangisi ile tamamlanabilir?

- A) Gerçekleri insanların yüzüne vurmaya yarar.
- B) Birden sıkıntıların unutturup onları iyileştirir.
- C) Herkesi garip bir rahatlamaya sevk eder.
- D) Gündelik yaşamdan kaçma hissi verir.

50. “Fikir değiştirmek kolay değildir. Fikir değiştirmek herkesin harcı da değildir. Önce kişinin bir fikri olmalıdır. Bir tane de değil en az iki fikri olmalıdır. Sonra bunlardan birini bırakıp diğerini savunmaya başlamalıdır. İşte o zaman, kişi fikir değiştirmiş olur.”

Yukarıdaki parçanın ana düşünçesi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Fikir yanlış da doğru da olsa değiştirilmemelidir.
- B) İnsanlar istediği zaman kolayca fikir değiştirebilir.
- C) Fikir değiştirmek için önce birçok fikir gerekir.
- D) Sık fikir değiştiren insanlara güvenmemek gerekir.

51. “1- Çünkü prensip sahibi ve çalışkandı.
2- İyi ki onu işe almıştım.
3- İlk günlerde çekingen ve sessiz görünüyordu.
4- Ancak daha sonra beni şaşırttı.
5- Ne yalan söyleyeyim, bu çocuk işe yaramaz diye düşünmüştüm.

Yukarıdaki cümleler ile anlamlı bir parça oluşturulduğunda sıralama nasıl olur?

- A) 5-3-1-2-4
- B) 3-5-2-1-4
- C) 5-4-2-1-3
- D) 3-5-4-1-2

52. “Duygular davet beklemez. Bazen vaktinde çalar kapıyı, bazen erken, bazen geç. Vakitsiz gelmelere git diyemezsin. Kimisi sınımsız ve yumuşak anlar yaşatır, kimisi korkunç ve ürpertici. Kimisi mis gibi kokar kimisi ateş gibi yakar.”

Yukarıdaki parçanın konusu aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Duyguların çok çeşitli olduğu
- B) Duyguların ne zaman yaşandığı
- C) Duyguların insandan insana değiştiği
- D) Duyguların özelliklerinin neler olduğu

53. “Bir işi başarmaya gücümüzün yetip yetmemesi yeteneğimiz ile ilgilidir. Doğuştan getirdiğimiz bu özellikler hepimizde farklı farklıdır. Yeteneğimizi doğuştan getirsek da sonradan geliştirilebiliriz. Bir şeye yeteneğimiz olup olmadığını anlamak onu denemeden olmaz. Bir konuda ben yeteneksizim diyerek çekilmek doğru değildir. ...”

Yukarıdaki parça aşağıdakilerden hangisi ile tamamlanabilir?

- A) Altın toprağın altında işlenmediği sürece ne derece kıymetlidir?”
- B) Taşı delen suyun gücü değil damlanın sürekliliği değil midir?
- C) İmkansızlık yalnızca tembelle özgü bir kelime değil midir?
- D) Gözlerde yaş yoksa, ruh gökkuşağına sahip olabilir mi?

54. “Yaşamdaki acılara karşı koymanın tek yolu çalışmaktır. Çalışmak sadece yaşama gücünü arttırmıyor, aynı zamanda insanı bilgeliğe, dünya sorunları karşısında daha anlayışlı ve hoşgörülü olmaya da itiyor.”

Yukarıdaki parçadan aşağıdakilerden hangisi çıkarılamaz?

- A) Çalışmak insanı yaşama bağlayan bir uğraşıdır.
- B) Çalışan insan olumsuzluklara daha kolay direnir.
- C) Yaşamanın, para kazanmanın tek yolu çalışmaktır.
- D) İnsan çalışarak ruhsal yönden olgunlaşır.

55. “1- Küçük yaşta meslek edinmenin daha doğru olduğu sonucuna varıldı.
2- Öğrenimin yaşamak, görmek, bilmek işi olduğu.
3- Geçmişte uzun süre öğrenimin gereksizliği tartışıldı.
4- Maalesef önemli bir nokta unutulmuştu.
5- Artık öğrenimin gereksizliği değil olmazsa olmazlığı tartışılıyor.”

Yukarıdaki cümleler ile anlamlı bir parça oluşturulduğunda sıralama nasıl olur?

- A) 4-3-1-2-5 C) 4-1-2-3-5
B) 3-1-4-2-5 D) 3-1-2-4-5

56. “Oyuncaklar hem eğlendirir, hem eğitir. Çocuğun kendine güvenini artırır. Ayrıca fiziksel birçok beceriyi de kazandırır. Onların çevreyle iletişim kurmasını ve sosyal yönlerinin gelişmesini de destekler.”

Yukarıdaki parçanın konusu aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Oyuncakların geçirdiği değişim
B) Oyuncakların çocuklara faydaları
C) Oyuncakların çocukları nasıl avuttukları
D) Oyuncakların kimin için üretildiği

57. “Güzel şeydir günlük tutmak. İnsanı içtenliğe iter. Doğru sözlü bir insan olmak kolay değildir. İnsanın korkularını, acılarını, aşklarını kısacası tüm yönlerini gözler önüne sermesi zor iştir. Günlük tutan insan yazarak kendini daha yakından tanıma fırsatı bulmuş olur.”

Yukarıdaki parçanın ana düşüncesi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Günlük, kişinin duygularını tanımasını sağlar.
B) Günlük tutmak sürekli yapılacak bir iştir.
C) Günlük tutan insan doğru yolda demektir.
D) Günlük, insanları kaynaşmasını sağlar.

58. “Bir çevirmenin başarılı bir çeviri yapabilmesi için yazar ile bağ kurması gerekir. Her çevirmen her yazarın kitabını başarıyla çeviremez. Yazar ile çevirmen arasında anlatım biçimi ve görüş birliği olmalıdır. Bu nedenle belli yazarların kitaplarını belli kişiler çevirmelidir.”

Yukarıdaki parçadan aşağıdakilerden hangisi çıkarılmaz?

- A) Çevirmen, anlatım şekli kendine benzeyen yazarların eserlerini çevirmelidir.
B) Çevirmen ile yazar arasında görüş birliği olması şarttır.
C) Çevirmen, ne olursa olsun kendine özgü bir üslup kullanmalıdır.
D) Bir çevirmen her eserin çevirisinde aynı başarıyı göstermeyebilir.

59. “... Anne sütüyle beslenen bebekler ile anneleri arasında daha güçlü bir yakınlık oluşur. Anne sütü alan çocuğun algılaması daha hızlı gelişir. Anne sütündeki yağ asitleri bebeğin zeka gelişimini olumlu etkiler.”

Yukarıdaki parça aşağıdaki cümlelerden hangisi ile başlayabilir?

- A) Bebeklere anne sütü yerine mama vermek uygun olabilir.
B) Anne sütünün nasıl bir besin olduğunu bebeklere sormak gerekir.
C) Anne sütü bebeklerin sağlıklı gelişimi için çok önemlidir.
D) Günümüzde bebeklerin anne sütüne ihtiyaçları yoktur.

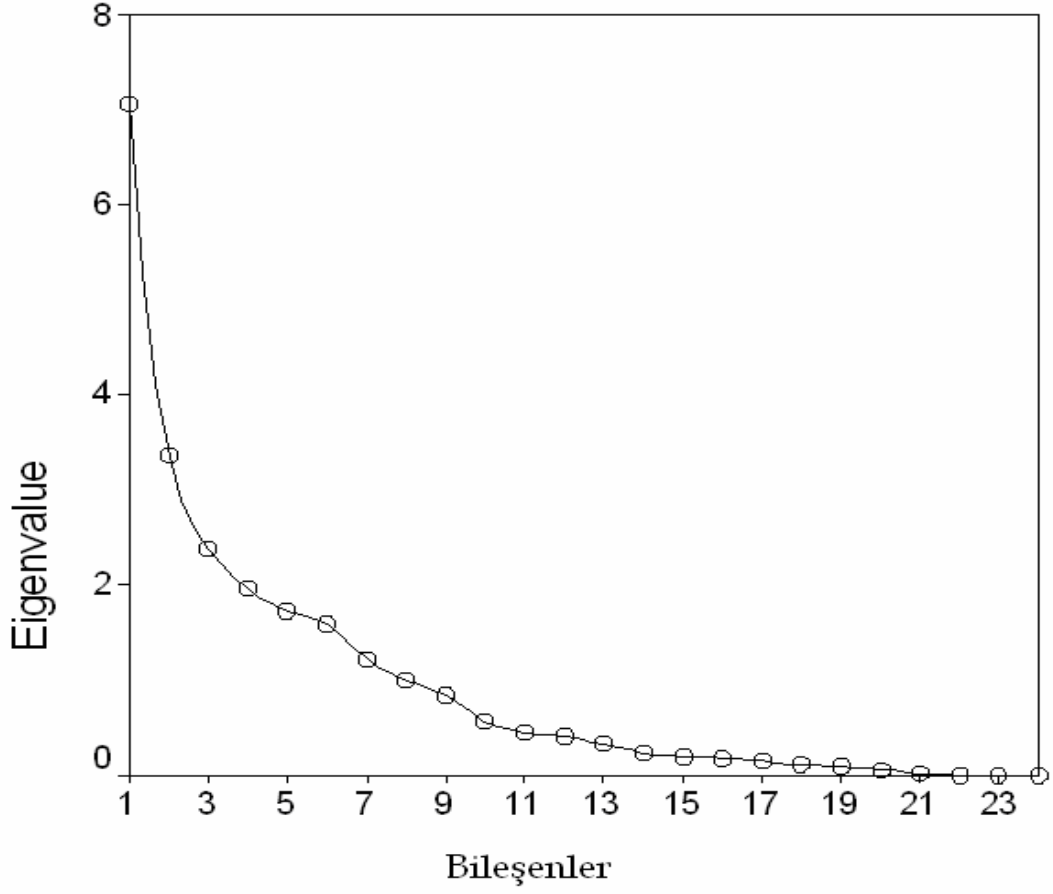
YANIT ANAHTARI

1	D
2	C
3	D
4	C
5	A
6	C
7	C
8	C
9	B
10	B
11	C
12	D
13	C
14	A
15	D
16	D
17	B
18	D
19	B
20	C
21	A
22	B
23	B
24	C
25	B
26	A
27	B
28	B
29	B
30	D

31	B
32	B
33	B
34	A
35	C
36	D
37	D
38	B
39	C
40	D
41	C
42	B
43	B
44	B
45	D
46	D
47	B
48	D
49	B
50	C
51	D
52	D
53	A
54	C
55	B
56	B
57	A
58	C
59	C

EK-3 Nihai Testin Özdeğer Bileşen Grafiği

Nihai Testin Özdeğer Bileşen Grafiği

EK 4 Okuduğunu Anlama Testinin Üç Formu ve Yanıt Anahtarı

Form 1

1. “Deneyim sahibi olmanın önemi büyüktür. Deneyimin yaşla ilgisi varmış gibi görünse de, bütün yaşlılar deneyim sahibi değildir. Her yaşlı, her şeyi denemiş, görmüş olamaz. Oysa insan her yaşta akıllı olabilir. Deneyimlerin faydalı olması için akla dayanması gerekir.”

Yukarıdaki parçanın ana düşüncesi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Deneyim sahibi olanlar yaşlı insanlardır.
- B) Deneyim sahibi olmak çok zor iştir.
- C) Deneyim yaşla değil akıl ile değerli olur.
- D) Deneyim sahibi insanlar çok bilgilidirler.

2. “1- Çay içebileceğimiz sıcak bir yer aradık.
2- Yaşadıklarımızı ve hayallerimizi konuştuk..
3- Saat ikide sözleştiğimiz yerde buluştuk.
4- Böylece birbirimize olan bağlılığımız daha da sağlamlaştı.
5- Çaylarımızı söyledik ve geçmişe doğru bir yolculuğa çıktık..”

Yukarıdaki cümleler ile anlamlı bir parça oluşturulduğunda sıralama nasıl olur?

- A) 3-1-5-2-4
- B) 1-5-3-2-4
- C) 3-1-4-5-2
- D) 1-4-3-2-5

3. “Çocukların dünyası büyüklerin dünyasından çok farklıdır. Çocuklar gerçekçidirler. Çocuk, anne babası ile tanık olduğu bir olayı, onların değiştirerek anlatmasına izin vermez. Onlar yalandan uzaktırlar.”

Yukarıdaki parçanın konusu aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Çocukların korkularının neden olduğu
- B) Çocukların neden iyilik yaptıkları
- C) Çocukların nasıl zor büyüdüğü
- D) Çocukların dünyasının nasıl olduğu

4. “Her insan gibi çocuk da hata yapabilir. Bu doğal bir durumdur. Çocuklar hata yapı yapı büyür. Çocuğa, hatasını düzeltmesi için çaba göstermesi gerektiği öğretilmelidir. ...”

Yukarıdaki parça aşağıdaki cümlelerden hangisi ile bitirilebilir?

- A) Böylece çaba ile hatasını düzeltebileceğini öğrenecektir.
- B) Böylece büyüdüğünde hiç hata yapmayacaktır.
- C) Böylece çocuk mükemmelin anlamını kavrayacaktır.
- D) Böylece çocuk hatalarının bedelini ödeyecektir.

5. “Önce yapacağın işin ne olduğunu öğrenmeye çalış. İşi tanıyarak neler yapıldığını öğren. Sonra bu işi yapacak kadar güçlü olup olmadığını anlamak için kendini dene. Çünkü hepimiz aynı şey için doğmuş değiliz. Her birimiz farklı yeteneklere sahibiz.”

Yukarıdaki parçadan aşağıdakilerden hangisi çıkarılamaz?

- A) Hepimizin farklı yetenekleri vardır.
- B) Önce yapılacak işi öğrenmek gerekir.
- C) Yapılacak işi denemek gerekir.
- D) Hepimizin yapabileceği iş aynıdır.

6. “Uygarlığın doğuşunda etkili olan iki öğeden biri insan diğeri ise doğadır. Doğa, insan çalışmalarının yönünü belirler. Ağaç olan yerde ağaç, taş olan yerde taş işlemeciliği yapılır. Doğa insanlara ne verirse insan ona yönelir.”

Yukarıdaki parçadan aşağıdakilerden hangisi çıkarılmaz?

- A) İnsan, doğa ne malzeme vermiş ise onu işler.
- B) Uygarlığın oluşumunda hem doğa hem insan etkilidir.
- C) Teknoloji insanı doğanın sınırlılığından kurtarmıştır.
- D) Doğa, insanın nasıl çalışması gerektiğini belirler.

7. "... Şimdiye kadar diğerlerinden farklı olmak istemeyen birine rastlamadım. Kimileri en iyi tenisçi, kimileri en iyi yönetici olmak ister. Kısacası insanlar en azından bir konuda diğerlerinden ayrılmayı, özellikli olmayı ister."

Yukarıdaki parça aşağıdaki cümlelerden hangisi ile başlayabilir?

- A) İnsanlar kendi kişiliğinde bir kusur arar.
- B) Her insan bir konuda farklı olmak ister.
- C) Kendini seven insan mükemmeli arar.
- D) İnsanlar bazen başarılı olmak ister.

8. "Kitap gerçek dosttur. Okuduğumuz güzel bir kitaptan sonra tıpkı çok sevdiğimiz bir arkadaşımızla konuşmaktan aldığımız tadı duyarız. Yalnız olmadığımızı anlar, dünyaya sevgiyle bakarız. Kitapla birlikte yeniden bağlanırsınız yaşama."

Yukarıdaki parçanın konusu aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Yalnızlığın zorlukları
- B) Kitap okumanın gerekliliği
- C) Yalnız kalmamanın yolu
- D) Kitap ile insan ilişkisi

9. "1-Çünkü iyiye özenmek bütün öğütlerin ortak ilkesidir.
2-İnsan görevini yaparken önce iyileri örnek almalıdır.
3-Eskiden mi daha iyi davranıyordum yoksa şimdi mi diye sormak gerekir.
4-Bir süre sonra da kendini örnek almalıdır.
5-Bunların hepsi en iyiyi bulmamızı sağlayacaktır."

Yukarıdaki cümleler ile anlamlı bir parça oluşturulduğunda sıralama nasıl olur?

- A) 5-4-3-2-1
- B) 2-3-5-4-1
- C) 2-1-4-3-5
- D) 5-1-3-4-2

10. "Güzel şeydir günlük tutmak. İnsanı içtenliğe iter. Doğru sözlü bir insan olmak kolay değildir. İnsanın korkularını, acılarını, aşklarını kısacası tüm yönlerini gözler önüne sermesi zor iştir. Günlük tutan insan yazarak kendini daha yakından tanıma fırsatı bulmuş olur."

Yukarıdaki parçanın ana düşüncesi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Günlük, kişinin duygularını tanımasını sağlar.
- B) Günlük tutmak sürekli yapılacak bir iştir.
- C) Günlük tutan insan doğru yolda demektir.
- D) Günlük, insanların kaynaşmasını sağlar.

11. "Gençlik ve uysallık birbiri ile zor bağdaşan kavramlardır. Yetişkinler, gençlerin farklı olma çabası ve enerjisine anlayışla yaklaşmalı ve saygı göstermelidir. Gençleri kendimize benzeterek, haklı olduğumuzu ispat etmeye çalışmamalıyız. Onlara fırsat vererek, biz de yeni bir şeyler öğrenme zahmetine girmeliyiz."

Yukarıdaki parçanın ana düşüncesi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Gençlerin enerji dolu olması çok normaldir.
- B) Farklılığa saygı duyarak yeni şeyler öğrenebiliriz.
- C) Genç insan ağırbaşlı ve söz dinleyen biri olamaz.
- D) Yetişkinler gençlerin haklı olmasını hiç istemezler.

12. “Bilmiyoruz büyük adamlarımızı övmesini! Neden bilmiyoruz? Onların yaptıklarına, yaşamlarına bakmasını, düşüncelerini incelemesini bilmiyoruz da onun için. Kendimize göre bir büyüklük, yiğitlik görüşümüz var. Bütün büyüklere, bütün yiğitlere de onu uyguluyoruz.”

Yukarıdaki parçanın konusu aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Büyüklük görüşümüzün nasıl oluştuğu
- B) Büyükleri övmeyi neden bilmediğimiz
- C) Büyüklerin yaptıklarının neler olduğu
- D) Büyüklerin hayatlarını neden bilmediğimiz

13. “1-Küçük yaşta meslek edinmenin daha doğru olduğu sonucuna varıldı.
2-Öğrenimin yaşamak, görmek, bilmek işi olduğu.
3-Geçmişte uzun süre öğrenimin gereksizliği tartışıldı.
4-Maalesef önemli bir nokta unutulmuştu.
5-Artık öğrenimin gereksizliği değil olmazsa olmazlığı tartışılıyor.”

Yukarıdaki cümleler ile anlamlı bir parça oluşturulduğunda sıralama nasıl olur?

- A) 4-3-1-2-5
- B) 3-1-4-2-5
- C) 4-1-2-3-5
- D) 3-1-2-4-5

14. “Karamsarlık ve iyimserlik birbirinin zıddı olan özelliklerdir. Doğal olarak da karamsar olunacak ve iyimser olunacak durumlar da birbirinin zıddı olmalıdır. Her durumda iyimser olmak mümkün değildir. İnsan ruhu sürekli iyimserliğe katlanabilir mi? Gerçekçi bir düşünce değildir bu. Bezen karamsarlık ayakta kalmamızı sağlamaz mı?”

Yukarıdaki parçadan aşağıdakilerden hangisi çıkarılmaz?

- A) Karamsarlık bazen bizi motive etmektedir.
- B) İnsan isterse karamsarlıkla da mutlu olabilir.
- C) Sürekli iyimser olmamız mümkün değildir.
- D) Karamsarlık ve iyimserlik zıt özelliklerdir.

15. “İşini seven ve çalışmasıyla ailesi ve topluma faydalı olanlar, boş yere konuşmazlar. Aslında boşa konuşacak zamanları da yoktur onların. İnsanlığı daha iyi duruma getirmek için çalışanların tek amacı bir şeyler üretmektir. Onlar ... çok iyi bildikleri için gerektiğinde konuşurlar.”

Yukarıdaki parçada boş bırakılan yere getirilebilecek söz aşağıdakilerden hangisidir?

- A) lafla peynir gemisinin yürütmeyeceğini
- B) lafın lafı açacağını
- C) çok sözün yalansız olmayacağını
- D) çok bilen çok yanılacağını

16. “Huyları bize uygun olan kimseler ile dost oluruz. Belki de, “bizim gibi olan bizi daha iyi anlar” düşüncesi ile hareket ederiz. Dertlerimizi onlara anlatır, sıkıntılarımızı onlarla paylaşıyoruz. Sevinçli olduğumuzda da ilk onları ararız. Böylece onların bizi anlamasını bekleriz. Çünkü bize benzemeyen insanlar ile arkadaşlık etmek güçtür.”

Yukarıdaki parçadan aşağıdakilerden hangisi çıkarılmaz?

- A) Bize benzeyen insanlarla arkadaş olmayı isteriz.
- B) İyi bir dost olmak için birbirini iyi tanımak şarttır.
- C) Arkadaşlar üzüntülü ve mutlu anları paylaşır.
- D) Bizden farklı insanlar ile arkadaş olmak çok zordur.

17. “Çevresindeki insanların görüşlerine bağımlı kişi yeteneklerini geliştiremez. Bu kişiler daha çok kendine güven sorunu yaşamaktadırlar. Enerjilerini bu kendilerine güven sorununu çözmek için harcarlar. Güven sorunlarına çok enerji harcadıkları için de başarılı olmaya enerjileri kalmaz.”

Yukarıdaki parçanın ana düşüncesi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Kendine güven sorununu çözmek kolay değildir.
- B) Özgüven eksikliği başarılı olmayı engeller.
- C) Özgüven bir kez kaybedilince tekrar kazanılamaz.
- D) Enerjik olmayan insan güven sorunu yaşar.

18. “Hiçbir başarı tesadüfen meydana gelmez. Hiçbir insan rasgele hedefe varamaz. Hedefe ulaşmak için planlı olmak ve sabretmek şarttır. Ayrıca yenilgilerden yılmamak da gerekir. İnsan ancak bu şekilde hedefine ulaşır.”

Yukarıdaki parçanın konusu aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Sabırlı olmanın başarıya olan faydaları
- B) Başarılı insanın hedeflerinin neler olduğu
- C) İnsanın başarılı olmasının yolları
- D) Başarı için yapılması gereken planlar

19. “1- Bu kısıtlılığın dolayısı insan kontrol etme eğilimindedir.
2- Elbette varlık birçok değişim gösterse de var ya da yok etme yetisi insanoğluna ait değildir.
3- Lavoisier: “Hiçbir şey yoktan var olmaz, varken de yok olmaz.” demiş.
4- Önce kontrol edilmek istenen şeyin tüm özelliklerini tanımak, sonra nasıl kontrol edeceğini bilmek gerekir.
5- Ancak kontrol etmek de kolay değildir.”

Yukarıdaki cümleler ile anlamlı bir parça oluşturulduğunda sıralama nasıl olur?

- A) 3-2-5-4-1
- B) 3-4-2-1-5
- C) 3-4-1-2-5
- D) 3-2-1-5-4

20. “Bir işi başarmaya gücümüzün yetip yetmemesi yeteneğimiz ile ilgilidir. Doğuştan getirdiğimiz bu özellikler hepimizde farklı farklıdır. Yeteneğimizi doğuştan getirsek da sonradan geliştirilebiliriz. Bir şeye yeteneğimiz olup olmadığını anlamak onu denemeden olmaz. Bir konuda ben yeteneksizim diyerek çekilmek doğru değildir. ...”

Yukarıdaki parça aşağıdakilerden hangisi ile tamamlanabilir?

- A) Altın toprağın altında işlenmediği sürece ne derece kıymetlidir?”
- B) Taşı delen suyun gücü değil damlanın sürekliliği değil midir?
- C) İmkansızlık yalnızca tembelle özgü bir kelime değil midir?
- D) Gözlerde yaş yoksa, ruh gökkuşağına sahip olabilir mi?

21. “Duygular insan zihninden geçen düşüncelerin yansımasıdır. Zihnimizden geçenler olumlu da olabilir olumsuz da. Örneğin öfke yıkıcı bir duygudur. Aslında öfkenin kendisi değil öfke anında bizim davranışlarımız yıkıcıdır. Öfkeyi insan vücudundan silip atmak mümkün değil ise onunla baş etmeyi öğrenmeliyiz.”

Yukarıdaki parçadan aşağıdakilerden hangisi çıkarılmaz?

- A) Zihnimizden pozitif ve negatif düşünceler geçer.
- B) İnsan ne düşünürse öyle hissetme eğilimindedir.
- C) Öfkeyi çabayla ortadan kaldırmak mümkündür.
- D) Öfkesini kontrol edemeyenler çevresine zarar verir.

22. “1- Bu nedenle önce kendimizi sevmek gerekir.
2- Ancak kendinden memnun kişiler, etrafına sevgi verebilir.
3- Birçok insan kendini sevmeyi bencillikle karıştırır.
4- Oysa kişi kendini sevmez, beğenmezse, başkalarını nasıl sevsin?
5- Daha sonra başkalarına da sevginin ışığını yansıtmak.”

Yukarıdaki cümleler ile anlamlı bir parça oluşturulduğunda sıralama nasıl olur?

- A) 3-2-5-4-1
- B) 3-4-2-1-5
- C) 3-4-1-2-5
- D) 3-2-1-5-4

23. “... Onu kınamayın. Onu anlamaya çalışın. Bunu akıllı, hoşgörülü, ayrıcalıklı insanlar yapar. ‘Ben onun yerinde olsaydım ne yapardım?’ diye sorun kendinize. Bu her şeyi kolaylaştırır. Bu şekilde hatalı davranışın sebebini anlamaya çalışırsınız.”

Yukarıdaki parça aşağıdaki cümlelerden hangisi ile başlayabilir?

- A) İlk karşılaştığınız birini önce tanıyın.
- B) Karşınızdaki insan hata yapmış olabilir.
- C) Sizinle iletişim kuran birini önce dinleyin.
- D) Arkadaşınız gülünç duruma düşebilir.

24. “Düşüncelerimiz, mantığımızın sıkıcı çerçevesinden kurtulduğu zaman, yıldızları yakalamaya çalışan çocuklar gibi olur. Artık hayallerimiz kelebekler gibi özgürce uçuşur. Ancak her kanat çırpış onu güçten düşürür. Dinlenmek için verilen her molada tekrar mantığın kucağına sığınırız. Hayallerimizin gerçek olması işte bu denge ile ilgilidir.”

Yukarıdaki parçanın ana düşüncesi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Hayal ve gerçekler bizim mantık sınırlarımızla ilgilidir.
- B) Hayallerimizi gerçekleştirmek düş ile gerçeği uzlaştırmaktır.
- C) Hayallerimizin gerçekleşmesi mantığın düşe egemen olmasına bağlıdır.
- D) Düşlerimiz ve gerçekler arasındaki sınırı iyi belirlemeliyiz.

25. “Hayatta vardığımız değil, varmayı düşündüğümüz hedefler en cazip olanlardır. Bazen o hedefe varamasak da sürekli peşinden gideriz. Bu takip bizi yormaz, çünkü cazibesi bize yaşamı sevdirebilir. Açılmamış her kapının arkasında o yatmaktadır.”

Yukarıdaki parçanın konusu aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Her zaman hedeflerin olması gerektiği
- B) Vazgeçmeden mücadele etmemiz gerektiği
- C) Yaşamı sevmenin hedeflerimize bağlı olduğu
- D) Umudun ne kadar çekici olduğu

Form 2

1. “Hayatta vardığımız değil, varmayı düşündüğümüz hedefler en cazip olanlardır. Bazen o hedefe varamasak da sürekli peşinden gideriz. Bu takip bizi yormaz, çünkü cazibesi bize yaşamı sevdirebilir. Açılmamış her kapının arkasında o yatmaktadır.”

Yukarıdaki parçanın konusu aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Her zaman hedeflerin olması gerektiği
- B) Vazgeçmeden mücadele etmemiz gerektiği
- C) Yaşamı sevmenin hedeflerimize bağlı olduğu
- D) Umudun ne kadar çekici olduğu

2. “Düşüncelerimiz, mantığımızın sıkıcı çerçevesinden kurtulduğu zaman, yıldızları yakalamaya çalışan çocuklar gibi olur. Artık hayallerimiz kelebekler gibi özgürce uçuşur. Ancak her kanat çırpış onu güçten düşürür. Dinlenmek için verilen her molada tekrar mantığın kucığına sığınırız. Hayallerimizin gerçek olması işte bu denge ile ilgilidir.”

Yukarıdaki parçanın ana düşüncesi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Hayal ve gerçekler bizim mantık sınırlarımızla ilgilidir.
- B) Hayallerimizi gerçekleştirmek düş ile gerçeği uzlaştırmaktır.
- C) Hayallerimizin gerçekleşmesi mantığın düşe egemen olmasına bağlıdır.
- D) Düşlerimiz ve gerçekler arasındaki sınırı iyi belirlemeliyiz.

3. “... Onu kınamayın. Onu anlamaya çalışın. Bunu akıllı, hoşgörülü, ayrıcalıklı insanlar yapar. ‘Ben onun yerinde olsaydım ne yapardım?’ diye sorun kendinize. Bu her şeyi kolaylaştırır. Bu şekilde hatalı davranışın sebebini anlamaya çalışırsınız.”

Yukarıdaki parça aşağıdaki cümlelerden hangisi ile başlayabilir?

- A) İlk karşılaştığımız birini önce tanıyın.
- B) Karşınızdaki insan hata yapmış olabilir.
- C) Sizinle iletişim kuran birini önce dinleyin.
- D) Arkadaşınız gülünç duruma düşebilir.

4. “1- Bu nedenle önce kendimizi sevmek gerekir.

2- Ancak kendinden memnun kişiler, etrafına sevgi verebilir.

3- Birçok insan kendini sevmeyi bencillikle karıştırır.

4- Oysa kişi kendini sevmez, beğenmezse, başkalarını nasıl sevsin?

5- Daha sonra başkalarına da sevginin ışığını yansıtmak.”

Yukarıdaki cümleler ile anlamlı bir parça oluşturulduğunda sıralama nasıl olur?

A) 3-2-5-4-1

C) 3-4-1-2-5

B) 3-4-2-1-5

D) 3-2-1-5-

5. “Duygular insan zihninden geçen düşüncelerin yansımasıdır. Zihnimizden geçenler olumlu da olabilir olumsuz da. Örneğin öfke yıkıcı bir duygudur. Aslında öfkenin kendisi değil öfke anında bizim davranışlarımız yıkıcıdır. Öfkeyi insan vücudundan silip atmak mümkün değil ise onunla baş etmeyi öğrenmeliyiz.”

Yukarıdaki parçadan aşağıdakilerden hangisi çıkarılmaz?

A) Zihnimizden pozitif ve negatif düşünceler geçer.

B) İnsan ne düşünürse öyle hissetme eğilimindedir.

C) Öfkeyi çabayla ortadan kaldırmak mümkündür.

D) Öfkesini kontrol edemeyenler çevresine zarar verir.

6. “Bir işi başarmaya gücümüzün yetip yetmemesi yeteneğimiz ile ilgilidir. Doğuştan getirdiğimiz bu özellikler hepimizde farklı farklıdır. Yeteneğimizi doğuştan getirsek da sonradan geliştirebiliriz. Bir şeye yeteneğimiz olup olmadığını anlamak onu denemeden olmaz. Bir konuda ben yeteneksizim diyerek çekilmek doğru değildir. ...”

Yukarıdaki parça aşağıdakilerden hangisi ile tamamlanabilir?

- A) Altın toprağın altında işlenmediği sürece ne derece kıymetlidir?
- B) Taşı delen suyun gücü değil damlanın sürekliliği değil midir?
- C) İmkansızlık yalnızca tembellere özgü bir kelime değil midir?
- D) Gözlerde yaş yoksa, ruh gökkuşağına sahip olabilir mi?

7. “1- Bu kısıtlılığın dolaylı insan kontrol etme eğilimindedir.
2-Elbette varlık birçok değişim gösterse de var ya da yok etme yetisi insanoğlunaait değildir.
3- Lavoisier: “Hiçbir şey yoktan var olmaz, varken de yok olmaz.” demiş.
4- Önce kontrol edilmek istenen şeyin tüm özelliklerini tanımak, sonra neleri nasıl kontrol edeceğini bilmek gerekir.
5-Ancak kontrol etmek de kolay değildir.”

Yukarıdaki cümleler ile anlamlı bir parça oluşturulduğunda sıralama nasıl olur?

- A) 3-2-5-4-1
- B) 3-4-2-1-5
- C) 3-4-1-2-5
- D) 3-2-1-5-4

8. “Hiçbir başarı tesadüfen meydana gelmez. Hiçbir insan rasgele hedefe varamaz. Hedefe ulaşmak için planlı olmak ve sabretmek şarttır. Ayrıca yenilgilerden yılmamak da gerekir. İnsan ancak bu şekilde hedefine ulaşır.”

Yukarıdaki parçanın konusu aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Sabırlı olmanın başarıya olan faydaları
- B) Başarılı insanın hedeflerinin neler olduğu
- C) İnsanın başarılı olmasının yolları
- D) Başarı için yapılması gereken planlar

9. “Çevresindeki insanların görüşlerine bağımlı kişi yeteneklerini geliştiremez. Bu kişiler daha çok kendine güven sorunu yaşamaktadırlar. Enerjilerini bu kendilerine güven sorununu çözmek için harcarlar. Güven sorunlarına çok enerji harcadıkları için de başarılı olmaya enerjileri kalmaz.”

Yukarıdaki parçanın ana düşüncesi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Kendine güven sorununu çözmek kolay değildir.
- B) Özgüven eksikliği başarılı olmayı engeller.
- C) Özgüven bir kez kaybedilince tekrar kazanılamaz.
- D) Enerjik olmayan insan güven sorunu yaşar.

10. “Huyları bize uygun olan kimseler ile dost oluruz. Belki de, “bizim gibi olan bizi daha iyi anlar” düşüncesi ile hareket ederiz. Dertlerimizi onlara anlatır, sıkıntılarımızı onlarla paylaşıyoruz. Sevinçli olduğumuzda da ilk onları ararız. Böylece onların bizi anlamasını bekleriz. Çünkü bize benzemeyen insanlar ile arkadaşlık etmek güçtür.”

Yukarıdaki parçadan aşağıdakilerden hangisi çıkarılmaz?

- A) Bize benzeyen insanlarla arkadaş olmayı isteriz.
- B) İyi bir dost olmak için birbirini iyi tanımak şarttır.
- C) Arkadaşlar üzüntülü ve mutlu anları paylaşır.
- D) Bizden farklı insanlar ile arkadaş olmak çok zordur.

11. “İşini seven ve çalışmasıyla ailesi ve topluma faydalı olanlar; boş yere konuşmazlar. Aslında boşa konuşacak zamanları da yoktur onların. İnsanlığı daha iyi duruma getirmek için çalışanların tek amacı bir şeyler üretmektir. Onlar ... çok iyi bildikleri için gerektiğinde konuşurlar.”

Yukarıdaki parçada boş bırakılan yere getirilebilecek söz aşağıdakilerden hangisidir?

- A) lafla peynir gemisinin yürümeyeceğini
- B) lafın lafi açacağını
- C) çok sözün yalansız olmayacağını
- D) çok bilenin çok yanılacağını

12. “Karamsarlık ve iyimserlik birbirinin zıddı olan özelliklerdir. Doğal olarak da karamsar olunacak ve iyimser olunacak durumlar da birbirinin zıddı olmalıdır. Her durumda iyimser olmak mümkün değildir. İnsan ruhu sürekli iyimserliğe katlanabilir mi? Gerçekçi bir düşünce değildir bu. Bezen karamsarlık ayakta kalmamızı sağlamaz mı?”

Yukarıdaki parçadan aşağıdakilerden hangisi çıkarılmaz?

- A) Karamsarlık bazen bizi motive etmektedir.
- B) İnsan isterse karamsarlıkla da mutlu olabilir.
- C) Sürekli iyimser olmamız mümkün değildir.
- D) Karamsarlık ve iyimserlik zıt özelliklerdir.

13. “1-Küçük yaşta meslek edinmenin daha doğru olduğu sonucuna varıldı.
2-Öğrenimin yaşamak, görmek, bilmek işi olduğu.
3-Geçmişte uzun süre öğrenimin gereksizliği tartışıldı.
4-Maalesef önemli bir nokta unutulmuştu.
5-Artık öğrenimin gereksizliği değil olmazsa olmazlığı tartışılıyor.”

Yukarıdaki cümleler ile anlamlı bir parça oluşturulduğunda sıralama nasıl olur?

- A) 4-3-1-2-5
- B) 3-1-4-2-5
- C) 4-1-2-3-5
- D) 3-1-2-4-5

14. “Bilmiyoruz büyük adamlarımızı övmesini! Neden bilmiyoruz? Onların yaptıklarına, yaşamlarına bakmasını, düşüncelerini incelemesini bilmiyoruz da onun için. Kendimize göre bir büyüklük, yiğitlik görüşümüz var. Bütün büyüklere, bütün yiğitlere de onu uyguluyoruz.”

Yukarıdaki parçanın konusu aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Büyüklük görüşümüzün nasıl oluştuğu
- B) Büyükleri övmeyi neden bilmediğimiz
- C) Büyüklerin yaptıklarının neler olduğu
- D) Büyüklerin hayatlarını neden bilmediğimiz

15. “Gençlik ve uysallık birbiri ile zor bağdaşan kavramlardır. Yetişkinler, gençlerin farklı olma çabası ve enerjisine anlayışla yaklaşmalı ve saygı göstermelidir. Gençleri kendimize benzeterak haklı olduğumuzu ispat etmeye çalışmamalıyız. Onlara fırsat vererek bizde yeni bir şeyler öğrenme zahmetine girmeliyiz.”

Yukarıdaki parçanın ana düşüncesi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Gençlerin enerji dolu olması çok normaldir.
- B) Farklılığa saygı duyarak yeni şeyler öğrenebiliriz.
- C) Genç insan ağırbaşlı ve söz dinleyen biri olamaz.
- D) Yetişkinler gençlerin haklı olmasını hiç istemezler.

16. “Güzel şeydir günlük tutmak. İnsanı içtenliğe iter. Doğru sözlü bir insan olmak kolay değildir. İnsanın korkularını, acılarını, aşklarını kısacası tüm yönlerini gözler önüne sermesi zor iştir. Günlük tutan insan yazarak kendini daha yakından tanıma fırsatı bulmuş olur.”

Yukarıdaki parçanın ana düşüncesi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Günlük, kişinin duygularını tanımasını sağlar.
- B) Günlük tutmak sürekli yapılacak bir iştir.
- C) Günlük tutan insan doğru yolda demektir.
- D) Günlük, insanları kaynaşmasını sağlar.

17. “1- Çünkü iyiye özenmek bütün öğütlerin ortak ilkesidir.
2- İnsan görevini yaparken önce iyileri örnek almalıdır.
3-Eskiden mi daha iyi davranıyordum yoksa şimdi mi diye sormak gerekir.
4-Bir süre sonra da kendini örnek almalıdır.
5-Bunların hepsi en iyiyi bulmamızı sağlayacaktır.”

Yukarıdaki cümleler ile anlamlı bir parça oluşturulduğunda sıralama nasıl olur?

- A) 5-4-3-2-1
B) 2-3-5-4-1
C) 2-1-4-3-5
D) 5-1-3-4-2

18. “Kitap gerçek dosttur. Okuduğumuz güzel bir kitaptan sonra tıpkı çok sevdiğimiz bir arkadaşımızla konuşmaktan aldığımız tadı duyarız. Yalnız olmadığımızı anlar, dünyaya sevgiyle bakarız. Kitapla birlikte yeniden bağlanırsınız yaşama.”

Yukarıdaki parçanın konusu aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Yalnızlığın zorlukları
B) Kitap okumanın gerekliliği
C) Yalnız kalmamanın yolu
D) Kitap ile insan ilişkisi

19. “... Şimdiye kadar diğerlerinden farklı olmak istemeyen birine rastlamadım. Kimileri en iyi tenisçi, kimileri en iyi yönetici olmak ister. Kısacası insanlar en azından bir konuda diğerlerinden ayrılmayı, özellikli olmayı ister.”

Yukarıdaki parça aşağıdaki cümlelerden hangisi ile başlayabilir?

- A) İnsanlar kendi kişiliğinde bir kusur arar.
B) Her insan bir konuda farklı olmak ister.
C) Kendini seven insan mükemmeli arar.
D) İnsanlar bazen başarılı olmak ister.

20. “Uygarlığın doğuşunda etkili olan iki öğeden biri insan diğeri ise doğadır. Doğa, insan çalışmalarının yönünü belirler. Ağaç olan yerde ağaç, taş olan yerde taş işlemeciliği yapılır. Doğa insanlara ne verirse insan ona yönelir.”

Yukarıdaki parçadan aşağıdakilerden hangisi çıkarılmaz?

- A) İnsan, doğa ne malzeme vermiş ise onu işler.
B) Uygarlığın oluşumunda hem doğa hem insan etkilidir.
C) Teknoloji insanı doğanın sınırlılığından kurtarmıştır.
D) Doğa, insanın nasıl çalışması gerektiğini belirler.

21. “Önce yapacağın işin ne olduğunu öğrenmeye çalış. İşi tanıyarak neler yapıldığını öğren. Sonra bu işi yapacak kadar güçlü olup olmadığını anlamak için kendini dene. Çünkü hepimiz aynı şey için doğmuş değiliz. Her birimiz farklı yeteneklere sahibiz.”

Yukarıdaki parçadan aşağıdakilerden hangisi çıkarılamaz?

- A) Hepimizin farklı yetenekleri vardır.
B) Önce yapılacak işi öğrenmek gerekir.
C) Yapılacak işi denemek gerekir.
D) Hepimizin yapabileceği iş aynıdır.

22. “Her insan gibi çocuk da hata yapabilir. Bu doğal bir durumdur. Çocuklar hata yapa yapa büyür. Çocuğa hatasını düzeltmesi için çaba göstermesi gerektiği öğretilmelidir. ...”

Yukarıdaki parça aşağıdaki cümlelerden hangisi ile bitirilebilir?

- A) Böylece çaba ile hatasını düzeltebileceğini öğrenecektir.
B) Böylece büyüdüğünde hiç hata yapmayacaktır.
C) Böylece çocuk mükemmelin anlamını kavrayacaktır.
D) Böylece çocuk hatalarının bedelini ödeyecektir.

23. “Çocukların dünyası büyüklerin dünyasından çok farklıdır. Çocuklar gerçekçidirler. Çocuk, anne babası ile tanık olduğu bir olayı, onların değiştirerek anlatmasına izin vermez. Onlar yalandan uzaktırlar.”

Yukarıdaki parçanın konusu aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Çocukların korkularının neden olduğu
- B) Çocukların neden iyilik yaptıkları
- C) Çocukların nasıl zor büyüdüğü
- D) Çocukların dünyasının nasıl olduğu

24. 1- Çay içebileceğimiz sıcak bir yer aradık.
2- Yaşadıklarımızı ve hayallerimizi konuştuk.
3- Saat ikide sözleştiğimiz yerde buluştuk.
4- Böylece birbirimize olan bağlılığımız daha da sağlamlaştı.
5- Çaylarımızı söyledik ve geçmişe doğru bir yolculuğa çıktık.”

Yukarıdaki cümleler ile anlamlı bir parça oluşturulduğunda sıralama nasıl olur?

- A) 3-1-5-2-4
- B) 1-5-3-2-4
- C) 3-1-4-5-2
- D) 1-4-3-2-5

25. “Deneyim sahibi olmanın önemi büyüktür. Deneyimin yaşla ilgisi varmış gibi görünse de, bütün yaşlılar deneyim sahibi değildir. Her yaşlı, her şeyi denemiş, görmüş olamaz. Oysa insan her yaşta akıllı olabilir. Deneyimlerin faydalı olması için akla dayanması gerekir.”

Yukarıdaki parçanın ana düşüncesi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Deneyim sahibi olanlar yaşlı insanlardır.
- B) Deneyim sahibi olmak çok zor iştir.
- C) Deneyim yaşla değil akıl ile değerli olur.
- D) Deneyim sahibi insanlar çok bilgilidirler.

Form 3

1. “Huyları bize uygun olan kimseler ile dost oluruz. Belki de, “bizim gibi olan bizi daha iyi anlar” düşüncesi ile hareket ederiz. Dertlerimizi onlara anlatır, sıkıntılarımızı onlarla paylaşıyoruz. Sevinçli olduğumuzda da ilk onları ararız. Böylece onların bizi anlamasını bekleriz. Çünkü bize benzemeyen insanlar ile arkadaşlık etmek güçtür.”

Yukarıdaki parçadan aşağıdakilerden hangisi çıkarılmaz?

- A) Bize benzeyen insanlarla arkadaş olmayı isteriz.
- B) İyi bir dost olmak için birbirini iyi tanımak şarttır.
- C) Arkadaşlar üzüntülü ve mutlu anları paylaşır.
- D) Bizden farklı insanlar ile arkadaş olmak çok zordur.

2. “1-Küçük yaşta meslek edinmenin daha doğru olduğu sonucuna varıldı.
2-Öğrenimin yaşamak, görmek, bilmek işi olduğu.
3-Geçmişte uzun süre öğrenimin gereksizliği tartışıldı.
4-Maalesef önemli bir nokta unutulmuştu.
5-Artık öğrenimin gereksizliği değil olmazsa olmazlığı tartışılıyor.”

Yukarıdaki cümleler ile anlamlı bir parça oluşturulduğunda sıralama nasıl olur?

- A) 4-3-1-2-5
- B) 3-1-4-2-5
- C) 4-1-2-3-5
- D) 3-1-2-4-5

3. “... Onu kınamayın. Onu anlamaya çalışın. Bunu akıllı, hoşgörülü, ayrıcalıklı insanlar yapar. ‘Ben onun yerinde olsaydım ne yapardım?’ diye sorun kendinize. Bu her şeyi kolaylaştırır. Bu şekilde hatalı davranışın sebebini anlamaya çalışsınız.”

Yukarıdaki parça aşağıdaki cümlelerden hangisi ile başlayabilir?

- A) İlk karşılaştığımız birini önce tanıyın.
- B) Karşınızdaki insan hata yapmış olabilir.
- C) Sizinle iletişim kuran birini önce dinleyin.
- D) Arkadaşınız gülünç duruma düşebilir.

4. “Kitap gerçek dosttur. Okuduğumuz güzel bir kitaptan sonra tıpkı çok sevdiğimiz bir arkadaşımızla konuşmaktan aldığımız tadı duyarız. Yalnız olmadığımızı anlar, dünyaya sevgiyle bakarız. Kitapla birlikte yeniden bağlanırsınız yaşama.”

Yukarıdaki parçanın konusu aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Yalnızlığın zorlukları
- B) Kitap okumanın gerekliliği
- C) Yalnız kalmamanın yolu
- D) Kitap ile insan ilişkisi

5. “Çocukların dünyası büyüklerin dünyasından çok farklıdır. Çocuklar gerçekçidirler. Çocuk, anne babası ile tanık olduğu bir olayı, onların değiştirerek anlatmasına izin vermez. Onlar yalandan uzaktırlar.”

Yukarıdaki parçanın konusu aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Çocukların korkularının neden olduğu
- B) Çocukların neden iyilik yaptıkları
- C) Çocukların nasıl zor büyüdüğü
- D) Çocukların dünyasının nasıl olduğu

6. “1- Bu kısıtlılığın dolaylı insan kontrol etme eğilimindedir.
2- Elbette varlık birçok değişim gösterse de var ya da yok etme yetisi insanoğluna ait değildir.
3- Lavoisier: ‘Hiçbir şey yoktan var olmaz, varken de yok olmaz.’ demiş.
4- Önce kontrol edilmek istenen şeyin tüm özelliklerini tanımak, sonra neleri nasıl kontrol edeceğini bilmek gerekir.
5- Ancak kontrol etmek de kolay değildir.”

Yukarıdaki cümleler ile anlamlı bir parça oluşturulduğunda sıralama nasıl olur?

- A) 3-2-5-4-1
- B) 3-4-2-1-5
- C) 3-4-1-2-5
- D) 3-2-1-5-4

7. “Çevresindeki insanların görüşlerine bağımlı kişi yeteneklerini geliştiremez. Bu kişiler daha çok kendine güven sorunu yaşamaktadırlar. Enerjilerini bu kendilerine güven sorununu çözmek için harcarlar. Güven sorunlarına çok enerji harcadıkları için de başarılı olmaya enerjileri kalmaz.”

Yukarıdaki parçanın ana düşüncesi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Kendine güven sorununu çözmek kolay değildir.
- B) Öz güven eksikliği başarılı olmayı engeller.
- C) Öz güven bir kez kaybedilince tekrar kazanılmaz.
- D) Enerjik olmayan insan güven sorunu yaşar.

8. “Hiçbir başarı tesadüfen meydana gelmez. Hiçbir insan rasgele hedefe varamaz. Hedefe ulaşmak için planlı olmak ve sabretmek şarttır. Ayrıca yenilgilerden yılmamak da gerekir. İnsan ancak bu şekilde hedefine ulaşır.”

Yukarıdaki parçanın konusu aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Sabırlı olmanın başarıya olan faydaları
- B) Başarılı insanın hedeflerinin neler olduğu
- C) İnsanın başarılı olmasının yolları
- D) Başarı için yapılması gereken planlar

9. “Gençlik ve uysallık birbiri ile zor bağdaşan kavramlardır. Yetişkinler, gençlerin farklı olma çabası ve enerjisine anlayışla yaklaşmalı ve saygı göstermelidir. Gençleri kendimize benzeterak haklı olduğumuzu ispat etmeye çalışmamalıyız. Onlara fırsat vererek bizde yeni bir şeyler öğrenme zahmetine girmeliyiz.”

Yukarıdaki parçanın ana düşüncesi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Gençlerin enerji dolu olması çok normaldir.
- B) Farklılığa saygı duyarak yeni şeyler öğrenebiliriz.
- C) Genç insan ağırbaşlı ve söz dinleyen biri olamaz.
- D) Yetişkinler gençlerin haklı olmasını hiç istemezler.

10. “1- Çünkü iyiye özenmek bütün öğütlerin ortak ilkesidir.

2- İnsan görevini yaparken önce iyileri örnek almalıdır.

3-Eskiden mi daha iyi davranıyordum yoksa şimdi mi diye sormak gerekir.

4-Bir süre sonra da kendini örnek almalıdır.

5-Bunların hepsi en iyiyi bulmamızı sağlayacaktır.”

Yukarıdaki cümleler ile anlamlı bir parça oluşturulduğunda sıralama nasıl olur?

- A) 5-4-3-2-1
- B) 2-3-5-4-1
- C) 2-1-4-3-5
- D) 5-1-3-4-2

11. “Güzel şeydir günlük tutmak. İnsanı içtenliğe iter. Doğru sözlü bir insan olmak kolay değildir. İnsanın korkularını, acılarını, aşklarını kısacası tüm yönlerini gözler önüne sermesi zor iştir. Günlük tutan insan yazarak kendini daha yakından tanıma fırsatı bulmuş olur.”

Yukarıdaki parçanın ana düşüncesi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Günlük, kişinin duygularını tanımasını sağlar.
- B) Günlük tutmak sürekli yapılacak bir iştir.
- C) Günlük tutan insan doğru yolda demektir.
- D) Günlük, insanları kaynaşmasını sağlar.

12. “Bilmiyoruz büyük adamlarımızı övmesini! Neden bilmiyoruz? Onların yaptıklarına, yaşamlarına bakmasını, düşüncelerini incelemesini bilmiyoruz da onun için. Kendimize göre bir büyüklük, yiğitlik görüşümüz var. Bütün büyüklere, bütün yiğitlere de onu uyguluyoruz.”

Yukarıdaki parçanın konusu aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Büyüklük görüşümüzün nasıl oluştuğu
- B) Büyükleri övmeyi neden bilmediğimiz
- C) Büyüklerin yaptıklarının neler olduğu
- D) Büyüklerin hayatlarını neden bilmediğimiz

13. “Hayatta vardığımız değil, varmayı düşündüğümüz hedefler en cazip olanlardır. Bazen o hedefe varamasak da sürekli peşinden gideriz. Bu takip bizi yormaz, çünkü cazibesi bize yaşamı sevdendir. Açılmamış her kapının arkasında o yatmaktadır.”

Yukarıdaki parçanın konusu aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Her zaman hedeflerin olması gerektiği
- B) Vazgeçmeden mücadele etmemiz gerektiği
- C) Yaşamı sevmenin hedeflerimize bağlı olduğu
- D) Umudun ne kadar çekici olduğu

24. “Duygular insan zihninden geçen düşüncelerin yansımasıdır. Zihnimizden geçenler olumlu da olabilir olumsuz da. Örneğin öfke yıkıcı bir duygudur. Aslında öfkenin kendisi değil öfke anında bizim davranışlarımız yıkıcıdır. Öfkeyi insan vücudundan silip atmak mümkün değil ise onunla baş etmeyi öğrenmeliyiz.”

Yukarıdaki parçadan aşağıdakilerden hangisi çıkarılmaz?

- A) Zihnimizden pozitif ve negatif düşünceler geçer.
- B) İnsan ne düşünürse öyle hissetme eğilimindedir.
- C) Öfkeyi çabayla ortadan kaldırmak mümkündür.
- D) Öfkesini kontrol edemeyenler çevresine zarar verir.

15. “Her insan gibi çocuk da hata yapabilir. Bu doğal bir durumdur. Çocuklar hata yapı yapı büyür. Çocuğa hatasını düzeltmesi için çaba göstermesi gerektiği öğretilmelidir. ...”

Yukarıdaki parça aşağıdaki cümlelerden hangisi ile bitirilebilir?

- A) Böylece çaba ile hatasını düzeltebileceğini öğrenecektir.
- B) Böylece büyüdüğünde hiç hata yapmayacaktır.
- C) Böylece çocuk mükemmelin anlamını kavrayacaktır.
- D) Böylece çocuk hatalarının bedelini ödeyecektir.

16. “İşini seven ve çalışmasıyla ailesi ve topluma faydalı olanlar; boş yere konuşmazlar. Aslında boşa konuşacak zamanları da yoktur onların. İnsanlığı daha iyi duruma getirmek için çalışanların tek amacı bir şeyler üretmektir. Onlar ... çok iyi bildikleri için gerektiğinde konuşurlar.”

Yukarıdaki parçada boş bırakılan yere getirilebilecek söz aşağıdakilerden hangisidir?

- A) lafla peynir gemisinin yürümeyeceğini
- B) lafın lafi açacağını
- C) çok sözüün yalansız olmayacağını
- D) çok bilen çok yanılacağını

17. “... Şimdiye kadar diğerlerinden farklı olmak istemeyen birine rastlamadım. Kimileri en iyi tenisçi, kimileri en iyi yönetici olmak ister. Kısacası insanlar en azından bir konuda diğerlerinden ayrılmayı, özellikli olmayı ister.”

Yukarıdaki parça aşağıdaki cümlelerden hangisi ile başlayabilir?

- A) İnsanlar kendi kişiliğinde bir kusur arar.
- B) Her insan bir konuda farklı olmak ister.
- C) Kendini seven insan mükemmeli arar.
- D) İnsanlar bazen başarılı olmak ister.

18. “1- Bu nedenle önce kendimizi sevmek gerekir.
2- Ancak kendinden memnun kişiler, etrafına sevgi verebilir.
3- Birçok insan kendini sevmeyi bencillikle karıştırır.
4- Oysa kişi kendini sevmez, beğenmezse, başkalarını nasıl sevsin?
5- Daha sonra başkalarına da sevginin ışığını yansıtmak.”

Yukarıdaki cümleler ile anlamlı bir parça oluşturulduğunda sıralama nasıl olur?

- A) 3-2-5-4-1
- B) 3-4-2-1-5
- C) 3-4-1-2-5
- D) 3-2-1-5-4

19. “Bir işi başarmaya gücümüzün yetip yetmemesi yeteneğimiz ile ilgilidir. Doğuştan getirdiğimiz bu özellikler hepimizde farklı farklıdır. Yeteneğimizi doğuştan getirsek da sonradan geliştirebiliriz. Bir şeye yeteneğimiz olup olmadığını anlamak onu denemeden olmaz. Bir konuda ben yeteneksizim diyerek çekilmek doğru değildir. ...”

Yukarıdaki parça aşağıdakilerden hangisi ile tamamlanabilir?

- A) Altın toprağın altında işlenmediği sürece ne derece kıymetlidir?
- B) Taşı delen suyun gücü değil damlanın sürekliliği değil midir?
- C) İmkansızlık yalnızca tembellere özgü bir kelime değil midir?
- D) Gözlerde yaş yoksa, ruh gökkuşağına sahip olabilir mi?

20. “Karamsarlık ve iyimserlik birbirinin zıddı olan özelliklerdir. Doğal olarak da karamsar olunacak ve iyimser olunacak durumlar da birbirinin zıddı olmalıdır. Her durumda iyimser olmak mümkün değildir. İnsan ruhu sürekli iyimserliğe katlanabilir mi? Gerçekçi bir düşünce değildir bu. Bezen karamsarlık ayakta kalmamızı sağlamaz mı?”

Yukarıdaki parçadan aşağıdakilerden hangisi çıkarılmaz?

- A) Karamsarlık bazen bizi motive etmektedir.
- B) İnsan isterse karamsarlıkla da mutlu olabilir.
- C) Sürekli iyimser olmamız mümkün değildir.
- D) Karamsarlık ve iyimserlik zıt özelliklerdir.

21. “Uygarlığın doğuşunda etkili olan iki öğeden biri insan diğeri ise doğadır. Doğa, insan çalışmalarının yönünü belirler. Ağaç olan yerde ağaç, taş olan yerde taş işlemeciliği yapılır. Doğa insanlara ne verirse insan ona yönelir.”

Yukarıdaki parçadan aşağıdakilerden hangisi çıkarılmaz?

- A) İnsan, doğa ne malzeme vermiş ise onu işler.
- B) Uygarlığın oluşumunda hem doğa hem insan etkilidir.
- C) Teknoloji insanı doğanın sınırlılığından kurtarmıştır.
- D) Doğa, insanın nasıl çalışması gerektiğini belirler.

22. “1- Çay içebileceğimiz sıcak bir yer aradık..
2- Yaşadıklarımızı ve hayallerimizi konuştuk.
3- Saat ikide sözleştiğimiz yerde buluştuk..
4- Böylece birbirimize olan bağlılığımız daha da sağlamlaştı..
5- Çaylarımızı söyledik ve geçmişe doğru bir yolculuğa çıktık.”

Yukarıdaki cümleler ile anlamlı bir parça oluşturulduğunda sıralama nasıl olur?

- A) 3-1-5-2-4
- B) 1-5-3-2-4
- C) 3-1-4-5-2
- D) 1-4-3-2-5

23. “Önce yapacağın işin ne olduğunu öğrenmeye çalış. İş tanıyarak neler yaptığını öğren. Sonra bu işi yapacak kadar güçlü olup olmadığını anlamak için kendini dene. Çünkü hepimiz aynı şey için doğmuş değiliz. Her birimiz farklı yeteneklere sahibiz.”

Yukarıdaki parçadan aşağıdakilerden hangisi çıkarılmaz?

- A) Hepimizin farklı yetenekleri vardır.
- B) Önce yapılacak işi öğrenmek gerekir.
- C) Yapılacak işi denemek gerekir.
- D) Hepimizin yapabileceği iş aynıdır.

24. “Deneyim sahibi olmanın önemi büyüktür. Deneyimin yaşla ilgisi varmış gibi görünse de, bütün yaşlılar deneyim sahibi değildir. Her yaşlı, her şeyi denemiş, görmüş olamaz. Oysa insan her yaşta akıllı olabilir. Deneyimlerin faydalı olması için akla dayanması gerekir.”

Yukarıdaki parçanın ana düşüncesi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Deneyim sahibi olanlar yaşlı insanlardır.
- B) Deneyim sahibi olmak çok zor iştir.
- C) Deneyim yaşla değil akıl ile değerli olur.
- D) Deneyim sahibi insanlar çok bilgilidirler.

25. “Düşüncelerimiz, mantığımızın sıkıcı çerçevesinden kurtulduğu zaman, yıldızları yakalamaya çalışan çocuklar gibi olur. Artık hayallerimiz kelebekler gibi özgürce uçuşur. Ancak her kanat çırpış onu güçten düşürür. Dinlenmek için verilen her molada tekrar mantığın kucığına sığıyoruz. Hayallerimizin gerçek olması işte bu denge ile ilgilidir.”

Yukarıdaki parçanın ana düşüncesi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Hayal ve gerçekler bizim mantık sınırlarımızla ilgilidir.
- B) Hayallerimizi gerçekleştirmek düş ile gerçeği uzlaştırmaktır.
- C) Hayallerimizin gerçekleşmesi mantığın düşe egemen olmasına bağlıdır.
- D) Düşlerimiz ve gerçekler arasındaki sınırı iyi belirlemeliyiz.

YANIT ANAHTARI

Form 1	
1	C
2	A
3	D
4	A
5	D
6	C
7	B
8	D
9	C
10	A
11	B
12	B
13	B
14	B
15	A
16	B
17	B
18	C
19	D
20	A
21	C
22	B
23	B
24	B
25	D

Form 2	
1	D
2	B
3	D
4	B
5	C
6	A
7	D
8	C
9	B
10	B
11	A
12	B
13	B
14	B
15	B
16	A
17	C
18	D
19	B
20	C
21	D
22	A
23	D
24	A
25	C

Form 3	
1	B
2	B
3	D
4	D
5	D
6	D
7	B
8	C
9	B
10	C
11	A
12	B
13	D
14	C
15	A
16	A
17	B
18	B
19	A
20	B
21	C
22	A
23	D
24	C
25	B